Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

This weekly newspaper was mailed on Tuesday, August 27, 2002

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 34 (2737) 2002 AUGUST-RUGPJŪTIS 27 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr.kaina – $1

Į VAKARUS AR Į RYTUS?

Lietuvai, įsiterpusiai tarp visokeriopai skirtingų Rytų ir Vakarų, visais laikais nebuvo lengva laviruoti. Nedaug kas pasikeitė ir nepriklausomybę atgavus, kuriant kiek galima savarankiškesnę, teisinę valstybę.

APKLAUSŲ duomenimis, Lietuvos gyventojai šiuo metu nuotaikų ir pažiūrų atžvilgiu yra beveik pusiau suskilę. Vienų žvilgsnis krypsta labiau į Rytus, kitų – į Vakarus. Kad taip yra, galima būtų nurodyti nemažai priežasčių. Bet tai jau būtų kita tema. Šiandien rūpestį kelia, kad tas suskilimas tampa politinės orientacijos pagrindu. Simpatijos Rytams, simpatijos Vakarams – ne naujas dalykas. Politika betgi nauja. Lietuvos jungimąsi į Europos sąjungą bei Šiaurės Atlanto sąjungą (NATO) mėgina stabdyti kai kurie rytietiškos orientacijos veikėjai bei autoritetai, o vakariečiams labiau palankūs ir oficialiai skelbiamos Lietuvos užsienio poltikos šalininkai (nuoširdžiai ar ne) pasisako už aiškų pokrypį į Vakarus bandant jungtis į čia minimas tarptautines sąrangas. Lyg ir keista, kad po 50 sovietiškai rusiškos okupacijos metų, per kuriuos patirta tiek daug įvairių varžymų, politinės priespaudos, ateistinių nuotaikų brukimo, laisvėje atsidūrę dar svarsto, kurion pusėn žvelgti. Bet taip yra, ir tikrovė ne kitokia. Kad buvę privilegijuoti Maskvai tarnaujantys LTSR pareigūnai dėl senų draugysčių, giminysčių ar kokios nors dar egzistuojančios asmeninės naudos visais būdais ir įvairiomis progomis linksta į Rytus, galima suprasti. Tačiau kai to paties siekia kitų sluoksnių darbuotojai ar politiškai neutralūs asmenys, tenka stebėtis. Dar labiau nuostabu, kad net ir kai kurie dvasininkai, lyg pamiršę taip neseniai vykusius tikinčiųjų persekiojimus, orientuojasi nepriklausomybės saugumą silpninančia kryptimi, sąjungas su vakariečiais pavadindami naująja okupacija... O apie "senąją" okupaciją, kurioje ir tremties ne vienam teko paragauti – niekada nė žodelio, tartum nieko blogo tenai nėra buvę. Peršasi nemalonios išvados. Belieka siūlyti nepamiršti vieno svarbaus dalyko: jei atlaidumas ir gerumas panaudojamas nepriimtinų tikslų siekiams – jis praranda savo tikrąją vertę.

ĮVAIRIŲ sluoksnių Lietuvos žmonėms pasisakant dėl krašto politinės orientacijos į Vakarus ar į Rytus, ne paskutinėje vietoje yra ideologinis bei pasaulėžiūrinis matmuo. Ne paslaptis, kad daugelyje žmonių yra įstrigęs įsitikinimas, piešiantis liūdnoką Vakarų pasaulio vaizdą. Vakariečiai esą savanaudžiai, išdavę ne vieną tautą, kai jiems to reikėjo, ir jais pasitikėti gali būti rizikinga. Antra vertus, panašia populiaria matuokle apibūdiname ir Rytus. Juk iš ten pirmiausia užgriuvo okupacinės armijos, per 50 metų kraštą rusino ir sovietino, trėmė nekaltus žmones, tardė, kankino, žudė. Tad į kurią pusę bežvelgtum – tikrų draugų nematyti. Atrodo, kad tokiu nelemtu atveju nieko kito ir neliktų, o tik likti neutraliais. Deja, nebe tie laikai ir nebe tie reikalai. Nepriklausomybę atgavusiam kraštui bet kokia kaina turi pirmiausia rūpėti jo saugumas ir ekonominis stiprėjimas. Be šių dviejų dalykų visa kita atsidurtų ant bedugnės krašto. Kas šito norėtų? Šlietis nors ir verkiant reikia. O pasirinkimas, į dalyką blaiviai ir realiai žiūrint, nėra didelis, kai jau ir pati Rusija tapo aštuonių didžiųjų grupuotės nare. Todėl klausimas, ar Lietuvai jungtis į Vakarų sąrangas, mažų mažiausiai pavėluotas, atšokęs nuo tarptautinių santykių vertinimo ir žmonijos ateities planavimo eigos. Mums dabar labiau turėtų rūpėti (ir apie tai turėtume daugiau kalbėti), kokie būsime įsijungę į tas tarptautines sąjungas? Ar užteks to, ką dabar darome, kaip mąstome ir kuo gyvename? Mat tapsime ne dovanų laukiančiais geraisiais vaikučiais, bet dalininkais, besidalinančiais ne tik pelną, bet ir darbą. Pastarasis nulems, kiek ko duosime ir ką gausime. Vakarietiškų manierų, aprangos ir gitarų demonstravimo neužteks. Sudominti bendradarbius, įsigyti jų tarpe gerą vardą tegalėsime savo būdo savybėmis – darbštumu, sąžiningumu, išradingumu, lietuviškuoju talentu. Tai pagrindas laukiamam klestėjimui. Taipgi bus reikalinga ir konkurencinė jėga, be kurios viskas per greitai sustingsta. **Č.S.**

KANADOS ĮVYKIAI

Atsimenama Dieppe tragedija

Dieppe tvirtovės Hitlerio *Atlanto sienoje* užpuolimo 60 metų sukaktuvės buvo paminėtos Kanadoje ir Prancūzijoje š.m. rugpjūčio 19 dieną. Britų gen. štabo suplanuotas ir kanadiečių įvykdytas vokiečių sutvirtinto uostamiesčio puolimas turėjo parodyti sąjungininkams, ar galima sėkmingai užimti tokią tvirtovę išsikeliant iš jūros pusės. Trys pėstininkų brigados iš II Kanados divizijos, I tankų brigada, iš viso apie 5,000 kanadiečių karių, ir apie 1,000 britų pėstininkų gavo uždavinį išsikelti į Dieppe tvirtovę, ją laikyti vieną dieną ir po to pasitraukti. Šį *Operation Jubilee* pavadintą puolimą lydėjo nesėkmės nuo pat pradžios: sąjungininkų laivų konvojų, plaukiantį link Prancūzijos pastebėjo vokiečių lėktuvas, ir tuo buvo prarastas netikėtumo elementas; siekiant taupyti Dieppe gyventojų prancūzų gyvybes, pajūris nebuvo apšaudomas iš sunkiųjų laivyno pabūklų prieš karių išlaipinimą. Puolimas pasibaigė tragiškai: 907 žuvo, 1,154 sužeisti, 1,946 paimti į nelaisvę ir tik 2,210 grįžo į britų salą – didesnė pusė pastarųjų net nespėję išsilaipinti. Žiniasklaida per daugelį metų pateikė įvairių šio puolimo vertinimų: buvo teigiama, kad sąjungininkų vadovybė norėjo patirti, ar įmanoma užimti jau įrengtą uostą Europos žemyne, kad palengvintų planuojamos pagrindinės invazijos dalinių aprūpinimą. Taip pat buvo nuomonių, kad kanadiečiai, nuobodžiaudami britų saloje, nekantravo įsijungti į karo sūkurį, ir britų vadovybės netikusiai suplanuotas Dieppe puolimas turėjęs juos bent laikinai nutildyti. Po poros metų, trims mėnesiams praėjus po invazijos pradžios (1944.VI. 6), II Kanados divizija įžygiavo į Dieppe miestelį be didelių aukų...

Niagara College planuoja plėsti savo Glendale (Ontario) poskyrį, atidarydama naują Turizmo mokyklą ir Kulinarijos institutą. Nauji dviejų aukštų 40,000 kv. pėdų pločio pastatai, kuriuos suplanavo Toronto *Moffat Kinoshita Architects* bendrovė kainuos $8.5 mln. Juose bus 120 vietų apskritas valgomasis, virimo ir kepimo laboratorijos, posėdžių kambarys, mokymo kambariai, vyno ragavimo vieta, didžiulė virtuvė ir t.t. Turizmo ir viešbučių aptarnavimo mokykla turės vietų 800 studentų. Kolegijos plėtimui Ontario provincija jau paskyrė $4.2 mln. iš savo *SuperBuild* fondo, $1.2 mln.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Susivienijimo lietuvių Argentinoje 88 metų sukakties iškilmėje 2002 m. liepos 13 pasirodė jaunuolių grupė "Dobilas". Vadovauja P. Santiago Butkus **Nuotr. A. Stalioraičio**

Ekonominės Amerikos audros

Jos jaučiamos ir Lietuvoje - sumažėjo pasitikėjimas doleriu, nors dauguma tautiečių savo santaupas laiko doleriais

POVILAS ŽUMBAKIS

Ekonomika nėra tikslus mokslas. Ekonomiką veikia daug veiksnių: ekonominiai principai, politika, teisėtvarka, klimatas bei gamta, žmonių pasitikėjimas ir nuotaikos, karai ir pan. Demokratinėje šalyje ekonomika remiasi ne tik ekonominiais principais bet ir visą kitą vertina pagal rizikos statistiką. Tačiau svarbiausia yra tai, kad laisva rinka yra pagrįsta pasitikėjimu teisėtvarka ir sąžiningumu!

Visuomenė dažnai sumaišo sąžiningumą su pelnu ar turto kaupimu. Laisvoje ekonomikoje pelnas nėra nuodėmė. Turto kaupimas nėra nusikaltimas. Jeigu pelnas ar uždirbtas turtas yra ribojamas, tuomet ekonomika nebėra laisva. Išsilaisvinusiems iš komunistinės sistemos, išskyrus gal tik buvusius aukštus partiečius ir saugumiečius, pelno bei turto laisvė atrodo įtartina.

Pirmieji Lietuvos kapitalistai

Buvę aukšti komunistų partijos pareigūnai bei saugumiečiai suprato, kas yra pelnas. Jie puikiai suprato turto vertę. Jiems durys į Vakarus buvo atviros. Nors ir neteisėtai ir slaptai, bet turto jie buvo susikrovę apsčiai.

Lietuvoje netgi kilo nesutarimai tarp komunistų partijos viršūnių, kaip pasidalinti komunistinį turtą. Kas kiek turėtų gauti? Ar kiekis turėtų priklausyti nuo titulų? Iš pradžių žiniasklaida bandė tuos dalykus iškelti į viešumą, kol nesuprato, kur veda buvęs turtas. Politikų ir žiniasklaidos nuomonės Lietuvoje ta tema greit pradėjo sutapti! Skandalai dėl išvogto ir išvežto turto išsisklaidė kaip dūmai. Buvę viršininkai dabar gyvena gerai ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Pagaliau, ar ne dėl to jie tarnavo liaudžiai anais gerais laikais? Nejaugi jie neturi teisės truputį atsigauti, sugriuvus rojui? O kas gi protestuos prieš tai Lietuvoje? Seimas? Ministeris pirmininkas – buvęs komunistų partijos sekretorius? Prezidentas? Ne. Lietuvos žmonės gali nesirūpinti. Kas buvo, pražuvo.

Ekonominė Amerikos padėtis

Apie Amerikos ekonominę padėtį rašoma daug ne tik Amerikoje. Dar daugiau rašoma apie didžiųjų korporacijų bei jų patarėjų gobšumą, sukčiavimą bei nusikaltimus. Žiniasklaidai tai yra naudinga.

Čia reikia pastebėti, kad JAV, kaip ir kitose kapitalistinėse šalyse, veikia ekonominiai ciklai. Tai augimo, stagnacijos, kritimo laikotarpiai, būtini, kaip natūralūs metų sezonai. Tuos ciklus kartais paveikia karai, politika bei kiti veiksniai, bet laiko tėkmėje jie išsilygina, ekonomika auga, po to laikinai nustoja augusi, pradeda kristi. Augimo-kritimo ciklas kartojasi.

Amerikos prezidentai dažnai išrenkami ar pralaimi rinkimus dėl ekonominės padėties krašte. Jeigu laikai yra geri, yra daugiau galimybių būti perrinktam. Esant blogai ekonominei situacijai, prezidentai rinkimus pralaimi.

Dabartinis ekonominis ciklas (kritimas žemyn) yra gilus, nes augimo laikas buvo ypatingai ilgas. Daugiau kaip devynerius metus Amerikos ekonomika augo, plėtėsi. Per tuos metus kilo pelnas, atlyginimai, turto vertė. Kuo ilgesnis augimo periodas, juo didesnis kritimas bei kita ciklo pusė. Taip būtų ir dabar. Tačiau šį kartą yra daugiau priežasčių, į kurias reikia atkreipti dėmesį ir susirūpinti jomis.

Kitos priežastys

Šį kartą prie logiško ciklo eigos prisideda daug svarbesnis reiškinys: praradimas pasitikėjimo beveik visomis visuomenės ir prekybos institucijomis. Praradus pasitikėjimą, laisva ekonominė sistema negali klestėti.

Amerikos ekonomika yra stipriausia pasaulyje. Kai jos ekonomika šlubuoja, viso pasaulio ekonomija atsiduria pavojuje. Buvusio prezidento Clinton vadovavimo metai buvo linksmi. Amerikoje tuo metu kaip tik buvo ekonominio ciklo augimo laikotarpis. Valdžia pradėjo rinkti tiek mokesčių, kad net nespėjo jų išleisti, nors tai darė plačiai. Visi gerai atsimename viešą Bill Clinton melą teismo metu. Visi žinome jo partijos globą, kai atėjo laikas ji, nubausti. Už melą – net teismuose – jam buvo atleista. Jis galėjo daryti, ką tik nori. Ne tik asmeniniame gyvenime, bet ir viešame. Net ir stebuklingos jo ir jo žmonos Hillary investicijos (keliems draugams patarus iš $2,000 per keletą savaičių jie pelnė $100,000) liko užmirštos. Buvo geri laikai. Panašūs į linksmus 1920-ųjų metų laikus – prieš didžiąją depresiją.

Kita šių dienų ekonominės krizės priežastis yra taip pat aiški. Kompiuterių ir interneto pramonė augo ir suklestėjo tais pačiais laikais, kai amerikiečiai nusisuko nuo atsakomybės, moralės ir teisėtvarkos politikoje. Viskas buvo leidžiama.

Investicijų metodai

Prie to ypač prisidėjo jaunosios kartos investicijų metodai. Senieji investavimo principai buvo pamiršti ir net išjuokiami. Investicijos į korporacijas jau šimtą metų buvo daromos pagal jų darbo rezultatus, pagal pelno proporcijas ir ateities galimybes (*long term*). Naujoji karta neturėjo tam kantrybės. Jiems pelno reikėjo tuoj pat. Iš to pelno pradėjo gyventi milijonai žmonių. Pelnui nebuvo nei ribų, nei saiko. Apetitas pinigams, naudojimasis pelno vaisiais buvo nesulaikomas. Firmų vadovai pradėjo stengtis, kad parodytų re-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Lietuvos prezidentas VALDAS ADAMKUS atsakinėja į klausimus pokalbyje su juo prie Tomo Mann'o namų Nidoje liepos mėn. per Tomo Mann'o festivalį **Nuotr. A. Šimonėlienės**

Savaitė Lietuvoje

"Williams" akcijos – Rusijai

Rugpjūčio 20 d. oficialiai paskelbtas JAV bendrovės "Williams" nutarimas parduoti savo dalį – 26.85% "Mažeikių naftos" (MN) akcijų Rusijos bendrovei "Jukos" už $85 mln. JAV dol. Pastarajai taip pat perleidžiamos MN valdymo teisės. "Jukos" yra didžiausia Rusijos privati naftos bendrovė, antra dydžiu iš visų naftos firmų Rusijoje. "Williams International" buvo arti bankroto mėnesio pradžioje, bet laiku gavo bilijonines paskolas, kurios iš viso siekia $15 bln., tačiau jos akcijų vertė krito 90% per praėjusius 12 mėnesių. Ši bendrovė valdo MN nuo 1999 m. spalio. Po mėnesio turėtų įsigalioti pardavimo sutartis.

Lietuvos vyriausybė turi 40.66% MN akcijų, kurias "Jukos" dabar pralenks su 53.7%. Vyriausybei nebuvo pranešta apie rugpjūčio 15 d. Niujorke pasirašytą JAV ir Rusijos firmų sutartį, kuri turėtų įsigalioti iki rugsėjo pabaigos. Lietuvos prezidentas pareiškė nepasitenkinimą šiuo slaptu ėjimu, kuriuo Lietuva patenka į keblią padėtį. Nors TS (LK) – konservatorių vadas Vytautas Landsbergis, kurio tuometinė vyriausybė palaikė "Williams" dalyvavimą naftos rinkoje Lietuvoje 1999 m., siūlo vyriausybei atpirkti šias "Jukos" akcijas, ministerio pirmininko Algirdo Brazausko teigimu, vyriausybė vis tiek neatgaus bendrovės valdymo teisės. Jis priminė, kad JAV firmai valdant MN, valstybė toje įmonėje jau prarado 160 mln. litų. Artėjant paskolų grąžinimo terminams 2006 ir 2007 m., svarbiausia, kad MN dirbtų pelningai.

Susitikimas su kardinolu

Lietuvos ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas rugpjūčio 21 d. dalyvavo pokalbyje su Vilniaus arkivyskupu kardinolu Audriumi Juozu Bačkiu. LGTIC žiniomis, Kardinolas išreiškė Bažnyčios nuostatą prieš dirbtinį apvaisinimą, dėl kurio šiuo laiku rengiamas įstatymo projektas. Jis kelia daug diskusijų, kurias, A. Brazausko teigimu, reikia išklausyti.

Kardinolas taip pat prašė ministerio pirmininko atkreipti dėmesį į tai, jog atstatant Valdovų rūmus, procesijoms aplink Katedrą paliekamas labai siauras kelias. Jis irgi pareiškė norįs užtikrinti, kad Katedra išliktų pirmiausia maldos namais, o tik paskui turistų lankoma vieta, todėl prašė A. Brazausko, nesujungti Katedros su Valdovų rūmais, kaip numatyta atstatymo projekte. Pastarasis šių klausimų apsvarstymą pavedė savo patarėjui.

Lankėsi Korėjos parlamentarai

Lietuvoje rugpjūčio 20-21 d. d. lankėsi Korėjos parlamento draugystės su Lietuva grupės delegacija, rašo LGTIC. Vadovas Kim Hak Won užtikrino seimo pirmininkui Artūrui Paulauskui, kad Korėja stengsis padėti Lietuvai plėtojant ekonomiką ir verslą, taip pat ir informacines technologijas.

Sustikime su prezidentu Valdu Adamkumi buvo aptartas dvišalis bendradarbiavimas ekonomikos, kultūros ir švietimo srityse. Abi valstybės šiais metais mini diplomatinių santykių užmezgimo dešimtmetį.

Lankėsi Turkijos pareigūnas

Rugpgūčio 13 d. Lietuvoje lankėsi Turkijos gynybos ministeris Sbahattin Cakmakoglu, susitiko su seimo pirmininku Artūru Paulausku. Jie aptarė dvišalį bendradarbiavimą bei Lietuvos siekį tapti ŠAS nare. Lietuva tikisi Turkijos paramos šiuo klausimu Prahoje vyksiančiame ŠAS viršūnių susitikime šių metų pabaigoje. Turkijos gynybos ministeris užtikrino jo valstybės paramą, kuri jo teigimu tęsis ir po Prahos susitikimo.

Tapo diplomatiniu klausimu

Rugpjūčio 14 d. užsienio reikalų ministeris Antanas Valionis kreipėsi į Prancūzijos ambasados Lietuvoje laikinąjį reikalų patikėtinį Olivier Poupard paraginti Prancūzijos diplomatus išspręsti Lietuvos pilietės, garsaus dviratininko Raimondo Rumšo žmonos Editos išlaisvinimo klausimą. R. Rumšas laimėjęs trečią vietą garsiose "Tour de France" lenktynėse, buvo įtariamas naudojimu draudžiamų vaistų, tačiau įvairūs tyrimai įrodė, kad jis jų nevartojęs.

Jo žmona buvo sulaikyta liepos 28 d. Chamonix, Prancūzijos Alpėse, kai muitininkai jos vairuojamame automobiliyje aptiko didelį kiekį 40 rūšių vaistų. Ji kalinama dvi savaites Bonneville kalėjime. Vilniuje prie Prancūzijos ambasados rugpjūčio 9 d. buvo surengta pilietinė akcija, siekianti atkreipti dėmesį į žmogaus teisių pažeidimus ją kalinant. Dabar laukiama oficialaus Prancūzijos diplomatijos atsakymo.

Svečias iš Islandijos

Islandijos premjeras David Oddsson rugpjūčio 20 d. lankėsi Lietuvoje, aptarė dvišalius santykius su seimo pirmininku Artūru Paulausku. Svečias teigė, kad Islandija remia Lietuvos narystę Europos sąjungoje, dėl kurios Lietuva tikisi baigti derybas šiais metais. Pati Islandija neketina tapti ES nare, nors yra Europos ekonominės erdvės dalis.

(Nukelta į 3-čią psl.)

Šiame numeryje

Į Vakarus ar į Rytus?
Tapsime ne dovanų laukiančiais geraisiais vaikučiais, bet dalininkais
Ekonominės Amerikos audros
Už melą – net teismuose – jam buvo atleista
Lietuva, Rusija ir Karaliaučius
Paragino Rusiją atlikti "savo namų darbus"
Amerika vėl rengiasi karui?
Kovojant prieš terorizmą būtina likviduoti terorizmo priežastis
Lietuvos seimo nuosmukis
Vienas seimūnas nežino Trispalvės spalvų eilės
Pagerėjimo krašte belaukiant
Santykiuose su Lietuva nematyti jokio teigiamo pokyčio
Mažosios Lietuvos veikėją išlydėjus
A. Lymantas sukaupė įvairią (archyvinę) medžiagą
Gyvenvietėse prie Nemuno
Nematomos jėgos traukiamos, gaudėm kiekvieną žodį
Dvi sukaktys, apie kurias mažai užsimenama
Nešikai iškraustė keturis pūdus Būgos ranka rašytų skiaučių
Kaimynė iš didžiosios raidės
Pradėjai darbus senelių namuose, tai ir panašiuose užbaigtum

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

Kankiniai kalba gyviesiems

STANISLOVAS EUGENIJUS PONIŠKAITIS

Altorius čia – tai miškas, aptaškytas
Krauju dvasingų kunigų,
Kai juos kapojo to birželio rytas
Mirties dalgiu, galąstu vanagų,
Kurie užgrobė mūsų žemę šventą,
Suleido jon plėšrius nagus,
Tenai, kur protėvių amžiai gyventa,
Kur žydintis linais dangus.
(J. Šalčiūnas)

1941 m. birželio 22 d. Vilkaviškio rajone, netoli Bartninkų miestelio, Budavonės miškelyje buvo nukankinti trys kunigai: Vaclovas Balsys, Justinas Dabrila ir Jonas Petrika. Tą ankstų rytą rusų kareiviai (sakoma, kad jų tarpe buvo ir lietuviškai kalbantis civilis) iš Lankeliškių klebonijos išsivedė minėtus tris kunigus ir susodinę į sunkvežimį nuvežė į Budavonės miškelį. Ten juos nurengė, pririšo prie medžių ir žiauriai kankino: išmušė dantis, išsukinėjo rankas, nupjovė pirštus, subadė kūnus. Žmonės, gyvenę netoli miškelio, girdėjo kankinių dejones bei budelių riksmus. Po to miške matė gulinčius nukankintųjų kūnus.

Sekančią dieną po nukankinimo kunigų kūnai buvo parvežti į Lankeliškius, nuvalyti, aprengti liturginiais drabužiais ir palaidoti.

Kun. J.Dabrila buvo palaidotas gimtosios parapijos Alksnėnų šventoriuje. Ant jo kapo buvo pastatytas paminklas su kankinimą primenančiu vaizdu. Šis vaizdas ant paminklo 1956 m. buvo sunaikintas. Paminklas išlikęs iki šių dienų. Prie šio kunigo kankinio kapo tikintieji ateina pasimelsti.

Kunigų V. Balsio ir J. Petrikos kūnai buvo palaidoti Lankeliškių šventoriuje. Vėliau kunigų kankinių palaikai buvo perlaidoti K. Naumiesčio kapinėse.

Kun. V. Balsys buvo Lankeliškių parapijos klebonas. Gimęs 1905 m. rugpjūčio 4 d. Stočkų kaime, Šakių raj., Žvirgždaičių parapijoj. Kun. J. Dabrila buvo Vilkaviškio kunigų seminarijos profesorius. Gimęs 1905 m. kovo 15 d. Vilkaviškio valsčiuje, Našiškių km. Kun. J. Petrika gimė 1905 m. gegužės 15 d. Šakių apskr., Būbelių km. Jis dirbo Lenkeliškių parapijos vikaru. Jo motulės kūno negalėjo priglausti Lietuvos žemelė. 90-tė senelė buvo išvežta į Sibirą ir ten mirė.

Budavonės miškelyje, kunigų nukankinimo vietoje, buvo pastatytas gražus paminklas. Ant jo pjedestalo – trys sujungti kryžiai, o po jais bylojantis užrašas: "Šioje vietoje bolševikų nukankinti 1941.VI.22 kunigai V. Balsys, J. Dabrila, J. Petrika."

Po karo paminklas buvo susprogdintas. Atgimimo pradžioje vėl atstatytas.

Šis šiurpus įvykis išliko neišdildomas žmonių atmintyje. Kiekvienais metais tą atmintiną dieną susirenka žmonės į Budavonės miškelį prie kunigų kankinių paminklo. Dar yra išlikusi sprogdinimo metu išrausta duobė.

2002 m. birželio 22d. į Budavonės miškelį prie pastatyto paminklo atvyko Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis, 8 dekanato kunigai ir būrelis maldininkų. Kunigų kankinių nužudymo vietoje prie pastatyto paminklo buvo aukojamos šv. Mišios, vysk. J. Žemaitis šv. Mišių pradžioje priminė kunigų kankinių J.Dabrilos, V. Balsio, J. Petrikos gyvenimą ir kančios auką. Priminė, kad jubiliejiniais 2000-aisiais metais jie yra įrašyti į XX-ojo amžiaus kankinių sąrašą ir yra kandidatai į palaimintuosius. Per šv. Mišias giedojo Bartninkų parapijos choras. Išsamų ir prasmingą pamokslą apie Bažnyčios ir tautos kunigų kankinių iškilias asmenybes pasakė Vištyčio klebonas kan. J. Baranauskas.

Pokario metais buvo nugriauta, sunaikinta daug paminklų, kryžių, koplytstulpių, šventovių. Nepavyko sunaikinti ištikimų tautiečių širdyse meilės Dievui ir Tėvynei, tų dvasinių vertybių. Tiesa ir teisingumas nesunaikinami.

"Neliūdėkite, nukankintieji kovoja drauge su mumis. Jie stiprina mūsų gretas. Tegul bus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą". Šiomis mintimis į mus prabyla buvęs Sibiro lagerių kankinys arkiv. Mečislovas Reinys. Jis buvo pirmojo Vilkaviškio vyskupo A. Karoso pagalbininkas. Jis yra įtrauktas į palaimintųjų kandidatų sąrašą.

Ir mirusieji lieka mūsų tarpe. Jie padeda mums kovoti dvasinę kovą. Todėl kasmet į liūdną Budavonę tegul atvyksta minios maldininkų, kurie parodytų ko verta kankinių auka bei tikėjimo tiesa!

A.a. kun. VACLOVAS BALSYS

A.a. kun. JUSTINAS DABRILA

A.a. kun. JONAS PETRIKA

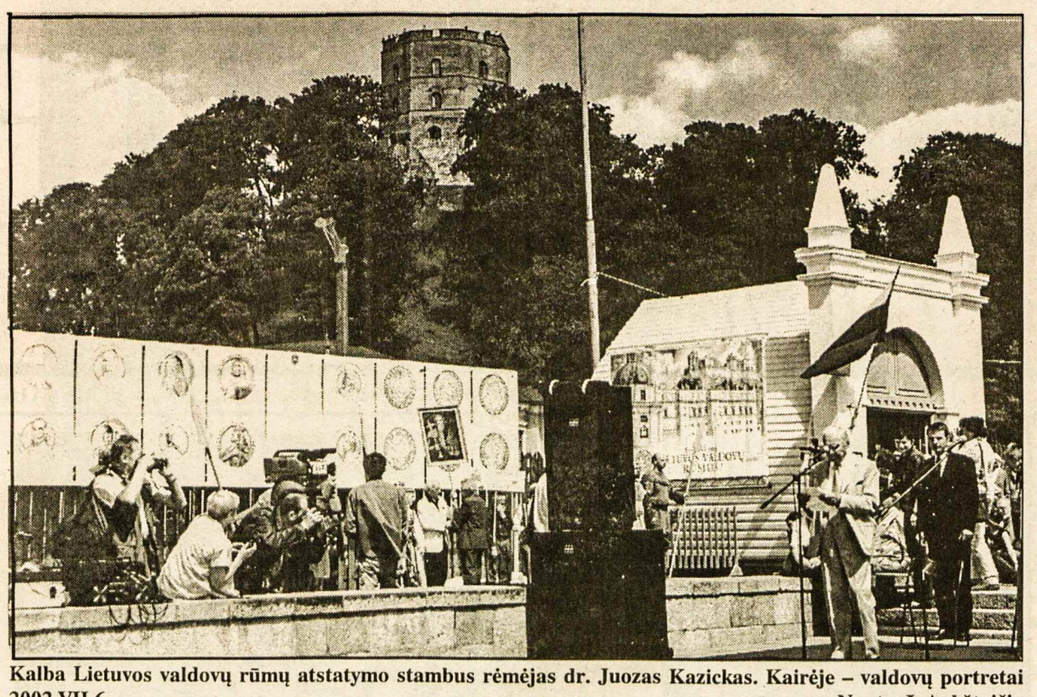

Kalba Lietuvos valdovų rūmų atstatymo stambus rėmėjas dr. Juozas Kazickas. Kairėje – valdovų portretai 2002.VII.6 Nuotr. J. Aukštaičio

Lietuva, Rusija ir Karaliaučius

Karaliaučiaus srities problemos Lietuvai įsijungiant į Europos sąjungą

JUOZAS VITĖNAS

Artėjant Lietuvos ir Lenkijos įsijungimui į Europos sąjungą, iškyla Karaliaučiaus srities klausimas, nes tuo atveju ji taptų sala tarp šių dviejų valstybių. Tai kelia susirūpinimą Rusijai, kuri reikalauja, kad, Lietuvai tapus Europos sąjungos nare, Karaliaučiaus srities gyventojai turėtų teisę laisvai susisiekti su Rusija.

Sevilijoje, Ispanijoje, birželio mėnesį susirinkę Europos šalių vadovai atmetė šį Maskvos reikalavimą, pareikšdami, kad bet kokia Karaliaučiaus srities gyventojų keliavimo tvarka turi būti suderinta su Europos sąjungos nuostatais, kurie numato, kad Europos sąjungai nepriklausančių šalių piliečiai per jos teritoriją gali keliauti tiktai turėdami vizas. Taip pat buvo pavesta Europos komisijai, kuri yra Europos sąjungos vykdomasis organas, parengti iki rugsėjo mėnesio Karaliaučiaus srities klausimo sprendimą remiantis Europos sąjungos nuostatais.

Rusijos prezidentas Putin, pasisakydamas apie šį Europos sąjungso sprendimą, pareiškė: Rusija niekada nesutiks su tokiu sprendimu, kuriuo Karaliaučiaus sritis būtų atskirta nuo Rusijos. Pasak jo, vizų nuostatai turi būti vienodi visiems Rusijos piliečiams, o Karaliaučiaus srities gyventojams turi būti užtikrintas besąlyginis susisiekimas su Rusija.

Lietuvos prezidentas V. Adamkus, kuris dalyvavo pasitarimuose Sevilijoje, pareiškė: Lietuva laikysis Šengeno susitarimų, pagal kuriuos Lietuva, įsijungusi į Europos sąjungą, panaikins visas lengvatas Karaliaučiaus srities gyventojams, tačiau sieks vizų reikalavimą suderinti su Šengeno nutarimais, kad susisiekimas su Karaliaučium per sieną vyktų sklandžiai.

Pagal Lietuvos vyriausybės patvirtintą planą, nuo 2003 m. sausio 1 d. bus panaikintos vizų lengvatos keleiviams, vykstantiems per Lietuvą tiesioginiais traukiniais tarp Karaliaučiaus srities ir Rusijos, o nuo 2003 m. liepos 1 d. vizos bus reikalaujamos ir Karaliaučiaus srities gyventojams, vykstantiems į Lietuvą ar per ją keliaujantiems automobiliais.

Nėra išimčių ir Rusijos kariams. Jiems tranzitinės vizos bus išduodamos bendra tvarka.

Užsienio karių – didesnės nei keturių grupės – vykimą per Lietuvą nustato 1994 m. vyriausybės patvirtintos *Užsienio valstybių karinių krovinių vežimo per Lietuvos teritoriją taisyklės*, pagal kurias užsienio karių grupės, gavusios Lietuvos kariuomenės transporto tarnybos leidimą, vyksta neginkluotos, lydimos jų vyresnio karininko, ir ginkluotų Lietuvos karių. Pasienyje tikrinami dokumentai ir leidimas vykti per Lietuvą. Vienu metu per Lietuvos teritoriją, nepaisant krypties, gali vykti ne daugiau kaip 180 užsienio karių.

Laukiant Europos sąjungos sprendimo rugsėjo mėnesį, neišvengiama pasiūlymų ir dėl Karaliaučiaus srities. Rusijos užsienio reikalų ministeris T. Ivanovas televizijos programoje (VII.7) pasisakė už bevizį koridorių per Lietuvą tarp Rusijos ir Karaliaučiaus srities, kuris, pasak jo, patarnautų visoms su Karaliaučiaus sritimi besiribojančioms šalims, o įvedus vizų reikalavimą visi Rusijos piliečiai turėtų prašyti vizų, kad galėtų nuvykti iš vienos Rusijos vietos į kitą. Niekas netrukdo atidaryti koridorių palei Lenkijos ir Lietuvos sieną, sakė Ivanovas.

Pasikalbėjime su *Izvestija* laikraščiu Rusijos užsienio reikalų min. Ivanovas siūlė dėl Karaliaučiaus srities pradėti Europos sąjungos, Rusijos, Lenkijos ir Lietuvos pasitarimus ir aiškino, kad turėtų būti kalbama ne apie koridorių, bet apie Rusijos piliečių teisę laisvai susisiekti. Pasak jo, tai problema, kurią galima išspręsti gerbiant suverenumą bet kurios šalies, per kurią eitų tranzitas, ir jis liestų tik Lietuvą, nes per Lenkiją tranzitas nenumatomas – svarbus yra tik sienos perėjimo klausimas.

Tranzito sąvoką Ivanovas taip aiškino: tai galimybė važiuoti Lietuvos teritorija nuo vienos Rusijos vietos iki kitos sausuma be vizų. (Karaliaučiaus sritį Rusija laiko neatskiriama jos dalimi).

Lietuvos užsienio reikalų min. A. Valionis, kalbėdamas seime, paragino Rusiją atlikti "savo namų darbus", kad vizų įvedimas Karaliaučiaus srities gyventojams Lietuvos sienas nepaverstų "didžiąja Europos siena". Tam tikslui jis siūlė Rusijai ir Gudijai pasirūpinti tinkamais kelionės dokumentais, modernizuoti sienos perėjimo punktus, įsteigti konsulatus Tilžėje, Gardine ir kitur.

Min. pirmininkas A. Brazauskas, paklaustas pasakė esama tvarka esąs patenkintas, per dvylika metų ji nusistovėjo, nėra jokių didelių nepatogumų, ir ji galėtų pasilikti.

Nuo liepos 1 d. Danija perėmė pirmininkavimą Europos sąjungos. Jos ambasadorius Rusijai Lars Vissing pasakė: su Europos sąjunga susijusių Karaliaučiaus problemų sprendimas bus vienas svarbiausių Danijos uždavinių, vadovaujant Europos sąjungai.

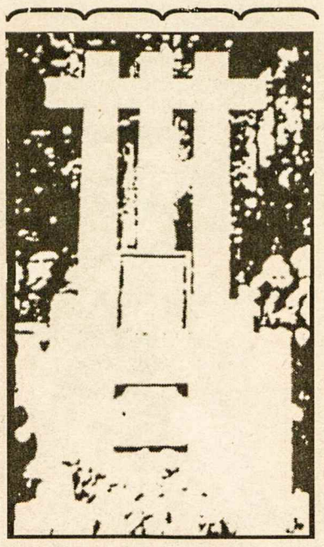

Po ilgos ir sunkios ligos

a.a. ANSUI LYMANTUI
mirus,

jo žmoną ELENĄ, dukrą BEATĄ, visus artimuosius ir Mažosios Lietuvos lietuvius nuoširdžiai užjaučiame –

Kibirkščiai ir
Vilgaliai

PADĖKA

A†A
ONA ROPIENĖ

mirė 2002 m. liepos 9 d. Palaidota Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje, Ontario.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos kankinių parapijos klebonui prel. Jonui Staškevičiui už maldas prie karsto laidotuvių namuose ir maldas kapinėse, kun. Vyt. Staškevičiui už atnašautas gedulines Mišias šventovėje; Lilijai Turūtaitei ir Vyt. Mašalui už giesmes ir vargonavimą. Ačiū karsto nešėjams.

Nuoširdus ačiū visiems, atsilankiusiems į laidotuvių namus, už pareikštas užuojautas, Mišių aukas, gražias gėles, aukas "Kovai su vėžiu ir džiova" sergantiems vaikams Lietuvoje, aukojusiems Slaugos namų statybai, aukų rinkėjoms E. Simonavičienei, M. Povilaitienei ir L. Balsienei. Ačiū draugams, kurie tiek daug padėjo, ponioms už suneštus pyragus, B. Stanulienei už paruoštus pietus.

Nuoširdus ačiū visiems už palydėjimą į paskutinę poilsio vietą.

Sūnus Algis su šeima ir
duktė Aldona su šeima

A†A
ZITAI SAKALIENEI
mirus,

liūdinčius vyrą PRANĄ SAKALĄ, sūnų RIMĄ – TALKOS lietuvių kredito kooperatyvo vedėją, dukrą AUDRĄ ir visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame skausmo valandoje –

TALKA lietuvių kredito kooperatyvo valdyba, kredito komitetas ir tarnautojai

Amerika vėl rengiasi karui?

DR. JONAS KUNCA

Afganistano karas neva baigėsi, bet su nekokiais rezultatais. Nauja valdžia ne tik nekontroliuoja krašto, bet ir ją turi saugoti amerikiečių kariai. Buvo nužudytas vienas ministeris, o vėliau – prezidento padėjėjas. Gali ateiti eilė ir pačiam provakarietiškam prezidentui. Nepaisant tokios patirties, jau kalbama apie naują karą. Šį kartą prieš Iraką. JAV prezidentas sakė, kad tokia intervencija yra būtina, kadangi Sadam Husein neįsileidžia ginklų tikrinimo komisijos ir kad gal gamina masinio žudymo ginklus. Dabar, kai Irakas pasiūlė kalbėtis dėl tos komisijos darbo atnaujinimo, JAV prezidentas staiga prabilo kitaip: "Komisija čia nesvarbu. Reikia pašalinti Sadam Huseiną". Pagal tarptautinę teisę tokia intervencija būtų visiškai nelegali. Amerikos kongresas ir kariuomenės atstovai pradėjo diskutuoti šį opų klausimą. Pagal pasisakiusius, tokia intervencija nėra skubi ir gal iš viso nereikalinga. Ji galėtų sukelti sumaištį šitoj naftos versmių srityje. Net ir dalis valdančios partijos atstovų tokiam žygiui nepritaria. Sako, pirmiau reikia šį klausimą gerai apsvarstyti. Bet vyriausias ginkluotų pajėgų vadas – prezidentas tvirtina, kad čia nėra jokios abejonės ar karas bus. Tai tik laiko klausimas, kada jis bus…

Sadam Husein nėra angelėlis. Tai žiaurus valdovas. Jis sugeba valdyti šitą nepastovų kraštą, kur kurdai ir skirtingi Mahometo pasekėjai Basros srityje nori atsiskirti. Moterys Irake gali studijuoti ir neverčiamos vaikščioti gatve uždengtais veidais. Taigi čia neviešpatauja musulmonų tikėjimas, pavojingas Izraeliui ir Vakaram. Užpuolus Iraką, tas trapus pastovumas užleistų vietą chaosui ir valstybės subyrėjimui. Kurdai pasiskelbtų nepriklausoma valstybe, o Basra ko gero prisijungtų prie Irano. Pačiame Bagdade opozicinė valdžia vargu išsilaikytų. Fundamentalistų valdžios perėmimas virstų galimybe.

Po Bagdado sugriovimo padidėtų antiamerikietiška nuotaika. Pasinaudodami sąmyšiu karo metu, fundamentalistai greičiausiai nuverstų arabų kraštų karalius ir šeikus, draugaujančius su JAV. Vid. Rytai patektų į fundamentalistų rankas, nepalankias Amerikai.

Nepaisant viso to, Baltieji Rūmai lyg yra nutarę kariauti. Tikrų tokio pavojingo apsisprendimo priežasčių reikia ieškoti už Amerikos vadų retorikos. Viena iš jų galėtų būti ekonominė krizė, su kuria administracija negali susidoroti. Wall gatvės spekuliantai kartu su didžiulėm korporacijom nusinešė bene šimtus bilijonų amerikiečių santaupų. Korporacijos, falsifikuodamos dokumentus, apsiskelbdavo gavusios didžiulį pelną, kai tikrumoje turėjo bilijoninius nuostolius. Išgirdę apie tą pelną taupytojai skubėjo pirkti jų akcijas. Per Wall gatvę pinigai ėjo į tas melagingas korporacijas. Kai jau daugiau apgaudinėti nebegalėjo, jos pasiskelbė bankrotą. Tos apgavystės autoriai, dabar milijonieriai ar bilijonieriai, nebuvo ir turbūt nebus nubausti. Dar daugiau, jie arogantiškai atsisako atsakinėti į kongreso komisijos klausimus. Sako, JAV konstitucija jiems garantuoja tokią teisę…

Staigus karas nukreiptų visuomenės dėmesį nuo tos nemalonios ekonominės problemos, kuri atsirado dėl valdžios nesugebėjimo įvesti tvarką korporacijose ir pačioje Wall gatvėje, kur privilegijuoti gaudavo priešlaikinę informaciją ir pagal tai pirkdavo ar pardavinėdavo akcijas, gerai pelnydami.

Be to, artėja rinkimai. Prieš juos valdžios populiarumas žada sumažėti dėl ekonominės padėties pablogėjimo. Karas galėtų pakelti valdančiųjų populiarumą ir padėti gauti daugiau balsų.

Trečia karo entuziazmo priežastis: Baltųjų Rūmų politiką manipuliuoja jų patarėjai, kuriem pirmoje vietoje rūpi ne Amerikos bet Izraelio interesai. Tuo bene galima paaiškinti Vašingtono neracionalią politiką. Jei jau kovojam prieš terorizmą, yra būtina likviduoti ne tik jo židinius, bet ir to terorizmo priežastis. Visiem aišku, kad Niujorko bokštai ir Pentagonas buvo apgriauti dėl Vašingtono šališkos politikos Vid. Rytuose, atseit Palestinoje.

Galų gale dabartinė karo isterija galėtų siekti visų trijų tikslų, bet nei JAV, nei pasauliui naudos ji nežada.

Ekonominės Amerikos audros

(Atkelta iš 1-mo psl.)

zultatus ne už metų ar kelių, kaip kad būdavo normaliais laikais, bet kiekvieną ketvirtį. Buvo svarbu ne firmos ateitis, bet šios dienos pelnas. Taip jie ne tik nusmukdė firmas, bet ir pradėjo taikyti rezultatus pagal naujas buhalterijos formules. Didieji jų patarėjai, buhalterijos bei teisės firmos, per daug įsismaginusios į skirstomo pelno dydį, privedė firmas prie neteisėtos buhalterijos bei sistemų. Po kiek laiko tas išpūstas apetito balionas sprogo. Nukentėjo ne tik naujoji spekuliantų karta. Nukentėjo pensininkai, darbuotojai ir milijonai amerikiečių, kurie pasitikėjo ekonomine krašto sistema ir valdžia. Jie aklai tikėjo, jog bus apsaugoti nuo spekuliantų pinklių. Žinoma, valdžia nėra pagėji apsaugoti žmones nuo gobšumo. Valdžia iš to gero žmonių gyvenimo laikėsi pati. Politikams nėra buvę geresnių laikų! Jų kišenės prisipildė dolerių kaip tik iš tų pačių firmų, kurios ir sukūrė tas pasakiškas buhalterijos pilis. Politikai ir pinigų šaltiniai buvo neatsiejami

Politikai

Sprogus spekuliacijos balionui, pirmieji pasipiktinimą išreiškė politikai. Kaip tai gali būti? Kokie nesąžiningi tie ekonomistai, verslininkai ir prekybininkai! Ne, politikai negrąžino pinigų, gautų iš tų pačių verslininkų. Ne. Sąžiningumui yra tam tikros ribos. Vietoj to politikai pradėjo kurti naujus įstatymus (senų užteko nubausti už sukčiavimą, tačiau valdžia į tai žiūrėjo pro pirštus), pradėjo suiminėti didžiuosius sukčius (manyčiau, kad dauguma jų kalėjimuose ilgai neužsibus), pradėjo pulti kapitalistinę sistemą – nors ne ji kalta.

Viso to priežastis yra etikos nesilaikymas. Melas valdžioje užkrečia ne tik politikus bei jaunimą, bet ir visą kraštą. Clinton nėra vienintelis nusikaltėlis, atvedęs Ameriką į šių dienų ekonominę krizę, jis yra vienas geriausių neetiškumo pavyzdžių. Taip prarandamas pasitikėjimas, o be pasitikėjimo negali būti laisvos rinkos ar net laisvo krašto.

Vis dėlto manau, kad Amerika savyje turi pakankamai dvasinės stiprybės atsinaujinti. Didžioji dalis gyventojų yra sąžiningi. Reikia tikėti, kad ši nepasitikėjimo audra praeis ir ateis šviesesnis rytojus. Tai galime matyti iš Amerikos ekonominių bei istorijos ciklų. Duok Dieve, kad taip būtų.

O tuo tarpu Lietuvoje dolerių sąskaitų nekeisčiau! Nors Amerika dabar kenčia dėl praėjusių perdėtai gerų laikų, manau, kad ji vis tiek laikosi geriau nei dabartinė Lietuvos struktūra, vadovaujama naujosios "sąžiningos" politikų trijulės.

A†A
SALOMĖJAI ŽIURINSKIENEI
mirus Lietuvoje,

nuoširdžiai užjaučiame jos dukrą BIRUTĘ JURIENĘ su šeima ir visus artimuosius Lietuvoje –

Sigita ir Vytautas Aušrotai
Adolfas Sagevičius
Nijolė ir Valdas Žukauskai

Prie paviljono "Valdovų rūmų vartai" kviečiami svečiai į rūmų atstatymo pradžios šventę 2002.V.10
Nuotr. J. Aukštaičio

Apdovanotos gausios šeimos Lietuvoje

Australiečio J. P. Kedžio fondas apdovanojo 10 gausių šeimų iš atsiliepusių 145

Į skelbimą 35-se lietuviškuose laikraščiuose apie gausių šeimų, turinčių 6–9 vaikus, atsiliepė 145. Turint labai ribotą piniginį išteklių iš minėtų šeimų buvo atrinkta tik labai sunkioje medžiaginėje būklėje esančių 10 šeimų apdovanojimui.

Štai jų sąrašas.

1. Cecelionių šeima, Krakės, Kėdainių raj. 2. Dambrauskų šeima, Rainiai, Telšių raj. 3. Giedraičių šeima, Aukštelių km., Raseinių raj. 4. Gricių šeima, Žagarė, Joniškio raj. 5. Griškonių šeima, Karkazų km., Kauno raj. 6. Pūkelių šeima, Kauno miestas, Kalvarijos 103. 7. Petkūnų šeima, Medininkų km., Jurbarko raj. 8. Piekienų šeima, Kauno miestas, Juozapavičiaus 30. 9. Petrauskų šeima, Naujatriobių km., Kauno raj. 10. Vitkauskų šeima, Šaltininkų km., Lazdijų raj.

Šių šeimų pagerbimas – apdovanojimas įvyko liepos 28 d., 14 val. Kauno savivaldybės salėje, Laisvės alėja.

Iškilmė buvo pradėta prel. V. Kazlausko malda. Sveikinimo žodį tarė Kauno meras. Ilgesnę kalbą pasakė fondo "Talka lietuvių tautai" jos steigėjas J. P. Kedys. Joje kalbėtojas pabrėžė lietuvių tautos išnykimo pavojų, šeimos svarbą valstybėje, minėjo jo ruošiamą knygą *Šeima, tauta, valstybė,* apžvelgė dabartinę šeimų būklę Lietuvoje.

Atlikus meninę programą, atrinktosios šeimos buvo apdovanotos po 2,000 litų.

Tai jau penktas apdovanojimas: 3–5 vaikų šeimų, 6–9, 10 ir daugiau vaikų turinčių šeimų. Šiam tikslui jau išleista 200,000 litų.

Sekančiais metais bus apdovanojamos šeimos, turinčios 3–5 vaikus. Apie tai bus paskelbta birželio mėnesio laikraščiuose.

Iškilmė baigta Tautos himnu. **Inf.**

Gausių šeimų tėvai sakė, kad tokia parama jiems labai naudinga
Nuotr. E. Makarsko

"Kauno diena"

Dienraštis *Kauno diena* 2002.VII.29 taip rašė:

"Penktus metus iš eilės Australijos lietuvis J. P. Kedys apdovanojo gausias šeimas, kurioms, anot premijų steigėjų, šiuo metu labiausiai reikia paramos. Po apdovanojimo ceremonijos po 2000 litų gavusios šeimos sakė, kad šie pinigai ne tik padės pagerinti buitį, bet ir vaikus parengti mokyklai, juk ne už kalnų rugsėjo pirmoji".

"Tokios šeimos – ne tik mūsų tautos ateitis, bet ir lietuvių tautos išlikimo garantas, – apdovanojimo ceremonijoje kviesdamas maldai kalbėjo kunigas Vytautas Kazlauskas. – Kai jau keleri metai Lietuvoje gimstamumas yra gerokai mažesnis nei mirtingumas, mes turime skatinti tokias šeimas ir joms padėti". Jis tikino, kad jei ne gausios šeimos, po 300 metų Lietuvoje liktų tiek žmonių, kiek šiuo metu gyvena Kaune.

Jam antrino ir gausias šeimas pasveikinęs Kauno meras Donatas Giedrius Ašmys. "Džiugu, kad atsiranda žmonių, kurie valstybei padeda remti gausias šeimas. Mes taip pat, įkvėpti J. P. Kedžio, stengsimės daugiau nuveikti šioje srityje", – susirinkusiesiems žadėjo Kauno meras, taip ir nesulaukęs, kol gausioms šeimoms Australijos lietuvis įteiks piniginius apdovanojimus".

"J. P. Kedys ir kitais metais žadėjo paremti gausias lietuvių šeimas. 'Ir kitų išeivijos lietuvių prašiau prisidėti prie tokios akcijos, tačiau iki šiol niekas nepareiškė noro remti tautiečius. Gavau tik vieną laišką, kurio autorius sakė norįs tai padaryti, tačiau neturįs pinigų', – vildamasis, kad tokia parama daugiavaikėms šeimoms labai naudinga, sakė Australijos lietuvis".

Šilumos smūgis

Šilumos smūgis yra liguista būsena, atsirandanti dėl organizmo perkaitimo. Dažniausiai ištinka tvankiu oru, ypač dėvint tamsius, orui ir prakaitui nelaidžius drabužius, sunkiai dirbant uždarose, karštose patalpose. Greičiau perkaista sergantys kraujotakos, belatakių liaukų, inkstų, odos ligomis, bronchine astma, nutukę žmonės, ypač vaikai. Pradeda skaudėti galvą, žmogus jaučia silpnumą, suglemba, padažnėja kvėpavimas ir pulsas, pykina, kartais vemiama. Vėliau imama karščiuoti, sumažėja arterinis kraujospūdis, ligonis gausiai prakaituoja, netenka sąmonės, gali atsirasti traukulių.

Šilumos smūgio ištiktas žmogus guldomas vėsioje vietoje, nuvelkami ankšti drabužiai, ant galvos, kaklo, pažastų, kirkšnių dedama ledo, šalto vandens tvarsčiai, duodama daug gerti sūdyto, mineralinio vandens, šaltos arbatos, kavos. Sutrikus kvėpavimui, duodama uostyti amoniako, daromas dirbtinis kvėpavimas. Sunkiu atveju kviečiamas gydytojas, nes, laiku nesuteikus pagalbos, ligonis gali mirti.

Norint išvengti šilumos smūgio, kaitrią dieną reikia dėvėti šviesius, lengvus drabužius, neužsibūti karštose patalpose, saulės atokaitoje. LME 2 t. (*Pensininkas,* 2002 m. 4 nr.).

A†A
ZITAI SAKALIENEI

Hamiltone mirus, reiškiame užuojautą jos vyrui PRANUI, dukrai AUDRAI, sūnui RIMUI su žmona, vaikaičiams ir visiems jos giminaičiams –

Hamiltono meškeriotojų ir medžiotojų klubas
Giedraitis

A†A
ZITAI SAKALIENEI

mirus, reiškiame giliausią ir noširdžiausią užuojautą jos sūnui, "Talkos" kredito kooperatyvo vedėjui, RIMUI bei jo šeimai –

"Prisikėlimo" kredito kooperatyvo valdyba
ir tarnautojai

Kryžius paskutiniesiems

Lietuvos partizanų ir jų išdaviko likimai

BIRUTĖ JONELIENĖ

Jiems Dievas skyrė palankų likimą: ilgai aplenkdavo priešo kulkos, ilgai galėjo vaikščioti brangia Lietuvos žeme ir slapstytis jos miškuose, kai tuo tarpu kiti kovos draugai jau seniai ilsėjosi iššudyti ir išniekinti po žeme arba kentėjo nelaisvėje sovietiniuose lageriuose.

Tada, jau baigiantis pasipriešinimo kovoms, Prienų krašte jie liko vieninteliai gyvi Lietuvos partizanai. Suprato, kad laukia kovos draugų likimas – nelaisvė arba mirtis, bet pasiduoti ir prašyti okupanto malonės nė negalvojo.

Okupantams būtinai reikėjo sunaikinti visus, kurie siekė laisvės. Su šaknimis išrauti bet kokį laisvės daigą ir užgniaušti bet kokią laisvės kibirkštėlę žmonių širdyse ir sąmonėje. Kai tas uždavinys sunkiai sekėsi, į kovą buvo paleistas pagrindinis ginklas – klasta.

Anksčiau suimtas ir užverbuotas partizanas Algirdas Šermukšnis-Žilvinas, tapęs NKVD smogiku, kartu su kitu smogiku Petryla įviliojo į pasalą ir 1955 m. liepos 21 d. Prienlaukio kaime nušovė du paskutiniuosius Prienų krašto "Tauro" apygardos "Geležinio vilko" rinktinės partizanus – Klemensą Ulecką-Vakarą (gim. 1929 m.) ir Bronių Petkevičių-Pipirą (g. 1921 m.).

Toje vietoje, kur anksčiau stovėjo Marcinkevičiaus vėjo malūnai, o dabar plyname vėjo gairinamame kalnelyje auga ūkininkų dobilai, iškilo atnaujintas kryžius čia žuvusiems paskutiniams laisvės kovotojams.

Š. m. liepos 21 d. Prienų šventovėje buvo aukojamos šv. Mišios už jų vėles, o paskui būrelis patriotiškai nusiteikusių žmonių važiavo pagerbti jų atminimo į žūties vietą.

Renginį vedė gyvų likusių "Tauro" apygardos partizanų vadas Jonas Matukevičius; kalbėjo tų dienų liudininkai, žuvusiųjų artimieji. Žmonės tarp savęs kuždėjosi: kažin koks išdavikų likimas? Lyg išgirdęs jų klausimą legendinis partizanas ir žuvusių bendražygis Povilas Pečiulaitis papasakojo visiems, kad Algirdas Šermukšnis (buvęs Vacys) ilgą laiką dirbo Aklųjų kombinate, vis naktinėse pamainose, lyg kurmis šviesos vengdamas. Kai Povilas Pečiulaitis tai išsiaiškino ir sužinojo jo telefono numerį, pasiteiravo apie kitus žuvusius draugus, išdavikas padėjo telefono ragelį... Netrukus iššoko iš ligoninės penkto aukšto. Ar baimė, ar sąžinės priekaištai pastūmėjo savižudybėn, dabar nesužinosime. Visų išdavikų panašus galas.

Šaulių choras "Trimitas" dainavo partizaniškas dainas, ąžuolų vainikai juosė naująjį kryžių, o plevenančios žvakių liepsnelės priminė – Laisvės dvasia gyva. Nors jau antrą dešimtmetį skaičiuojančioje nepriklausomoje Lietuvoje visai nemadinga tapo minėti laisvės vardą, daug madingiau – pinigus, bet dar yra žmonių, kuriems jis visada liks šventas.

Paminklinis kryžius žuvusiems "Tauro" apygardos partizanams
Nuotr. R. Rusteikos

Žemės sklypai Lietuvos didmiesčiuose

Lietuvos žemės sklypų kainos Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Lietuvos laikraščių pranešimu ir ELTOS žinių agentūros duomenimis, Lietuvos sostinės rajonų prestižinių žemės sklypų kainos jau pasiekė pajūrio žemės kainas ir turi tendencijos dar labiau kilti.

Prieita išvada, kad Vilniuje brangiausi sklypai yra Žvėryne, kadangi čia yra patogi rajono aplinka ir čia pat centras, kuriame įsikūrę net keletas ambasadų. Dėl to čia liko mažiau laisvų sklypų.

Žvėryne žemės kaina yra nuo 20 – 80,000 litų už arą.

Jeigu šios kainos yra per brangios vietiniams gyventojams, pigių ir gerų rajonų sklypų dar yra Valakampiuose. Šis rajonas yra toliau nuo miesto centro, ten yra daugiau sklypų, o be to ir sklypai didesni.

Valakampiuose vidutinė sklypo kaina yra 20 – 35,000 litų už arą. Jeigu kalbama apie aukso vidurį, tai prisimintina, kad yra Antakalnis netoli nuo miesto centro. Ten yra didelė sklypų pasiūla, kurių kaina – apie 30 – 40,000 litų už arą.

Visuose rajonuose pradinė sklypo kaina už arą yra nemažiau 20,000 litų. Prestižiniuose rajonuose sklypų paklausa yra didesnė nei pasiūla, todėl ir jų kainos kyla.

Dabar grįžkime į Kauną. Čia rinkoje visą laiką yra jaučiamas aktyvumas. Didelis pareikalavimas prekybinės paskirties patalpų ryšium su rudens prekybos sezono pradžia. Paprastai dauguma siekia įsigyti patalpas Laisvės alėjoje ir aplinkinėse gatvėse bei Savanorių prospekte. Labiausiai norima įsigyti nedidelės patalpos – 80 – 150 kvadratinių metrų. Tačiau atsiranda pirkėjų ar nuomotojų, kuriuos domina ir daugiau kaip tūkstantis kvadratinių metrų objektai.

Komercinės paskirties žemės sklypų pareikalavimas pastaruoju metu labai padidėjo.

Klaipėdoje taip pat yra pagyvėjusi gyvenamų patalpų rinka. Čia daug padėjo valstybės remiamos paskolos lengvomis sąlygomis. Dėl to ir butų kainos padidėjo nuo 5 iki 15%.

Didelė paklausa yra 2 ar 3 kambarių butų blokiniuose namuose, kurių ir amžius tik 15 metų. Jų kainos pakilo.

Klaipėdos ekspertų nuomone, šios naujos statybos daugiabučiai nepatenkina didėjančios paklausos. Ryšium su Klaipėdos 750 metų sukaktimi, statyba šiais metais padidės daugiau kaip per praėjusius 10 metų.

Pažanga vyksta ir kitose srityse – tvarkomi pastatai uostamiesčio centre, statomi nauji valdiniai pastatai ir prekybos centrai.

Daugelis išeivijos lietuvių rengiasi aplankyti Lietuvą. Kai kurie jų galvoja persikelti ten nuolatiniam apsigyvenimui. Jiems yra naudinga ir reikalinga susipažinti su dabartinės Lietuvos vietovėmis, sklypų ir namų kainomis Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, kad, reikalui esant, turėtų pakankamai žinių įsikūrimui pagal atitinkamą jų kišenei sumą.

Lietuvos seimo nuosmukis

KAZYS BLAŽEVIČIUS

"Baltijos tyrimų" š.m. gegužės pabaigoje atliktais apklausos duomenimis, seimu pasitiki vos 20% apklaustųjų. Tarp penkiolikos valstybinių institucijų seimas užima paskutinę vietą. Stebėtis nereikia – daugumą seime sudaro "buvusieji", tarnavę okupantams, anuo metu pažinę valdžios skonį ir naudą. Audringo Atgimimo išgąsdinti jie neišdrįso priešintis tautos žygiui į laisvę, tačiau išleisti valdžios iš savo rankų nepanoro. Nors Lietuva 12 metų lyg ir laisva, tačiau praktiškai visą laiką ją valdo "buvusieji". Pastarasis seimas ir "tautos gelbėtojo" A. Brazausko vyriausybė ypatingą dėmesį skiria savųjų įtvirtinimui visose valdymo institucijose.

Šios pastangos, nesibaigiantys skandalai seime, o taip pat akiplėšiški bandymai reabilituoti tautai ir valstybei nusikaltusius okupantų tarnus ir skirti jiems – buvusiems komunistų partijos vadovaujantiems ir represinių struktūrų darbuotojams – valstybines pensijas ir nulėme visuomenės labai skeptišką požiūrį į seimą.

O ir personalinė seimo sudėtis nelabai garbinga. Vienas seimūnas nežino Trispalvės spalvų eilės, kitas save laiko tarptautinio lygio intelektualu ir visuomenei brukte bruka savąjį antivakarietišką nusistatymą, trečias įtartiną savo praturtėjimą naivuoliams aiškina sugebėjimu rinkti žemėje besivoliojančius milijonus, ketvirtas pripažįsta, kad kažkokie milijonai neabejotinai pavogti, tačiau nėra kam jų iš vagies išieškoti, penktas seime sugeba tik žiovauti ir t.t. Jei būtų renkamas didžiausias seimo mankurtas, toji "garbė" atitektų liberalų atstovui, prastūmusiam seime Trispalvę niekinantį įstatymą.

Juo aukštesnės kultūros šalis, juo labiau ji gerbia savo vėliavą ir kitus valstybės simbolius. Ši pagarba reiškiama per valstybines šventes, olimpiadas, tarptautinius sportinius renginius ir pan. Okupacijų metais už Trispalvę dori žmonės buvo persekiojami, kalinami, žudomi. Partizaninių dainų grupė "Girių aidas" su sušaudyta Trispalve keliauja per pasaulį, ir visur ji sutinkama su didžiule pagarba. Trispalvė lietuviui ir laisvėje, ir tremtyje buvo didžiausia vertybė.

Deja, pagarba Trispalvei ne visiems patinka. Ypač tiems, kurie bolševikmečiu jautė jai neapykantą. Mūsų gėdai, tokių yra ir seime. Neseniai seimas priėmė įstatymą, atleidžiantį žmones nuo pilietinės pareigos valstybinių švenčių (išskiriant dvi ar tris) proga iškelti vėliavas prie savo namų. Motyvuota tuo, esą žmonėms paliekama pasirinkimo – kelti vėliavą, ar ne – laisvė. Toks "liberalizmas" – didžiausia demagogija, dengiama pasirinkimo dingstimi.

Birželio 14-15 ir liepos 6 d. šventės parodė, kad seimas pasiekė savo – Trispalvių miestuose beveik nesimatė. Gaila... Lietuvos patriotų jau beveik neliko: jų kaulai ilsisi Sibiro įšale, žvyrduobėse, pelkynuose ir buvusių stribynų prieigose, dar neatrastuose Tuskulėnuose...

Dar neseniai tūkstančiai Trispalvių didingai plevėsavo Sąjūdžio mitinguose, su Trispalve rankose stovėjome Baltijos kelyje, Trispalvės vedami atėjome į išsvajotąją Kovo vienuoliktąją. Kas gali gerbti seimą kurio nariai nesupranta Trispalvės reikšmės doro lietuvio gyvenime?

Laukiame nesulaukiame, kada bus įvertinti "herojai", balsavę už Trispalvės paniekinimą. Visuomenės neigiamas požiūris į "buvusiųjų" seimą rodo, jog tauta dar nėra tiek apkvailinta, kad tuos "herojus" ateityje norėtų vėl sau ant sprando užsikrauti.

Savaitė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Jį taipgi priėmė prezidentas Valdas Adamkus, su juo aptarė plintančius dvišalius politinius bei ekonominius ryšius, galimybę stiprinti ir kultūrinius mainus.

Atlygins derliaus nuostolius

Žemės ūkio ministerija rugpjūčio 9 d. pranešė, kad šiemet specialiojoje kaimo rėmimo programoje paramai nelaimės atveju bei draudimo įmokoms kompensuoti numatyti 3 mln. litų. Kaip rašo LGTIC, žemdirbiams, apdraudusiems pastatus, žemės ūkio techniką bei įrenginius, gyvulius, paukščius, pašarus, paėlius bei kitą kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą (išskyrus gyvenamuosius namus ir lengvuosius automobilius) savanoriškuoju draudimu, kompensuojama 25% draudimo įmokų sumos, sumokėtos per einamuosius metus. Savivaldybės apskaičiuoja kompensacijos dydį, o ją išmoka mokėjimo agentūra prie žemės ūkio ministerijos. **RSJ**

Lietuvių vaikai be lietuvių kalbos — nuostolis šeimai ir tautai.

OVER A CENTURY OF SERVICE
18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Vežant šieną Lietuvos kaime reikia daug darbo rankų
Nuotr. V. Kapočiaus

LAISVOJE TĖVYNĖJE

KOVA PRIEŠ PREKYBĄ ŽMONĖMIS

The Baltic Times (nr. 311) praneša, kad Lietuva yra vienintelė Baltijos valstybė, ėmusis rimtų priemonių stabdyti prekybą žmonėmis. Sugriežtinti įstatymai, apkaltintiesiems taikomos bausmės, įsteigti globos namai ir pagalbos telefonu paslaugos, taip pat pradėtas švietimo vajus mokyklose ir visuomenėje. Kitos valstybės dar nėra paskyrusios lėšų šiai kovai vykdyti. *International Organization for Migration* (IOM), kuri rūpinasi šiais reikalais, turi skyrius trijose Baltijos valstybėse. IOM duomenimis, Latvija ir Estija yra prekybos aukų šaltinis ir pervežimo vietos, bet didžiausias skaičius aukų yra Lietuvoje, o į ją taip pat daug moterų įvežama iš Karaliaučiaus srities, ypač į Klaipėdos kraštą. Šiai kovai reikia dar daugiau lėšų, pasak IOM Lietuvos skyriaus vedėjos Audros Cipavičienės.

NAUJA GAMYKLA

Švedų baldų įmonė IKEA ir Lietuvos didžiausia medinių plokščių gamintoja "Klaipėdos mediena" rugpjūčio 2 d. atidarė naują gamyklą Klaipėdoje, rašo *The Baltic Times*. Jungtiniame 80 mln. litų vertės projekte jau investuota 22 mln. litų, tikimasi 2003 metais pagaminti baldų už 40 mln. litų , o jau 2004 m. – už 72 mln. litų. Bus įdarbinti 235 tarnautojai. Rengiamasi pastatyti dar dvi gamyklas – vieną Kazlų Rūdoje, kitą Karaliaučiaus srityje.

PAGALBA ČEKIJAI

Lietuvos vyriausybė rugpjūčio 21 d. nutarimu iš atsargos fondo skirs 50,000 litų finansinei humanitarinei pagalbai Čekijai, praneša LGTIC. Potvynio padaryti nuostoliai Čekijoje siekia apie 7 bln. litų, pastatams ir ryšiams padaryta žalos už 66-9900 mln. litų. Tai nuostolingiausia stichinė nelaimė Čekijos istorijoje. Lietuva šiais metais taip pat skyrė 50,000 Lt. Čečėnijos gyventojams paremti, pernai tiek pat Afganistanui, o Ukrainai – 100, 000 litų.

GYVENTOJŲ STATISTIKA

Lietuvoje nuo 1989 metų iki 2001 m. surašymo gyventojų skaičius nukrito 5%, rašo *The Baltic Times* (nr. 314), dabar siekia 3.48 mln. Latvijoje gyventojų skaičius per panašų laikotarpį nukrito 11% iki 2.38 mln., Estijoje – 12% iki 1.37 mln. žmonių. Iš Lietuvos per pastaruosius 10 metų išvyko apie 200,000, nors kai kurie tik laikinai. Vilniuje dabar yra 6% mažiau gyventojų (542,300). Estijos sostinė Talinas turi 400,400, Ryga – 764,300. Lietuvoje moterys sudaro 53.2% gyventojų , vyrai – 46.8%. Tai buvo pirmas surašymas nuo 1923 m., kuriame klausiama apie religiją. Jo duomenimis, 79% gyventojų save laiko katalikais. Rusijos ortodoksų tikėjimui priklauso 4.1%, o kitų po mažiau kaip 1%. Etninių lietuvių Lietuvoje dabar yra 83.5%, 3.9% daugiau negu 1989 m.. Rusų yra 2.7% mažiau, jų skaičius sudaro 6.3% gyventojų, o lenkų yra 6.7%. Latvija ir Estija turi daug didesnį skaičių gyventojų, kurie nėra piliečiai, tuo tarpu Lietuvoje 99% jų yra piliečiai.

APLINKOS VEIKSMŲ PLANAS

Lietuvos sveikatos apsaugos ir aplinkos ministerijos 13 darbo grupių pagalba sudarė aplinkos "sveikatinimo" veiksmų planą, kurio tikslas – apsaugoti ir gerinti Lietuvos gyventojų sveikatą. Kaip rašo LGTIC, jam finansuoti iki 2006 m. reikės apie 400 mln. litų. Darbo grupėse dirbančių žinovų teigimu, tik 40% centralizuotai tiekiamo vandens atitinka Europos sąjungos reikalavimus dėl geležies koncentracijos. Dėl spartaus automobilių skaičiaus augimo aplinkos užterštumas azoto dioksidu miestuose, kuriuose gyvena maždaug du trečdaliai krašto gyventojų, viršija leistinas normas. Dėl nepakankamų investicijų į saugių ir sveikų darbo sąlygų sudarymą darbdavių išmokos kasmet siekia apie 900 mln. litų. Daugiau kaip 95% neracionalių išmokų sudaro išlaidos dėl kenksmingų ir labai kenksmingų darbo sąlygų. Taip pat atkreiptas dėmesys, jog naujai pastatytuose ar remontuotuose namuose dėl sandarių langų, neįrengus vėdinimo sistemos, į gyvenamąsias patalpas patenka per mažai šviežio oro, o apie trečdalį senos statybos būsto yra užkrėsta mikroskopiniu grybeliu. Plano projekte siūloma sukurti aplinkos ir sveikatos rodiklių nuolatinio stebėjimo ir tyrimo priemones, įsigyjant reikalingą įrangą bei parengiant ūkinės komercinės veiklos poveikio sveikatai teisės aktus, numatančius bausmes už oro taršą. Reikia racionaliau planuoti transporto eismą, skatinti mažai sieros turinčio mazuto naudojimą ir didinti gamtinių dujų kiekį bendrame kuro balanse.

SUIMTAS ŽUDIKAS

Lietuvos ryto žiniomis, ilgai ieškotas Panevėžio apygardos prokuroro Gintauto Sereikos žudikas Arūnas Varnas jau suimtas. Jis priskiriamas Panevėžio "tulpinių" gaujai. Kartu su juo buvo sulaikytas dar vienas gaujos narys. Prokuroras G. Sereika buvo nušautas 1999 m. sausio 25 d. dėl savo atliekamų pareigų tiriant nusikalstamų grupuočių veiklą. **RSJ**

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Member Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS
- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

Britanijos Londono lietuvių parapijos vasaros stovyklos dalyviai su savo vadovais

Britanijos Londono lietuvių parapijos jaunimas atlieka tautinius šokius Pirmosios Komunijos šventėje

Britanijos lietuviai

Londonas, Jungtinė Karalystė. Britų-lietuvių draugijos metinis susirinkimas, įvyko liepos 23 dienos vakare, Lietuvos ambasados rūmuose, priėmimų ir parodų salėje.

Susirinkimą pradėjo Michael J. Peart, pasveikindamas gausiai susirinkusius narius (buvo 72) ir pasidžiaugdamas, kad šiame susirinkime gali dalyvauti draugijos garbės pirmininkas Sir Malcolm Rifkind, kuris konservatorių vyriausybėje buvo gynybos ir užsienio reikalų ministeriu. Lietuvos prezidentas jį apdovanojo DLK Gedimino III laipsnio ordinu.

Draugijos nariai buvo supažindinti su ką tik atvykusiu nauju Lietuvos ambasadorium Jungtinei Karalystei – J. E. Aurimu Taurautu ir ponia Gražina.

Pirmininkas M. J. Peart išreiškė gilią padėką laikinam ambasados patikėtiniui Ričardui Degučiui, kuris visais atvejais leido naudotis ambasados patalpomis. Jis su džiaugsmu kalbėjo apie draugijos žurnalą *Tiltas* ir talentingą jo redaktorę, draugijos vicepirmininkę Mariją Lenn (trečios kartos lietuvaitė). Lapkričio mėnesį draugija surengė Lenkų klube atsisveikinimo vakarienė išvykstančiam Lietuvos ambasadoriui Justinui Paleckiui ir poniai Laimai. Gausiai dalyvavo draugijos nariai ir kviestiniai svečiai.

Surengtas puikus poetės Violetos Palčinskaitės poezijos rečitalis ambasados priėmimų salėje. Įvyko "BRADT" leidyklos išleistos knygos apie Lietuvą *Lithuania: The Bradt Travel Guide* sutiktuves. Tos knygos autorius – škotas Gordon McLachlan. Jis ją pristatė ne tik draugijos nariams, bet ir platesnei visuomenei. Lietuvos ambasadoje Joninių išvakarėse gausus būrys narių apsilankė Lietuvių sodyboje Headley Park. Jiems labai patiko vietovės gamta. Kurie yra buvę Lietuvoje sakė, kad tikrai Lietuvos gamta, o ne Surrey grafystės.

Buvo teirautasi, kas atsitiko su "The Lithuanian-British" draugija Lietuvoje, kuriai vadovavo dr. Zenonas Rudzikas. Naujasis Jungtinės Karalystės ambasadorius Jeremy Hill tikisi ją atgaivinti.

Pernai spalių mėnesį draugijos pirmininkas M. J. Peart su ponia Helen lankėsi Vilniuje, kur buvo paminėta 10 metų sukaktis Jungtinės Karalystės ambasados įsteigimo Lietuvoje. Ten jis įteikė tuometiniam seimo pirmininkui prof. V. Landsbergiui pirmutinio Jungtinės Karalystės ambasadoriaus kredencialus. (Prieš karą Jungtinė karalystė – D. Britanija neturėjo Lietuvoje ambasadoriaus, buvo tik reikalų vedėjas).

Išrinkta draugijos valdyba 2002-3 metams. Garbės pirmininkas – Rt. Hon. Sir Malcolm Rifkind, KCMG.QC, pirmininkas – Michael J. Peart, CMG.LVO, vicepirmininkė: dr. Maria Lenn, sekretorė Renata Gaidienė, iždininkas – Neil Taylor, nariai: adv. Kastytis Baublys, Saulius Buivys, Helen Giejgo, John Jones, John Millar, Joy Millar, Boleslaw Pogarzelski, Richard Samuel, dr. Bernard Spenser, Keith Stokes-Smith, dr. Aurelija Zamanskaitė; auditorius – Peter Howe.

Po oficialios susirinkimo darbotvarkės nariai troškulį malšino vynu, alkį – įvairiausiais valgiais, planuodami, kada vėl susirinkti bendram pobūviui.

Stasys Kasparas

N.B. Mes nebegalime naudoti termino "Didžioji Britanija", jo vietoje – "Jungtinė karalystė". Nes Škotija, Valija ir Šiaurinė Airija turi savo seimus ir ministerius. Taip nebeliko "Didžiosios". **S.K.**

Religiniame koncerte (Giuseppe Verdi *Requiem)* 2002 m. kovo 24 d. Los Angeles, CA, Šv. Kazimiero šventovėje dalyvavę. Iš k.: Virginijus Barkauskas, vargonai; Liudas Norvaišas, bosas; Danutė Mileikienė, mezzo-sopranas; dir. muz. Viktoras Ralys; Marytė Bizinkauskaitė, sopranas; Dennis McNeal, tenoras Nuotr. V. Stoko

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

Hamilton, Ont.

A.a. ZITAI SAKALIENEI Hamiltone mirus, jos atminimui, reikšdami užuojautą jos vyrui Pranui, dukrai, sūnui ir vaikaičiams Kanados lietuvių fondui aukojo: $25 – St. Dalius, V. Svilas; $20 – I. P. Girniai, G. P. Breichmanai, G. J. Krištolaičiai, D.G.J. Skaisčiai, A. K. Žilvyčiai, J. Stankus, Z. Čečkauskas; $10 – B. Vitienė. **J.K.**

Calgary, Alta.

Š.M. RUGPJŪČIO 10 D. Kalgaryje, Dubauskų rezidencijoje įvyko Kalgario bendruomenės gegužinė, kuri maisto atžvilgiu buvo suneštinė, o valdyba pasirūpino gėrimais. Susirinko gražus būrelis tautiečių. Dauguma jaunųjų, neseniai atvykę apsigyventi Kalgaryje iš Lietuvos. Taip pat gegužinėje pasirodė iš Lethbridge atvykęs, anksčiau buvęs Kalgario b-nės pirmininkas Stasys Noreika su žmona Gražina. Buvo svečių ir iš Lietuvos: Saulius Bražinskas ir Raimundas Bliuvas. Vyko įdomios kalbos tarp naujųjų kalgariečių ir senųjų. Suėjimas baigėsi geroje nuotaikoje.

Kęstutis Dubauskas

Los Angeles, CA

CHORO VEIKLA. Kiekvieną sekmadienį parapijos choras gieda šv. Mišias-Sumą: vargonininkas – muz. Viktoras Ralys. Saulėtos vasaros šventadieniais prisirenka svečių, dainininkų iš Lietuvos. Tada maldingos giesmės, tarytum iš naujo atgyja. Psalmes, pakaitomis intonuojant su choru, atlieka du baritonai – Antanas Polikaitis arba Laimutis Dovydaitis. Pamaldose solo dalyvauja Janina Čekanauskienė, Vita Vilkienė, Stasė Pautienienė, Antanas Polikaitis, Rimtautas Dabšys. Dviejų mėnesių metu Mišių dalys visų būna skaitomos balsiai. Tokiu būdu mišrus choras čia tampa aktyviu dalyviu, kad ir atostogaudamas.

Atostogavimui besibaigiant, rugpjūčio 3, šeštadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje choras atšventė ir savo šių metų veiklos sukaktį. Atsilankė choro dalyviai su šeimomis ir svečiais.

Po puikių vaišių choro dirigentas ir meno vadovas muz. Viktoras Ralys dėkojo visiems už atsilankymą, už dėmesį religinio pobūdžio kultūrinės krypties užsimojimamas. Per ištisą dešimtmetį šio gabaus dirigento paruošti religiniai koncertai, nuolat papildomas giesmynas kiekvieną sekmadienio pamaldose Šv. Kazimiero parapijos religinį gyvenimą labai praturtina.

Šio pobūvio metu buvo pasisakymų, kad per daug platūs užsimojimai skurdina mūsų tautinį identitetą(!); esą reikėtų ugdyti paprastumą, liaudišką giedojimą; visas pasaulis ir taip perpildytas garsia muzika, svetimais mūsų prigimčiai šūkavimas. Atseit, užtenka tų svetimybių…

Tuojau pat iškilo priešinga nuomonė – dėkojo gerajam dirigentui, kad veda Šv. Kazimierio parapijiečius ne siaurais lietuvybės takeliais, bet plačiais, lavina tuo būdu publiką ir įvairaus amžiaus bei išsilavinimo dainininkus. O tie pasišventėliai dainininkai lanko repeticijas, stengiasi pakilti virš kasdienybės, nenori atsilikti meninės kūrybos srityje.

Atostogavimo laikui besibaigiant, tą šeštadienio vakarą dainavo ir linksminosi Šv. Kazimiero parapijos choras; Česlovo akordeonui pritariant, skambėjo naujos ir senos dainos iki pat vėlumos. Gražus jaunų svečių būrys, įskaitant malonų jauną svečią kunigą Liną Daukšą, dalyvavo žaidimuose. Dalyvavo ir Viktoras Ralys. O po atostogų sekmadienio pamaldomis pradedant laukia naujo didelio darbo nauja programa…

Stasė V. Pautienienė

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

LIETUVIAI PASAULYJE

Argentina

Buenos Aires lietuviai sekmadienį, gegužės 5, šventė Motinos dieną. Mišias atnašavo kun. A. Steigvilas, giedojo "Dainos" choras. Po pamaldų jaunimas, pasipuošęs tautiniais drabužiais, padėjo vainiką parapijos sode prie kryžiaus. Maldą sukalbėjo kun. A. Steigvilas ir žodį tarė Susivienijimo lietuvių Argentinoje (SLA) valdybos pirm. J. Brazaitis. Kitą sekmadienį, gegužės 12, SLA valdyba surengė pietus Motinos dienai paminėti. Juose dalyvavo Lietuvos garbės konsulas dr. J. M. Daujotas ir katalikų universiteto vicerektorius prof. E. Paršelis su žmona. Papietavus meninę programą atliko ansamblio "Dobilas" šokėjai, vadovaujami S. Butkaus. SLA pirm. J. Brazaitis pasakė kalbą. Kiekvienai atsilankusiai motinai prisegė gėlytę. SLA valdybą sudaro: pirm. J. Brazaitis, vicepirm. A. Stalioraitis, sekr. A. Mikučionytė ir narys A. O. Graziano. (*Pasaulio lietuvis*, 2002 m. 6 nr.)

Prancūzija

Normandijos provincijoje, Ruano mieste, birželio 4 d. atidarytas Lietuvos garbės konsulatas. Jam vadovauti paskirta garbės konsulė Milda Peruche Arquer. Normandijoje yra žymūs Ruano ir Havro uostai, su kuriais bendradarbiauja Klaipėdos uostas. Normandijoje gyvena apie 100 lietuvių. Naujoji konsulė ketina didelį dėmesį skirti ekonominiam bendradarbiavimui tarp Prancūzijos ir Lietuvos, ypač Ruano bei Havro ir Klaipėdos uostų, neužmirštant ir kultūrinių ryšių. Milda Peruche Arquer yra gimusi 1949 m. Onos Gečaitės ir prancūzo Albert Peruche šeimoje. Ji yra "Alstom Power Conversion" bendrovės viena vadovaujančių tarnautojų, 1993 m. įsteigė Normandijoje visuomeninę organizaciją "Lietuva brangi – Normandie Lituanie". Taigi ji reiškiasi ir Prancūzijos lietuvių bendruomenės veikloje. (Elta).

Ukraina

Šiame krašte birželio 6-10 d.d. lankėsi Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos valdžios generalinis direktorius Antanas Petrauskas ir PLB atstovas Lietuvoje G. Žemkalnis. Jie susitiko su Ukrainos lietuviais ir jos valdžios pareigūnais. Lietuviai čia iki šiol neturėjo savo bendruomenės veiklai patalpų – mokykloms, susirinkimams, meno vienetų repeticijoms. Lankantis minėtiems lietuvių pareigūnams, Ukrainos valdžia pažadėjo palengvintomis sąlygomis suteikti patalpų nuo kitų mokslo metų pradžios ir lituanistinių mokyklų mokytojams mokėti algas. Ukrainoje gyvena apie 11,000 lietuvių.

Lietuvai tapus nepriklausomai pirmieji susibūrė Kijevo lietuviai. Jie įsteigė Maironio kultūros draugiją. Vėliau lietuviai susiorganizavo Lvove, Zaporožėje, Vinicoje, Simferopolyje, o neseniai – Charkove ir Dnepropetrovske. Jau kelis kartus Ukrainoje yra įvykusios lietuvių dainų ir šokių šventės. Čia veikia devyni lietuvių meno vienetai. Kijevo Maironio ir Krymo M.K. Čiurlionio kultūros draugijos surengė Lietuvių kultūros dienas. Kijeve, Lvove, Zaporožėje, Vinicoje veikia ir lituanistinės mokyklos, taipgi vyksta jaunimo stovyklos Karpatuose ir Kryme. Ukrainos lietuviai turi ir naujų sumanymų. Vinicoje norima įsteigti bendram Ukrainos-Lietuvos istorijos tarpsniui – Lietuvos didžiosios kunigaikštytės kunigaikščio Algirdo valdymo laikotarpiui įamžinti norima čia pastatydinti ir paminklą. Šį sumanymą remia ir vietinė ukrainiečių valdžia.

Lenkija

Lietuvos švietimo ministeris A. Monkevičius gegužės 13 d. lankėsi Punske ir Seinuose. Susitiko su Lenkijos lietuvių organizacijų pirmininkais, lietuvių mokyklų direktoriais, Punsko valsčiaus viršaičiu. Lietuvos konsulate Seinuose buvo aptarti švietimo klausimai. Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirm. I. Gasperavičiūtė pažymėjo, kad susitarimai su lenkų valdžios pareigūnais nėra vykdomi. Šiais metais lietuvių pagrindinių mokyklų bei gimnazijos moksleiviai baigiamųjų egzaminų negalėjo laikyti gimtąja kalba. Taipgi lietuviškoms mokykloms trūksta lietuviškų vadovėlių, nepatvirtinamos mokymo programos, stinga lėšų mokykloms išlaikyti. Taip pat nejuda lietuvių licėjaus patalpų praplėtimo statyba.

Punske švietimo ministeris A. Monkevičius susitiko su lietuvių mokyklų direktoriais ir Palenkės vaivadijos švietimo globėja. Pastaroji žadėjo padėti Punsko valsčiui spręsti rūpimus klausimus, tarpininkauti Lenkijos švietimo ministerijoje dėl licėjaus patalpų praplėtimo. Esą bus susirūpinta ir dėl lietuviškų vadovėlių leidybos bei egzaminų laikymo lietuvių kalba. A. Monkevičius iš savo pusės pažadėjo susitikti su Lenkijos švietimo ministeriu, aptarti visus klausimus bei surasti tinkamus sprendimus. Lietuvos vyriausybės posėdyje buvo taipgi svarstyti Seinų krašto lietuvių reikalai. (*Aušra* 2002 m. 9 nr.).

Australija

A. a. Antanas Vinevičius, 88 metų, mirė Chandos slaugos namuose Sidnio mieste. Velionis gimė 1913 m. lapkričio 17 d. Aukštadvaryje, Trakų apskr. Lietuvoje darbavosi pašte, eidamas Tauragės telefono ruožo viršininko pareigas. Buvo vedęs Sofija Pačeržinskaitę. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, o prasidėjus emigracijai į užjūrius, atvyko į Australiją ir įsijungė į Sidnio lietuvių telkinio visuomeninį darbą. Čia jis atstovavo Lietuvių katalikų federacijai, priklausė Sidnio "Ramovės" skyriui, eidamas sekretoriaus, pirmininko pareigas. Kai veikė lietuviškos pamaldos, vadovavo spaudos knygynėliui.

Gedulo ir vilties diena Adelaidėje buvo minima liepos 16 d. latvių liuteronų šventovėje. Minėjime dalyvavo lietuviai, latviai ir estai. Pagrindinę kalbą pasakė italų kilmės parlamentaras J. Stefani, pabrėždamas lietuvių, latvių ir estų tautų kančias sovietinėje priespaudoje ir primindamas minėtų tautybių įnašą Pietų Australijos kultūriniame bei visuomeniniame gyvenime. Religinėje dalyje maldas sukalbėjo už žuvusiuosius Adelaidės lietuvių parapijos klebonas kun. J. Petraitis, MIC, latvių ev. kun. M. Lukasevics ir estų ev. kun. A. Palm. Meninę programą atliko lietuvių ir latvių chorai. Po minėjimo gražiai papuoštoje Latvių namų salėje vyko vaišės. Baltiečių tarybos pirm. latvis J. Lušis parlamentarui J. Stefani įteikė dovaną. Pastarasis yra palankus baltiečiams, niekuomet neatsisako jiems padėti. Baltiečių taryboje lietuviams atstovauja L. Vaičiulevičius ir J. Vabolienė. (*Mūsų pastogė* 2002 m. 28 nr.). **J. Andr.**

● **Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos**

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.
AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%
santaupas	1.00%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius	1.25%
180 dienų indėlius	1.25%
1 m. term. indėlius	2.00%
2 m. term. indėlius	3.10%
3 m. term. indėlius	3.35%
4 m. term. indėlius	4.10%
5 m. term. indėlius	4.60%
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%
1 m. ind.	2.35%
2 m. ind.	3.35%
3 m. ind.	3.60%
4 m. ind.	4.35%
5 m. ind.	4.85%

PASKOLAS	
Asmenines nuo	6.50%
nekiln. turto 1 m.	5.40%

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Lietuviškoji visuomenė gedule

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Tarp pereitų metų gruodžio mėnesio ir šios dienos Klyvlando populiarūs Jakubauskų (Jacubs) laidotuvių namai tapo lietuviškos visuomenės nuolatinių susirinkimų vieta, į amžinybės aruodus išlydint poetus, visuomenininkus, organizacijų vadovus, lituanistinės mokyklos mokytojas bei vedėjas ir kitus populiarius asmenis.

Pereitų metų gruodžio 10 d. išlydėjome poetą Balį Auginą, penkių poezijos knygų autorių, kurio paskutinį poezijos rinkinį *Kalėdų paukštė* 1995 m. išleido Dievo Motinos parapija. Jau nuo pat ankstyvos jaunystės jis plačiai rašė Lietuvos spaudoje, buvo Kauno radiofono pranešėju, vėliau Ravensburgo pabėgėlių stovyklos lietuvių gimnazijoje dėstė lietuvių literatūrą, plačiai bendradarbiavo užsienio lietuvių spaudoje. Atvykęs į JAV apsigyveno Klyvlande ir toliau kūrė poeziją, bet ilgus metus buvo kankinamas diabeto ligos.

Š.m. vasario 2 d. atsisveikinome su poete Dalia Staniškiene. Jos poezijos knyga buvo sutikta su didelius pasisekimu, nors jos užvardinimas buvo simboliškai graudus: *Einu namo.* Atrodo, kad ji nujautė savo likimą, nes ilgus metus buvo kankinama vidaus organų vėžio. Ji buvo labai aktyvi ateitininkų veikloje, o baigusi Notre Dame kolegiją su mokytojos diplomu, ji visą savo energiją ir talentus paskyrė lietuviškam gyvenimui, dėstė lituanistinėje mokykloje ir jai vadovavo.

Kovo 30 d. į Visų sielų kapines išlydėjome Igną Stankų. Tai buvo visapusiškai darbštus ir kūrybingas asmuo. Jis plačiai dalyvavo visuomeninėje veikloje ir kūrė poeziją, su kuria pasirodydavo poezijos vakaruose, tačiau neišleido rinkinio. Tai yra labai agailėtina, nors jo poezijos ištraukos kartais pasirodydavo lietuviškoje spaudoje. Graudu priminti ir tai, kad prieš kelerius metus jis buvo priverstas palaidoti sunkios ligos pakirstą savo sūnų Julių, kuris paliko du našlaičius vaikus – Andrių ir Kristiną. Deja, liepos mėnesio viduryje pas Igną iškeliavo ir jo žmona Marija, giliame liūdesyje palikdama sūnų dr. Viktorą Stankų ir vaikaičius.

Liepos 4 d. Jakubauskų laidotuvių namuose, šalia visuomenės narių, susirinko didelis būrys uniformuotų skautininkių atsisveikinti su veiklia ir pareiginga skaučių veikėja Mirga Kižiene. Ji ilgus metus vadovavo "Neringos" skaučių tuntui. Baigusi Notre Dame kolegiją su mokytojos diplomu, ji pasirinko mokytojauti lituanistinėje mokykloje ir įvairiais kitais būdais energingai reiškėsi visuomenės ir skautiškoje veikloje. Graudų atsisveikinimą vedė uniformuotos skautininkės, reikšdamos gilią užuojautą a.a. Mirgos vyrui Džinarui, jos trims sūnums ir vaikaičiams.

Rugpjūčio 1 d. mirė skautininkė Albina Petukauskienė, taip pat prieš eilę metų vadovavusi skaučių tuntui. Šalia veiklos skautuose, ji labai pasižymėjo tautinių drabužių siuvimu. Jos darbu pasinaudojo ilga eilė "Grandinėlės" šokėjų ir Čiurlionio ansamblio narių.

Taip Klyvlando lietuvių visuomenė gyvena nuolatiniame gedule, prarasdama veiklius, kūrybingus ir patriotiškai nusiteikusius veikėjus bei veikėjas. Reikia tikėtis, kad jų atlikti darbai neliks be pozityvių pasekmių, o likusieji seks jų pavyzdžiu, priaugančioms kartoms perduodami įsipareigojimus Lietuvai ir meilę jai.

AURELIJA BALAŠAITIENĖ skautininkių draugovės vardu atsisveikina su a.a. Mirga Kižiene

Vasario 16 gimnazijos moksleiviai Vokietijos ateitininkų šventėje Nuotr. M. Šmitienės

PRANEŠIMAS IŠ LENKIJOS

Pagerėjimo krašte belaukiant

Žiniasklaidoje atsispindi politinės negerovės. Dabartinėje demokratijoje, kuri esanti žaidžiančių vaikų lygio, vyrauja oligarchinė politikų grupė. Santykiai su kaimyninėmis valstybėmis geri, išskyrus Lietuvą

ANTANAS SURAUČIUS

Užtruko parašymai apie įvykius ir padėtį krašte, kuris artimai siejasi su Lietuva, kuriame yra lietuvių išeivijos, todėl tekdavo pakalbėti ne tik apie vidaus padėtį, bet ir tautinius santykius. Priežastis ta, kad nėra pagerėjimų. Nepatogu, kažkaip drovu rašyti vien blogius ir vis naujus pablogėjimus, nepaskaidrinant juodo įvaizdžio kad ir mažiausiais pragiedruliais. Padėtis jau yra tokia, kad gerų lūkesčių nebelieka, negandų našta viltį užgožia.

Vis dėlto teisingai kalbama, kad viltis paskutinė miršta. Gegužės pradžioje pasigautas vilties krislelis. Minint Gegužės 3-ją, šalia Gegužės 1-sios. Dviejų, valstybinėmis skelbiamų švenčių suderinimas ir kartu praeities tikrovės blaivus peržvelgimas ir įvertinamas. Niekas taip kandžiai, šiurkščiai ir kartu teisingai nesugeba išreikšti savikritikos, kaip patys lenkai, bet tuojau kyla prieš kritiką kiti.

Gegužės 3-sios konstitucijos priėmimo 211 metų sukaktis paminėta su didelio krašte nuosmukio nuotaika, išsakyta daug karčios tiesos. Išskaičiau spaudoje tokią prognozę: yra blogai, eina blogyn, kai bus jau labai blogai, prasiverš atsipeikėjimas ir prasidės gerėjimas.

Vis dažniau ir garsiau prisipažįstama lenkų didžioje bendruomenėje, pabrėžiama Lenkijos pilietinės visuomenės, kad vidaus santykius, taip pat su kaimyniniais kraštais valdo ir formuoja legendos ir mitai.

Yra laisvė, bet ši didžiausia žmogui dovana nevykusiai naudojama, kaip istorijoje buvę, beje, taip pat ir Lietuvoje, unijos su Lenkija laikais. Tas pats *liberum veto*, tie patys *pacta conventa* ir nieko kūrybiško sveikam gyvenimui.

Yra nepriklausomybė. Džiaugiamasi, didžiuojamasi pilnos nepriklausomybės atgavimu, bet būkštaujama dėl išorės pavojų nepriklausomybei. Tik pastaraisiais metais pastebima ir nurodoma, kad didžiausias nepriklausomybės priešas yra pati tauta su savo įsisenėjusiomis ir stipriai besilaikančiomis ydomis.

Yra demokratija – bet tai žaidžiančių smėlio aikštelėje vaikų lygio demokratija. Dar kitaip: demokratija – sąlygos riaušėms, nesutarimams, nusikaltimams, didžiausiems išeikvojimams, aferoms aukštuose ir aukščiausiuose valdžios sluoksniuose. Formaliai demokratija su laisvais rinkimais ir žodžio laisve, tikrumoje gi valdo kraštą oligarchija, susidariusi iš visų politinių partijų partijėlių nuo kraštutinių kairiųjų iki kraštutiniausių dešiniųjų. Taip sutartinai laikosi valdžios, kad rinkėjas yra bejėgis, be poveikio galimybių. Balsuoja piktai, ciniškai arba protestuodamas nedalyvauja rinkimuose, laukia pasikeitimų kada rinkėjų balsas bus tikrai panaudojamas kūrybiškam krašto būviui.

Yra įsigalėjusi garsėjančių ambicingų valstybininkų, veikėjų karta, gražiai kalbanti apie tautos ir valstybės reikalus, o savo laikysena ir veika visai atbulai besireiškianti. Gudriai ir išmaningai, kad tik valdžioje išsilaikytų.

Negerovės reiškėsi atgautos nepriklausomybės pradžioje, bet tikėtasi, kad bus įveiktos. Augo ardomoji klaidžiojimų ir grobimų veika nepastebimai. Spauda ir viešmenys retkarčiais pastebėdavo tai, dabar, jau antri metai, viskas veržiasi kaip grėsminga griūtis, varanti žmones į kraštutinį nusiminimą. Negelbsti pasipūtimų ir didžiavimosi renginiai.

Yra pas lenkus sveikai protaujančių žmonių, sparčiai daugėja reikalaujančių naujo mąstymo, atitinkančio gyvenamąjį metą. Deja, dar nepasiektas proveržis per užkietėjusius mitus ir legendas.

Su Vokietija, su amžinu ir blogiausiai minimu priešu geriausi santykiai. Minint 1939m. karo sukaktį, giriami ir liaupsinami geri lenkų-vokiečių dabartiniai santykiai. Lenkai, to karo veteranai, ir tuometinės hitlerinės kariaunos veteranai susitinka, glėbščiuojasi, broliškai nugeria. Viešmenys tai garsina ir rodo. Suderinti istorijos vadovėliai. Jų sąžiningai ir vienos, ir kitos pusės laikomasi.

Su Čekija – tyla, lyg nieko praeityje nebuvę ir dabar jokių problemų nėra, nors Čekijos pasienyje yra nemažai lenkų.

Su Ukraina ir ukrainiečiais smarkiai pajudėta pasiekti *pojednania* – daugiau susitaikymo su Vokietija pavyzdžiu. Įrodinėjama, kad *pojednania* su ukrainiečiais ir Ukraina strategiškai būtina ateities gerovei.

Sekdami įvykius, atsiliepdami į pokyčius santykiuose su kaimynais Lenkijos poliečiai eina dar toliau: ir prieš Lukašenką nelabai galime šokinėti. Su rusais ir apie Rusiją reikia kitaip kalbėti. Taigi einama su laiko ir pažangos dvasia, nors ir perdaug kartais kraštligiškai, perdėtai nukrypstant į būdingus lenkams kraštutinumus.

Santykiai su lietuviais

Santykiuose su Lietuva, lietuviais nematyti jokio teigiamo pokyčio. Priešingai. Nuo pat išsilaisvinimo pradžios priešiškumas ir puolimai, o jau antri metai tos veikos prieš lietuvius stiprėjantis prasiveržimas.

Pasidavę tam ir atsakingi Lenkijos valdžios žmonės. Jeigu anksčiau laikėsi bent kiek santūrumo, tai dabar prisitaiko prie stiprėjančio krašte neigiamo populizmo.

Daug Lenkijos ir Lietuvos derybų, pasitarimų prezidentų, vyriausybių, parlamentų bendros grupės susitikimuose. Visur keliamas lenkų padėties Lietuvoje klausimas: lenkų mažumos engimo, teisių apribojimo, sutarčių nevykdymo, priešiškų kėslų lenkiškumui Lietuvoje. Nė kiek nesidrovėdami neteisybes skelbia, tvirtina, kad lietuvių padėtis Lenkijoje pavyzdinė ir tik tiek reikalaujama lenkams Lietuvoje. Netiesos, skundų ir provokacijų stebėtinas pakilimas.

Lietuviams Lenkijoje taip pat ne vienam Lenkijos tautinės ir pilietinės visuomenės žmogui tai tiesiog žada atima... Kodėl taip? Ir tai vyksta kaip tik lygiagrečiai su besireiškiančiu Lenkijoje kitėjimu į gerą pusę santykiuose su kaimynais. Kaip tai įmanoma?

Ramiai pasvarsčius, atrodo, visai normalu. Lenkai bičiuliai, bendrai gvildenant klausimą, išaiškino: reikia suprasti, kad tas priešiškumas su visais labai stipriai tvyro lenkuose. Tai polinkis visus aplinkui mušti. Dabar palieka tik ta maža Lietuva (*Pozostał tylko ten mały chłopak do bicia, na którym można się jeszcze wyżyć*). (Nukelta į 9-tą psl.)

SPAUDOS BALSAI

Vokiečiai apie Lietuvą

Berlyno Dienraštis *Die Welt* š.m. rugpjūčio 4 d. laidoje rašo: "Prieš 10 metų čia buvo tikriausia Rusija. Šiandien čia greitu tempu iš pagrindų auga parduotuvės ir beveik visos pagal vakariečių standartus." – taip aprašo kelionių biuro vedėjas Robin Heinson Vilniaus miestą, kuris nekantriai laukia priėmimo į Europos sąjungą.

Lietuvos sostinė daro visa, kad kuo geriausiai atrodytų. Gražinasi, pagal galimybes statosi, naujinasi. Sovietmečio žymės turi būti kuo greičiausiai ištrintos, įdant jų gyvenimo lygis beveik nesiskirtų nuo Helsinkio, Stockholmo arba Vienos. Vilniuje kaip tik atsirado pirmas *Shopping Mall*, 'kokio gal ir Berlyne nėra,' – sako nustebęs vokietis lankytojas. (Čia kalbama apie š.m. atidarytą Akropolį, J.B.). Iki šiol sostinė turi beveik 600,000 gyventojų. Kiti miestai, kaip uostamiestis Klaipėda arba pramonės ir švietimo miestas Kaunas, bando sekti sostinės pėdomis. Tačiau dar yra gili praraja tarp jų ir kaimo, kuris yra dar gerokai atsilikęs nuo miestų, kuriuose yra susikoncentravę 70% iš 3.8 mil. gyventojų. Su savo palyginti mažais ūkiais yra dar toli atsilikę nuo ES standartų, tad kaip jie gali bendroje rinkoje varžytis? Pažymėtinas pavyzdys: Lietuvos McDonald's dar vis įveža mėsą iš užsienio.

Pagal liepos mėn. apklausą, 55% lietuvių yra už įstojimą į ES, 2% daugiau negu prieš mėnesį; 20% yra prieš. Užsienio reikalų ministerio pavaduotojas Justas Paleckis mano, kad jo tautiečiai tikisi 'geresnių gyvenimo sąlygų ir aukštesnių standartų.' O laisvoji rinka? 'Mes varžysimės.' (...)

Vos penki mėnesiai liko ligi plėtrai spręsti viršūnių Kopenhagoje susitikimo, o dar trys įstojimo sąlygos yra atviros; nepaisant to, Lietuva kartu su Kipru yra pirmaujanti kandidatė. Dvi šių sąlygų yra pačios sunkiausios: žemės ūkis ir finansai. (...) Lietuvos seime nėra aiškiai prieš ES nusistačiusios partijos. Pagal žinovus, iš 141 seimo narių gal tik keturi arba penki balsuotų prieš Lietuvos įstojimą į ES."

Holokaustas

Lietuvos rusų savaitraštis *Lietuvos kurjeris* š.m. liepos 18-24 d. laidoje rašo: "Liepos 7 d. žydų S. Wiesenthalio centro atstovas E. Zuroff Vilniuje spaudos konferencijoje pranešė, kad Centras nusprendė paskirti 10,000 JAV dolerių atlyginimą tiems, kurie pateiks Centrui vertingą informaciją apie Antrojo pasaulinio karo meto Lietuvoje holokausto dalyvius." Tuo pačiu klausimu *The Jerusalem Reporter* š.m. liepos 29 d. laidoje rašo: "Efraim Zuroff, S.W. centro Izraelyje direktorius, pasakė, kad pradžioje šio vajaus dėmesys bus nukreiptas į Baltijos kraštus, nes ten yra 'nepaprastai didelis vietinių kolaborantų skaičius'."

Toronto rusų kalba leidžiamas savaitraštis *Beseda* š.m. gegužės 3-10 d. laidoje išspausdino pokalbį su Simonu Wiesenthaliu, kuris, paklaustas kiek liko iš jo 1945 m. paskelbto 90,000 karo nusikaltėlių sąrašo, atsakė: "Keletas tūkstančių pavardžių. Visi tie žmonės gyvena Lotynų Amerikoje su pakeistomis pavardėmis. Buvę SS karininkai slapstosi Argentinoje, Brazilijoje, Peru bei Čilės respublikoje – tai tikrai žinau. Jie yra taip užsimaskavę, kad mes nevisada galime sužinoti apie jų mirtį – juos irgi laidoja su suklastotais pasais. (...) Šiuo metu Europoje besislapstančių karo nusikaltėlių praktiškai nebeliko: jie visi išmirė."

S. Wiesenthaliui sukako 93 metai.

Nebus antrarūšių kraštų

Rusijos valdžios oficiozas *Rosijskaja Gazeta* š.m. rugpjūčio 1 d. laidoje rašo: "Karaliaučiaus srities problema po Lietuvos ir Lenkijos įstojimo į Europos sąjungą šiuo metu tapo tarp Maskvos ir Briuselio pagrindine pokalbių tema. Be to, Europos komisijos (EK), vykdomojo ES organo, valdininkai jos nevengia.

Atskirai imant Karaliaučiaus klausimą pokalbyje su vokiečių dienraščiu *Zeit* palietė EK komisaras Günther Fernheugen, atsakingas asmuo už ES plėtros eigą: "Rusijai sunku bus sutikti su mintimi, kad Lenkijai ir Lietuvai įstojus į ES, kelias iš Rusijos į Rusiją eis per ES išorinę sieną. Ir nors abiejų kraštų ES narystei niekas negresia, netgi jeigu mes su Rusija (Nukelta į 6 psl.)

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Mažosios Lietuvos veikėją išlydėjus

Velionies ANSO LYMANTO kelias, prasidėjęs Klaipėdos krašte ir pasibaigęs Kanados Montrealyje. Išliko žymūs jo pėdsakai Mažosios Lietuvos darbuotėje

D. N. BALTRUKONIS

Mažoji Lietuva nuo senų laikų buvo lietuviškosios kultūros židinys. Ypač daug ji davė lietuvybės atgaivinimui bei jos išlikimui. Tuomet, kai D. Lietuva buvo Rusijos carų valdžios rusinama iš viršaus ir lenkų lenkinama iš vidaus, ML ištiesė pagalbos ranką.

ML davė mums pirmąją lietuviška knygą 1547 m., kai Martynas Mažvydas Karaliaučiuje išspausdino savo *Katechizmusa Prasty Szadei.* Vėliau ji išaugino mums lietuvių literatūros pradininką Kristijoną Donelaitį, XVIII š. parašiusį klasikinius *Metus.* ML išugdė visą eilę lietuviškosios kultūros puoselėtojų nuo XVI iki XX-jo š.

Dalelei ML (Klaipėdos kraštui) prisijungus prie D. Lietuvos, išaugo nauja eilė lietuviškos kultūros bei politikos darbuotojų: E. Simonaitis, M. Brakas, M. Gelžinis, A. Puskepalaitis, I. Simonaitytė, V. Pėteraitis, A. Lymantas. Tai tik maža dalis iš daugelio kitų ML veikėjų.

Mažlietuviai

Per II Pasaulinį karą Vakaruosna pasitraukę ML šviesuoliai būrėsi į politinius bei kultūrinius židinius V. Vokietijoje. Iš ten jie emigravo į Š. Ameriką ir kitus kraštus. Dauguma mažlietuvių apsistojo Čikagoje, Toronte, Montrealyje.

Keletas žymesnių ML veikėjų įsikūrė Montrealyje. Paminėsiu tik porą pačių žymiausių – Vilių Pėteraitį ir Ansą Lymantą. V. Pėteraitis, einantis 88-ius metus, yra bene kūrybingiausias ir vis dar kuriantis. Antrojo lietuvybės veikloje pasižymėjusio mažlietuvio Anso Lymanto ranka jau keletą metų sunkios ligos buvo pakirsta. Pagaliau, liepos 22 d. mus pasiekė žinia, jog šis taurus ML sūnus iškeliavo amžinybėn.

Velionies nueitas kelias

A. Lymantas gimė 1921 m. rugsėjo 26 d. Jonušuose, Dovilų valsč., Klaipėdos apskr. Mokėsi Smeltės mokykloje, Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Dailės mokėsi pas Adomą Braką. Dar besimokydamas bendradarbiavo spaudoje *(Lietuvos keleivyje*), dirbo "Ryto" leidykloje. Po Klaipėdos krašto aneksijos, išvyko į Berlyną, kur studijavo poligrafijos institute. Jį baigė karo metu. Karo pabaigoje atsidūrė pabėgėlių stovyklose Vokietijoje, kuriose susitiko su įvairiais ML veikėjais – Ansu Trakiu, Jonu Vilgaliu, Albertu Puskepalaičiu, Erdmonu Simonaičiu ir kt. Šie A. Lymantą įtraukė į ML tarybos veiklą (MLT).

MLT suvažiavimas 1949 m. buvo svarbus ir lemtingas A. Lymanto politinei ir kultūrinei veiklai. Tuomet jis pradėjo dirbti MLT spaudos komisijoje, redaguoti atgaivintą *Keleivį* (1950-1951 m.).

1951 m. atvyko į Kanadą ir apsigyveno Montrealyje, kur rado būrį vienminčių ir ML bičiulių. Čia įsidarbino "Canadian Airlines". Visą laisvą nuo darbovietės laiką skyrė visuomeninei veiklai. Rūpinosi ML reikalais. Dalyvavo ML bičiulių draugijos (MLBD) veikloje, ML rezistenciniame sąjūdyje (MLRS) bei ML fondo (MLF) valdyboje, kurios pirmininku buvo nuo 1958 iki 1992 m.

ANSAS LYMANTAS, palaidotas 2002 m. liepos 26 d. Montrealyje

Bendradarbiavo išeivijos spaudoje: *Keleivyje, Nepriklausomoje Lietuvoje, Tėviškės žiburiuose, Dirvoje, Naujienose* ir kitur. Nuo 1960 iki 1971 m. redagavo MLBD Montrealyje leidžiamą *Lietuvos pajūrį.* Rašė vedamuosius, apžvalgas, straipsnius ir prisiminimus.

1982 m. po pertraukos A. Lymantas vėl redagavo atnaujintą *Lietuvos pajūrį* jau leidžiamą Čikagoje kaip *Laisvosios Lietuvos* laikraščio mėnesinį priedą. Nuo 1982 iki 1988 m. išėjo 83 numeriai, kuriuose rašoma apie ML praeitį, dabartį; kultūrą, jos veikėjus, ryšius su Didžiąją Lietuva.

Būdamas dailininkas, A. Lymantas ne tik redagavo, bet ir kūrė laikraščio estetinę pusę, pats rinko ir tvarkė nuotraukas, kūrė vinjetes.

1979 m. A. Lymantas padėjo parengti ir redaguoti B. Krištopaičio knygą *Jūrų keliai.*

A. Lymantas sukaupė įvairią (archyvinę) medžiagą ML tematika: savo krašto žmonių prisiminimus, dokumentus, nuotraukas, periodinius leidinius ir knygas, kurias rinko nuo prieškario laikų. Dalis sukauptos medžiagos pateko į MLF išleistą knygą *Man knietėjo pasakyti, kas gulėjo ant širdies.* (Ansas Lymantas, Vilnius, 2001 m. 453 psl.).

Dauguma A. Lymanto gražiai surinkto archyvo buvo persiųsta į Klaipėdos universiteto biblioteką 2002 m. birželio mėn., kur jis yra tvarkomas ir kataloguojamas.

Džiugu, kad visa tai buvo padaryta, dar velioniui gyvam esant ir su jo žinia.

Laidotuvės

Atsisveikinome su šiuo tauriu ML sūnumi žaviame Mount Royal kalne esančiuose laidotuvių namuose.

Saulėtą liepos 26 d. rytą, liepos 22 d., mirusį velionį į amžinybę palydėjo geras būrys Montrealio lietuvių.

Dvi dienas prieš laidotuves (liepos 24 ir 25 d.d.) velionies karstas su palaikais buvo gausiai lankomas Montrealio lietuvių ir žmonių iš įvairių sluoksnių. Dukra Beatė lankytojams pristatė tėvelio nuotraukų albumus, *Lietuvos pajūrio* gražiai įrištus komplektus bei kitus jo darbus. Prie salono durų buvo apšviestas velionies portretas.

A. Lymanto šeimai priklauso padėka už tikrai gražiai parinktą laidotuvių vietovę ir įspūdingą iškilmę.

Montrealio *Gazette* dvi dienas buvo spausdinamas ilgas nekrologas su velionies portretu.

Reikia pabrėžti, jog šis taurus Mažosios Lietuvos sūnus buvo gražiai pagerbtas ir iškilmingai bei oriai išlydėtas amžinybėn.

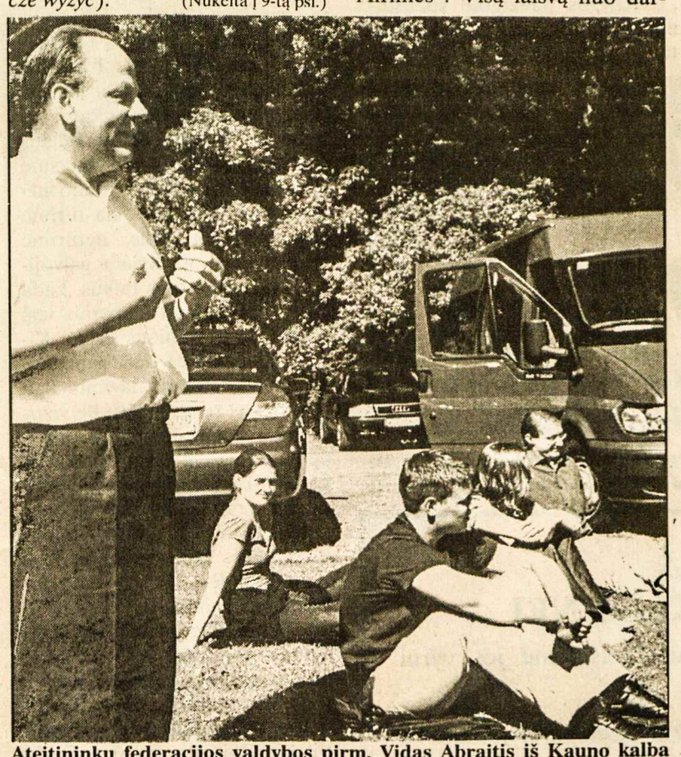

Ateitininkų federacijos valdybos pirm. Vidas Abraitis iš Kauno kalba Vokietijos ateitininkų šventėje Sekminių savaitgalį Ntr. M. Šmitienės

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Balbieriškio 500 metų sukaktis. Pašventinta jubiliejinė koplytėlė
Nuotr. A. Šimonėlienės

Gyvenvietėse prie Nemuno

Įspūdžiai kanadiečių mokytojų, keliavusių po Lietuvą

NIJOLĖ BENOTIENĖ

Liepos mėnesio pirmas dvi savaites septynios Kanados profesionalės mokytojos, pakviestos Lietuvos švietimo ministerijos, dalinosi savo praktine ir profesine patirtimi su Prienų rajono švietimo darbuotojais. Seminarai ir paskaitos užimdavo didžiąją dienos dalį, tačiau organizatoriai, Prienų rajono švietimo skyrius, buvo suplanavę išnaudoti kiekvieną laisvą valandėlę supažindinant viešnias su krašto istorija, gamta, žmonių pasiekimais.

"Versmėje"

Vienas švariausių ir gražiausių Nemuno miestelių, tai Birštonas, kuriame visas septynias ir apgyvendino puikioje sanatorijoje "Versmė". Dar nespėjusios išvykti, jau planavome grįžti ir kitais metais, nes švariausias Lietuvos oras, kaip dailininko teptuku nupiešta Nemuno vingių gamta, gražiai sutvarkytos sodybos, sekmadienio rytais skambantis šventovės varpas, viskas alsavo ramybe ir poilsiu. Sanatorija "Versmė" turi puikius kambarius, gamina skanų maistą, savo pacientams siūlo aukštos kvalifikacijos darbuotojų atliekamus masažus, vonias, pirtis ir daugelį kitų terapinių gydymų. Lietuvos žmogui šiuo laiku gal ir kiek brangoka, todėl dauguma sanatorijos gyventojų girdėjosi kalbėjo lenkiškai, na, o atvykus kanadiečiui, kainos sukelia tik šypseną, o pasinaudojus – palieka ilgai besitęsiančius geros sveikatos rezultatus, nes sanatorijos darbuotojų credo: "Visais klientais rūpintis kaip savo šeimos nariais."

Midus

"Lietuviškas midus" – tai vienintelė Lietuvoje ir, ko gero, Europoje midų bei midaus gėrimus gaminanti įmonė įsikūrusi Prienų rajone, Stakliškių miestelyje. Nuo tolo pasižiūrėdama į namuose gėrimų lentynoje stovintį lietuvišką midų "Žalgiris", kuris kaip įspėjimo ženklą rodo 75% stiprumo alkoholį, niekada nepagalvojau, kad šis taurus gėrimas gimsta mažutėje gamyklėlėje, įsikūrusioje 1959 m. buvusioje alaus darykloje. Pagal istoriniuose šaltiniuose išlikusius technologinius aprašymus buvo atkurti midaus gaminimo receptai ir užpatentuoti Didžiojoje Britanijoje. Tik iš natūralaus bičių medaus ir tik natūralios fermentacijos būdu Stakliškėse yra gaminamas midus ir midaus balzamas. Gražūs lietuviški pavadinimai: "Raganaitė", "Meilės deivė", "Bočiai", "Grįžta vyrai", "Du keliai", "Amžiaus eliksyras" ir visa eilė kitų, buvo išragauti mūsų visų mokytojų nusileidus į midaus laikymo rūsius. Kažin kaip galėjo baigtis ekskursija į Stakliškių midaus gamyklą, bet mokytojiškas budrumas ir atsakomybės jausmas visas prilaikė, kad namo grįždamos pasirinktume ne "Du kelius", o tik vieną. Prie gamyklėlės esančioje krautuvėlėje galėjome nusipirkti įvairių midaus gėrimų žemesnėmis kainomis nei didmiesčių prekyboje.

Prienai ir Balbieriškis

Prienų miestas šiais metais šventė savo 500 metų jubiliejų. Istoriniuose šaltiniuose miesto pavadinimas yra minimas 1502 m. didžiojo Lietuvos kunigaikščio Aleksandro archyviniuose dokumentuose. Tai ypatinga šventė ne tik miestelio gyventojams, bet ir visam rajonui. Prienų rajono miestelis Veiveriai buvo tais laikais įžymi vieta, nes ten ėjo kelias nuo St. Peterburgo į Berlyną. Dar ir dabar tebestovi nuo tų laikų išlikęs pašto pastatas. Kito miestelio – Balbieriškio 500 metų gimtadienyje ir mums teko dalyvauti. Šventė, prasidėjusi šv. Mišiomis senovinėje medinėje Balbieriškio šventovėje, tęsėsi eisena miestelio pagrindine gatve iki aikštėje pastatyto paminklo miesto įkūrimo datos sukakčiai paminėti. Sveikinimo kalbas sakė įvairūs iš Prienų, Kauno, Vilniaus atvykę svečiai, vietiniai vadovai. Kauno miesto oro pajėgos skraidė virš Balbieriškio, sujaukdamos ramiai dangumi plaukiančius debesėlius ir atloštdamos mūsų galvas.

Po iškilmingos dalies sekė Lietuvos kariuomenės parodomoji programa, vietinių ir atvykusių grupių koncertas. Visi vaišinosi alumi, kepama mėsa, kareiviška koše, ledais. Grįždamos namo, sustojome pasigrožėti aukščiausiai Nemuno krante iškilusia nepakartojama gamtos grožio panorama.

Klebonijoje

Prienuose tebėra barokinė Kristaus apreiškimo parapijos medinė šventovė, pastatyta 1750 m. Teko svečiuotis ne tik joje, bet ir parapijos klebonijoje, kur mus priėmė, vaišino, šnekėjosi jaunas mielas kunigas Rytis Baltrušaitis, į kunigus įšventintas 2001 m. rugsėjo 22 d. Užėjome tik trumpam apsilankyti, o susėdus prie saldumynais apkrauto stalo šnekėjome ne vieną valandėlę. Kunigas Rytis, nors ir visai nedidelę praktiką turintis, visa savo siela ir energija nori pagerinti esamą padėtį. Jis stebėjosi, kad studijuojant seminarijoje mokėsi tik 5 žmonės, trūksta pašaukimų kunigystei, o šventovėse renkasi, jo žodžiais "šiaudiniai katalikai", kurie pasirodo ir vėl dingsta. Jie pasirodo vaikų Pirmos Komunijos metu, Sutvirtinimo sakramentui, vedyboms ir kt. Žinoma pas juos ir *Renew* (atsinaujink) programa, kurioje, deja, iš 103 parapijų dalyvauja tik 6 parapijos. Didelį judinimo darbą atlieka nepailstantis vyskupas R. Norvila, kuris kunigo Ryčio žodžiais tariant, "daro dvasinį elektrošoką" skatindamas parapijas į gyvenimą, veiklą. "Kiekvieną kartą po susitikimo su vyskupu, vis labiau džiaugiuosi" – kalbėjo nuoširdus, pilnas įvairių minčių ir sumanymų kunigas. "Reikėtų ieškoti būdų, kaip jaunimas galėtų reikštis šventovėje. Mūsų parapijoje yra jaunimo grupelė, kuri renkasi kartą savaitėje, jų daugėja," – kalbėjo kunigas Rytis.

Kartu su mūsų grupele buvo Prienų "Žiburio" gimnazijos direktorius Juozas Padvelskis, muzikos mokytoja Roma Ruočkienė, kuri prisimena vaikystėje labai ilgas Mišias, lotynų kalba sakomus poterius ir atsuktą kunigo nugarą. Nebuvo jokios jungties tarp susirinkusių maldininkų ir kunigo. Garsios 1918 m. kun. Pelikso Martišiaus įsteigtos "Žiburio" gimnazijos dabartinis direktorius J. Padvelskis susirūpinęs kaip gimnazijoje pritraukti mokinius prie religijos studijų, nes gimnazijoje mokiniai gali pasirinkti etiką ar tikybą. "Iš 186 mokinių (12-15 metų amžiaus) tikybą pasirinko tik 6 mokiniai. Programoje yra 1 val. tikybos per savaitę. Ir tas atsitiko dėl netinkamo, neparuošto šios disciplinos dėstymo. Dabar užtruks 5, 6 metai, kol ši situacija pagerės. Vadovas – mokytojas tikybos paruošimui yra labai svarbus" – susirūpinęs kalbėjo mokyklos direktorius.

Įspūdinga giesmė

Įsiaudrinusias mūsų visų diskusijas, kaip nutiškusios Nemuno bangelės, atvėsino gitaros garsai, giesmės žodžiai, kuriuos pradėjus muzikei R. Ruočkienei, tuoj pat įsijungė kunigas Rytis, o mes, nematomos jėgos traukiamos, gaudėm kiekvieną žodį, stengėmės išmokti eiles, kad kuo greičiau prisijungtumėm prie giesmės. Giedojom iš visos širdies, džiaugėmės tokiais puikiais mokyklos, muzikos ir dvasios vadais ir išsiskyrėme tvirtai tikėdamos, kad nuolat gražės Nemuno miestas, kurį puošė ne tik didžioji Lietuvos upė, bet ir gražiausios sielos žmonės.

Kelionėje, kur ėjome, kiek bendravome su žmonėmis, visur jautėme nuoširdumą, gerumą. Įstebėjau Lietuvos jaunimą, jaunas šeimas, niekur negirdėjau šūkaliojimų, nemačiau svirduliuojant girtų žmonių, visur girdėjosi lietuviška šnekta, gražus bendravimas tarp vaikų, suaugusių, paauglių. Važiuojant matėsi kylančios naujos, modernios architektūros gyvenvietės, o keliuose ir gatvėse blizgantys europietiški automobiliai. Lietuvą lankau kiekvienais metais ir galiu teigti, kad jos veidas kasmet keičiasi į gerąją pusę.

Prienų šventoriuje Kanados mokytojos. Iš kairės: A. Karkienė, V. Juozaitytė, kun. R. Baltrušaitis, V. Petrašiūnaitė, A. Baršauskienė
Nuotr. N. Benotienės

Kristaus apreiškimo parapijos klebonijoje. Viršuje: "Žiburio" gimnazijos direktorius J. Padvelskis, kun. R. Baltrušaitis; antroje eilėje iš k.: Prienų švietimo skyr. darbuotojos, A. Baršauskienė, A. Karkienė, V. Juozaitytė; pirmoje eilėje iš k.: R. Ročkienė, S. Sabaliauskienė, V. Petrašiūnaitė
Nuotr. N. Benotienės

Lietuvių tautodailės institutas

Apie šį išeivijos steiginį Lietuvos mėnraštis "Kultūros barai" 2002 m. 7 nr. išspausdino Lijanos Šatavičiūtės straipsnį "Egzilio tautodailės puoselėtojų veiklos metraštis", kurį redagavo kanadietė Nora Kulpavičienė 2000 metais. Čia perspausdinamas ištisas straipsnis

Po nepriklausomybės atgavimo atsivėrusios sienos leido iš arčiau pažinti tas lietuvių išeivijos veiklos sritis, apie kurias buvome tik fragmentiškai girdėję. Pasirodo, 1957 m. Čikagoje įsteigta M.K. Čiurlionio galerija ne tik telkė tautiečius dailininkus, bet ir kaupė lietuvių dailininkų kūrinius Lietuvai. Sužinojome, kad jau tarpukariu pagarsėjusi lietuvių liaudies meno puoselėtojų pora – Antanas ir Anastazija Tamošaičiai Kanadoje, netoli Kingstono, garsioje Tūkstančio Salų vietovėje, 1950 m. įsirengė liaudiško stiliaus sodybą – lietuvių kultūros židinį, kuriame virė darbas: buvo organizuojami dailės kursai užjūrio lietuviams, vyko susibūrimai, minėjimai, parodos. Tamošaitienės iniciatyva 1977 m. gegužės 14 d. sodyboje buvo įsteigtas ir savo veiklą plėtojo visuomeninis liaudies kultūros centras – Lietuvių tautodailės institutas (LTI). Neseniai Lietuvą pasiekusi knyga *Lietuvių tautodailės institutas išeivijoje* skirta šios organizacijos daugiau nei dviejų dešimtmečių veiklai apžvelgti.

Gausiai ilustruotas leidinys sudarytas kaip straipsnių rinkinys, kurio kiekviena publikacija atspindi tam tikrą Lietuvių tautodailės instituto laikotarpį arba jo padalinių skirtinguose miestuose ar net valstybėse (Kanada, JAV) veiklą. Knyga pradedama Antano Tamošaičio įvadu apie lietuvių liaudies meno vietą Lietuvos kultūroje. Publikuojama Anastazijos Tamošaitienės kalba, pasakyta Lietuvių tautodailės instituto steigimo proga. Knygos redaktorė Nora Kulpavičienė apžvalginiame straipsnyje *Tautodailės keliais* apibrėžia lietuvių liaudies meno tyrinėjimų problematiką XX š. Aptariamos parodos, leidiniai, veikla, palaikanti liaudies meno ir papročių tęstinumą tėvynėje ir išeivijoje.

Dabartinė Lietuvių tautodailės instituto valdybos pirmininkė, LTI Čikagos skyriaus įkūrėja, tautodailininkė Aldona Mažeikaitė-Veselkienė apžvelgia Instituto veiklos istoriją: svarbiausius etapus, renginius, parodas, išleistas knygas. Lietuvių tautodailės institutas turi įkūręs savo padalinius ne tik Toronte, bet ir Bostone, Filadelfijoje, Čikagoje, Niujorke, Montrealyje, Windsore, Detroite. Instituto pasididžiavimas – jo pastangomis išleistos knygos, gerai žinomos ir Lietuvoje: A. ir A. Tamošaičių *Lithuanian National Costume* (1979) ir *Lithuanian Sashes* (1988), A. Tamošaičio *Easter Eggs* (1982), V.A. Jonyno monografija *Anastazija Tamošaitienė* (1989). Knygos apie lietuvių liaudies meną anglų kalba buvo reikalingos ir tautiečiams, primiršusiems gimtąją kalbą, ir kitataučiams, kad galėtų artimiau pažinti mūsų etninę kultūrą. Godžiai, kaip bibliografines retenybes, jas studijavome ir Lietuvoje.

Ką liaudies kultūros propaguotojai nuveikė Čikagoje, Niujorke, Vašingtone, Ročesteryje, Montrealyje, Didžiojoje Britanijoje ir kitur, sužinome iš knygoje paskelbtų straipsnių. Rašoma ir apie konkrečių išeivijos menininkų kelią į liaudies kūrybą, ir apie pasiaukojamą veiklą skleidžiant lietuvybę (Genovaitės Maciūnienės straipsnis *Ten, kur staklelės dūzgė… – mano kelias tautodailėn*), siekiama, aprėpti įvairias liaudies meno sritis, profesionaliąją kūrybą, dainą, šokį. Dalyvaudami tautinėje veikloje, išeiviai studijavo protėvių palikimą, kultūros lobius siekė perduoti savo palikuonims, etninę individualybę išreiškė liaudies dainomis, šokiais, puoselėjo tradicinius amatus.

Knygos pabaigoje spausdinama Lietuvių tautodailės instituto veiklos apžvalga nuo 1977 iki 1999 metų. Čia surinkti duomenys apie svarbiausius centro renginius įvairiose JAV ir Kanados vietovėse: parodas, konkursus, susibūrimus, minėjimus. Dokumentiškai suregistruota, kiek išleista knygų, parodų katalogų, reklaminių bukletų, vaizdajuosčių, skaidrių, mokymo priemonių. Bibliografijos sąrašas iliustruoja, kaip Lietuvių tautodailės instituto veikla atspindėta išeivijos periodinėje spaudoje. Įspūdingos apimties Lietuvių tautodailės instituto narių sąrašas rodo, kad išeivijos šviesuomenė nenuilstamai plėtojo tautinę veiklą, ji buvo gana populiari.

Leidinys parengtas kruopščiai ir su meile. Jame pateikti faktai bus vertingi Lietuvos kultūrą kaip integralų procesą analizuojantiems mokslininkams, liaudies kultūros tyrinėtojams, menotyrininkams. Knyga atskleidžia paradoksalų faktą – Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, lietuvybę puoselėjanti veikla išeivijoje kiek prigeso. Žinoma, daug lėmė tai, kad iš gyvenimo pasitraukė LTI įkūrėja ir viena aktyviausių narių Anastazija Tamošaitienė, į Lietuvą su lietuvių liaudies meno lobiais visam laikui sugrįžo Antanas Tamošaitis. Todėl knygoje aptarti ryškiausi Lietuvių tautodailės instituto veiklos tarpsniai verti atidaus kultūros istorikų dėmesio.

Susivienijimo lietuvių Argentinoje 88 metų sukakties proga 2002 m. liepos 13 pasirodė iškilmėje veteranų grupė
Nuotr. A. Stalioraičio

Vokiečiai apie...

(Atkelta iš 5-to psl.)

nesurastume bendro kelio, mes pilnai esame suinteresuoti, kad ši problema būtų išspręsta prieš pradedant plėtros eigą. (…)

Niekas negincyja Karaliaučiaus teritorijos statuso. Ji yra ir liks rusiška. Painiau yra žiūrint iš psichologinio taško. Pažvelkite į žemėlapį: kas buvo ir kas liko iš Sovietų sąjungos teritorijos ir sovietų įtakoje buvusios teritorijos? Tik tai, ką Rusija gavo Antro pasaulinio karo pasekmėje – būtent Karaliaučiaus sritį. Tai gali turėti savo reikšmę ir sukelti baimę dėl galimo užmojo atsiskirti. Mes čia turime būti labai atsargūs, neturime teisės pasiduoti senam galvojimui ir grįžti į tuos laikus, kada Maskva tarėsi su Vakarais virš Varšuvos ir Vilniaus galvų. Kitaip sakant, mes tiesiog negalime sutikti su reikalavimu, kad kiekvienas rusas galėtų be vizos važinėti iš Karaliaučiaus į Rusiją. (…) Jeigu mes paliksime Vokietijos-Lenkijos sienos kontrolę, tai Lenkija ir Lietuva taps antrarūšėmis ES narėmis ir bus savo rūšies buferine zona tarp Rusijos ir ES. Dėl to šios šalys labiausiai baiminasi."

Įstojus Lietuvai ir Lenkijai į ES ir prisijungus prie Šengeno kraštų grupės, Lenkijos-Vokietijos ir Lietuvos-Lenkijos sienos nebus saugomos. Bus sustiprintos sargybos prie Rusijos, Gudijos ir Ukrainos sienų. **J.B.**

Lietuvio kareivio koše vaišinosi beveik kiekvienas, dalyvavęs Balbieriškio miestelio (Prienų raj.) 500 metų minėjime 2002 m. liepos 7 d.
Nuotr. N. Benotienės

Dvi sukaktys, apie kurias mažai užsimenama

Didysis lietuvių kalbos žodynas ir Orvidų sodyba

VYTAUTAS A. JONYNAS

Kasmet vis tas pat. Artėjant į vidurvasarį, visuomet sutrinka laikraštinė informacija. Neišvengiamai užmirštami svarbūs įvykiai, pasipila trivialybės bei spaudos antys, arba permalami vis tie patys, nuskalambyti siužetai. Taip buvo pernai, taip gali atsitikti ir šįmet. Užtat mėginsim pakaitai priminti du įvykius, galinčius išsprukti iš dėmesio rato. Abu jie kalba apie neįtikėtinas, nuostabias asmenybes, kurių profiliai daugumai skaitytojų yra mažai žinomi. Abu kalba apie pasišventimą užmojui, aiškiai viršijančiam vieno asmens jėgas. Tik pirmoji sukaktis džiaugsminga, kadangi pasibaigianti neužginčijama pergale, tuo tarpu antroji mįslingesnė, neaiškesnės perspektyvos.

Pradėkim nuo triumfo. Šiais metais pasirodė paskutinis (dvidešimtas) Didžiojo lietuvių kalbos žodyno tomas. Toji sukaktis itin didinga, nes ženklina kelių kartų kolektyvinę įveiką. Kai kas gal pasakys, kad absurdiška kalbėti apie žodyno pabaigtuves, kadangi tokio dalyko pasauly nėra. Leksikologinis darbas niekad nesustoja. Visada atsiranda naujadarų, tarmybių, spalvingo "slengo" – leksikinis fondas pereina įvairiausias kaitas, antplūdžius kokčiausių anglybių, amerikanizmų, barbarizmų, lotyniškų nešvankybių. Net ir tokios senos tautos kaip prancūzai vargsta su savo kalbos inventorizacija, nors jos tą darbą pradėjo dievai žino kokioj žiloj senovėj. O mūsų kalbos žodynas pradėtas kaupti lygiai prieš šimtą metų. Bet užtat kokia svaigi toji istorija, kiek joj netikėtumų, kiek pramanumo įveikti kliūtis!

Visi esam girdėję apie tokį Kazimierą Būgą, didžiojo lietuvių kalbos žodyno pradininką, profesoriavusį Permėj ir Kaune ir mirusį, nespėjusį išvysti pirmojo savo darbo tomo. Tai jis pirmasis ėmė užsirašinėti 1902 metais lietuviškus žodžius. Bile kur. Ant kortelių, ant skiaučių, mokyklinių sąsiuvinių, netgi knygų paraščių. Niršdavo, kai lietuviškam spausdintam tekste neaptikdavo nė vieno naujo žodžio. Ko daugelis nežinojom, 1902 metais kai Būga įniko į šiuos kreiveliojimus smulkia rašysena, tebuvo kuklus Petrapilio metereologinės observatorijos tarnautojėlis, kurio mokslinis išsilavinimas buvo keturklasė mokykla. Nežinojom taip pat, kad jis plušo ne savam krašte, ne keliaudamas "iš kaimo į kaimą, pas jaunus, senus", o Rusijoj, padedamas to meto "atplaišų", studijavusių Maskolijoje jų patariamas ir padrąsinamas, Būga išlaikė eksternu brandos atestato egzaminus, įstojo universitetan ir net prasimušė iki profesorystės Permėje. Visą laiką kaupdamas, kaip koks Gogolio Pliuškinas, savo skiautes. Nesivargindamas jų sudėlioti tvarkingai, vien sumesdamas į krūvą ir pasverdamas… Kai 1920 m. Būga persikraustė į Kauną, iš jo vagono nešikai iškraustė keturis pūdus Būgos ranka rašytų, mikroskopinėm raidėm išmargintų, skiaučių, kurios išliko iki šios dienos.

Ėmęs dėstyti Kauno universitete, K. Būga prisideda savo tyrimais prie lietuvių kalbos normų įtvirtinimo ir pradeda leisti Didįjį lietuvių kalbos žodyną, nors jo tepasirodo vos pirmieji Kalbos sąsiuviniai.

Kartais žmonės užsisvajoja: kaip viskas būtų pagreitėję, jei Amerikos lietuviai būtų tada parėmę Būgos sumanymą lėšomis. Bet Būga nespėjo parengti profesionalaus savo darbo tęsėjo. Juo paprastai laikomas Juozas Balčikonis nuo 1924 m. (Būgos mirties metų) iki 1931 dėstęs lietuvių kalbą Teologijos-filosofijos fakultete, o nuo 1931 iki 1952 buvęs Lietuvių kalbos žodyno vyriausiuoju redaktorium. Jo triūso dėka pasirodė pirmasis žodyno tomas 1941 m.

Lietuvių kalbos instituto direktoriaus Giedriaus Subačiaus nuomone, vokietmetis buvęs palankus žodynui leisti, nes nebebuvę priekabios sovietinės cenzūros, ir Balčikonis visaip spartinęs žodyno ruošą. Deja, 1947 m. pasirodęs antrasis žodyno tomas yra uždraudžiamas platinti bukagalvių sovietinių cerberių. Teko abu "buržuazinius" tomus – pirmąjį ir antrąjį – perredaguoti, įvedant tokias "kryptingas" pataisas, kaip būtinybę pakeisti sakinį "Ėjo bobos į bažnyčią", sovietiškesniu "Ėjo bobos į kiną".

(Nukelta į 7-tą psl.)

A†A
ZITAI SAKALIENEI
mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame jos vyrui PRANUI ir šeimai –
Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

Dvi sukaktys, apie kurias...

(Atkelta iš 6-to psl.)

Bet rasti penkiems milijonams žodžių citatas iš Lenino-Stalino raštų – ne juokas. Mūsų kalbininkai ilgainiui įsidrąsino ir išmoko pergudrauti cenzorius. Taip žodyno leidyba įgijo pagreitį. Dabar svajojama apie elektroninę Didžiojo lietuvių kalbos žodyno versiją, kuri, pasak Giedriaus Subačiaus, galėsianti pasirodyti maždaug 2003-2004 m. sandūroje. Tada bus galima laisvai judėti atstatytuose žodyno Valdovų rūmuose. Tai įgyventinama; vien lėšų klausimas.

O kaip mažai tetrūko, kad šių pabaigtuvių nebūtumėm sulaukę! Savo pasikalbėjime su *Veido* reportere Renata Baltrušaityte Giedrius Subačius prisimena, kad gudų (baltarusių) kartoteka buvo subombarduota per karą. Mums tokios nesekmės pavyko išvengt dėl vieno šviesaus žmogaus pramatymo nelaikyti viso žodyninio aruodo vienoje vietoje. Traukdamasis į Vakarus tuometinis Lietuvių kalbos instituto direktorius Antanas Salys dalį kortelių paslėpė Kaune Šv. Antano šventovėje, o dalį Salantuose. Jos buvo rastos ir grąžintos mokslininkams.

Kas toji Orvidų sodyba?

Jau dvylika su viršum metų išeiviai laisvai važinėja po savo Lietuvėlę, grožisi jos gamta, istorinėmis vietomis, fotografuoja, aprašinėja savo įspūdžius. Bet paklausk juos, ar buvo nusiropštę iki Salantų, iki Orvidų sodybos, ir jų smakras linktelės, jie vien gūstels pečiais. Faktinai net ir apsilankę ten, užklausti tyli, apie ją nekalba. Taip jinai unikali, neapsakoma, nebent darant lankstą į jos kūrėją – Vilių Orvidą (brolį Gabrielių) kelias dešimtis metų tvėrusį šį stebuklą.

Šiemet būtų jam sukakę penkiasdešimt metų. Bet jau dešimt metų jo nebėra mūsų tarpe. Tai sukakčiai paminėti š.m. rugpjūčio 10-11 d.d. jo sodyboje įvyko sąskrydis, ekumeninės pamaldos, kuriosna buvo pakviesti dalyvauti visų Lietuvoj esamų konfesijų atstovai – katalikai, ortodoksai, liuteronai, kalvinistai-reformatai, pagonys, budistai, krišnaitai, Mozės tikėjimo išpažinėjai ir kt. Numatyta užbaigti šią dievoieškos manifestaciją visuotiniu susikabinimu rankomis, kaip atmintiną euforijos valandą Baltijos kelio iškilmėse.

Kuo nusipelnė šios pagarbos kuklus, kietas žemaitis Vilius Orvidas, gali geriausiai paaiškinti netoliese gyvenę, artimai jį pažinoję sovietmečiu tautiečiai. Nedaug kur galėjo tuo metu rasti prieglobstį vienaip ar kitaip prasižengę režimui piliečiai. Pasakojama, kad Orvidų sodyboje juos pasitikdavęs svetingas, plačių pažiūrų, didelės pakantos žmogus. Autentiškas, ne saloninis intelektualas, rezistentas. Užtat atklydėlių jo buveinėn, niekad nestigę ir visi jie susilaukdavę atjautos bei paguodos.

Vienu metu Vilius buvo įstojęs į pranciškonų ordiną ir tapęs broliu Gabrieliumi. Sunku tačiau pasakyti, ar toji tarnystė paliko jame gilesnių pėdsakų. Bažnytininkai dažniausiai žvelgia į jį su nepasitikėjimu, nors nesmerkia jo kaipo atskalūno ar eretiko.

Porą metų prieš savo mirtį Vilius Orvidas buvo davęs būsimajai *Kauno dienai* ilgoką pokalbį (tą tekstą dienraštis persispausdino dešimtmečio nuo mirties proga) kuriame jis kamantinėjamas apie savo pasaulėvoką. Iš to pokalbio ryškėja keistuolis, anapusybės pagavos galia apdovanotas asketas, kurio laikyseną apsprendžia besąlyginis susitaikinimas su Tvėrėjo sąrėdos dėsningumu. Akcentuojama vienovės su kosmosu idėja. Korespondentę, sakysim, apstulbino jo pareiškimas, kad akmenys patys pas jį ateidavę. Imant paraidžiui toks santykis su negyvąja gamta neypatingai dažnas, bet prisimenant, kad medžiai, akmenys, vandenys lietuvio savimonėje šventi, tai tik dar vienas panteizmo bruožas. Kiekvienu atveju Vilius Orvidas neįsileidžia į teologinius svarstymus. Sektinais sau pavyzdžiais jis laiko Kristų, šv. Pranciškų, Mahatmą Gandį. Būdinga, kad šalia jų jis cituoja du lietuvius – Tėvą Stanislovą (Dobrovolskį) ir Justiną Mikutį – dvi iškilias asmenybes, apie kurias išeivijoj retokai kalbama.

Ne ką daugiau medžiagos teko aptikti išeivijos spaudoje ir apie brolio Gabrieliaus skulptūrinį – architektūrinį tvėrinį, nors yra pasirodęs Vaidoto Žuko redaguotas fotografijų albumas ***Vilius Orvidas***. Didžiausią staigmeną šiuo atveju teikia poeto Jono Meko besąlyginis palankumas. Jo nuomone, Orvidas esąs genijus. Girdi, lietuvių tauta davusi pasauliui tik du genijus – Mikalojų K. Čiurlionį ir Vilių Orvidą. Nelaukta yra tai, kad šiai nuomonei pritaria nemažas būrelis pasaulio žymūnų, mielai pasirašiusių po Meko peticija pripažinti Orvidų sodybą valstybės saugojamu ir globojamu kultūriniu paminklu. Pasinaudodamas garsiąja Emile Zola formule *J'accuse*, Mekas kaltino vyriausybę neveiklumu, išsisukinėjimais ir atidėliojimais apsaugoti Orvido tvėrinį nuo visokio plauko spekuliantų, vagių ir vandalų.

Nežinia ar 1999 m. užvirusi polemika davė kokių apčiuopiamų rezultatų, bet š.m. ekumeninis sąskrydis gali išjudinti bylą iš mirties taško. Ir tai būtų ne per anksti, nes tikriausiai aplaidumas bus pridaręs nemažai žalos. Jau 1999 m. išleistame nuotraukų albume buvo pripažįstama:

"Kai kurios prieš 10 ar 15 metų darytos nuotraukos įamžino skulptūras, kurių nebėra. Jos arba pavogtos, arba nuniokotos, sunaikintos barbarų... Po kurio laiko unikalioje sodyboje gali nelikti ko saugoti (*Lietuvos aidas* 1999.XII.2).

Kaip paaiškinti ar pateisinti valdžios nepaslankumą? Yra, žinoma, legalistinė painiava, kurią suprast pernelyg sudėtinga. Bet yra Orvido sodyboje kažkas tvirto, slėpiningo, kas sumažina atskirų skulptūrų praradimo nuostolingumą. Mat pirmas įspūdis, pasitinkantis lankytoją, anaiptol nėra pritrenkiantis. Veikiau nuviliantis. Vaidoto Žuko nuomone, geriausias būdas pagauti šios vietos savitumą, yra žvelgti į ją iš paukščio skrydžio. Tada, girdi, lengva įžvelgti milžinišką taisyklingą trikampį – Apvaizdos akį, pagal krikščioniškos ikonografijos tradiciją. Iš apačios žvelgiant tačiau, metasi į akis kažkoks sąmėžinis: milžiniški kamienai, stuobriai, galybė akmenų, antkapių paminklų nuolaužų, tarp kurių kybo aukštai užkabinti varpeliai, užrašų lentgaliai ir t.t. Savotiška maišalynė, chaosas, labirintas. Paprastai tokius sąvartynus vadiname "instaliacijomis" ir gal tokio panašumo esama. Skirtumą nuo muziejų salėse rodomų instaliacijų sudaro nebent projekto mastas ir pati jo atsiradimo istorija. Jei mano informacija teisinga, paskatą Viliui Orvidui kurti savąjį architektoninį konglomeratą davusi bukaprotiškai vykdoma krašto kolektyvizacija, pasireiškianti šimtamečių medžių naikinimu ir griovyba. Atseit, Orvidų sodyba atsiradusi ne iš šiaip sau užgaidos mistifikuoti, "pritrėkšti buržujų", bet iš pareigos išsaugoti kultūrines atliekas. Štai kodėl jos daromas įspūdis lietuviui taip sunkiai aptariamas. Komercinės instaliacijos dažniausiai tuoj pat užsimiršta kaip pigaus šarlatanizmo apraiška, tuo tarpu Orvidų sodyba turi lankytojui kažką nejaukaus, atšiauraus, pagėlaus, tragiško... Jį veria praeinamybės, būties laikinumo, vienišystės šaltis, gal net anapusybės pajauta. Autentiškas religinio jausmo išgyvenimas. Rasit, neatsitiktinai šiemetinių iškilmių organizatoriai pasirinko Orvydų sodybą ekumeninio sąskrydžio vieta.

Atsiųsta paminėti

Severinas Vaitiekus, TUSKULĖNAI: egzekucijų aukos ir budeliai (1944-1947). Redaktorė – Rima Dulkinienė. Dailininkas – Alfonsas Žvilius. Leidėjas – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centras (Didžioji g. 17-1, LT-2001, Vilnius) ir Valstybės saugumo departamentas. Vilnius, 2002 m., 312 psl. Kaina – 15 Lt.

MITTEILUNGEN AUS BALTISCHEM LEBEN, Nummer 2 (198), Juli 2002. Herausgeber: Baltische Gesellschaft in Deutschland e. V. Praesident Dr. Hans-Dieter Handrack, Tappenberg 35, Uslar 377170, Deutschland. Šis leidinys savo informacijomis apima Estiją, Latviją ir Lietuvą bei tų valstybių žmones Vokietijoje, tačiau apie Lietuvą bei lietuvius nėra nieko, išskyrus vieną kitą eilutę.

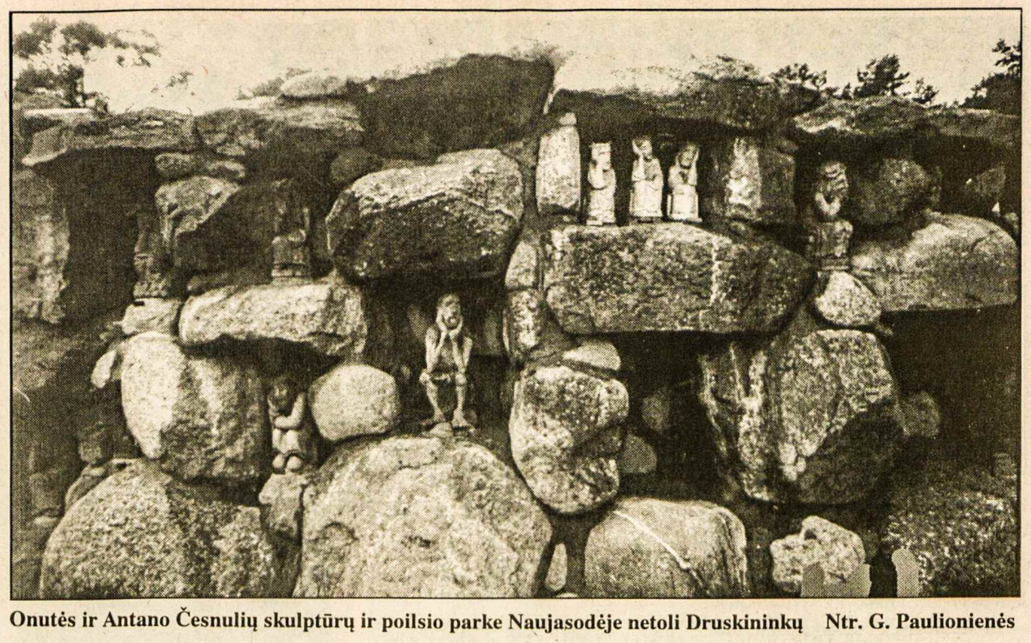

Onutės ir Antano Česnulių skulptūrų ir poilsio parke Naujasodėje netoli Druskininkų Ntr. G. Paulionienės

Galbūt vienintelis toks leidinys

Lietuvos poečių darbai vokiškai leidinyje "Iš rūtų darželio"

VYTAUTAS DYVAS

Štai stambokas leidinys, sukaupęs lietuvių poečių darbus, išverstus į vokiečių kalbą *Iš rūtų darželio* ("Aus dem Rautengaertchen"). Išvertė Alfredas Franckaitis (Alfred Franzkeit). Jis yra ne tik vertėjas, bet ir leidėjas.

Poezijos vertimas į svetimas kalbas būtinai reikalauja talento. Vertėjas turi būti pats poetas abiejose kalbose. Pilno kalbų pažinimo neužtenka, būtina jausti žodžių ir frazių niuansus, įsigyventi kalbas vartojančių galvojime. Beletristikoje vertėjas perduoda turinį ir pasakojimo stilių, poezijoje dažnai tūno žodžių ir žodelių pilnai neišsakyta mintis. Kaip ją sugauti ir sugautą paslėpti už kitos kalbos žodžių ir žodelių?

Franckaičio vertimų sėkmės čia rašantis nebando nusakyti. Tačiau yra akivaizdu, kad rimuotiems eilėraščiams rasti gražūs vokiški rimai, kad dėl rimų sakiniai nėra supainioti, krumpliuoti ar kreivi, kaip dažnai randame vargingesnių poetų ar poečių bandymuose. Kai kur net atrodo, kad vertimas yra lygesnis už originalą.

Knygos, turinčios 144 puslapius, "metrika" yra tokia šykšti, net leidimo metai nepažymėti. Tik spaustuvė yra: Heldt Sulingen und Twistringen. Nors rinkinio pavadinimas (*Iš rūtų darželio*) mums sudaro kasdienišką įspūdį, tačiau vokiečiams, rūtų darželių mažai ar gal visai neturintiems, šis gali būti subtiliai smalsus.

Iš tikrųjų vertėjas subūrė visą "daržą" lietuvių poečių, net 65. Randame veteranes ir klasikes: Mariją Aukštaitę, Gražiną Tulauskaitę, Salomėją Nėrį, Sofiją Čiurlionienę-Kymantaitę, Oną Baliukonytę, Dalią Urnevičiūtę, Juliją Švabaitę, Janiną Degutytę, Alę Rūtą ir kitas. Bet yra ir mažai ar net visai (bent išeivijoje) negirdėtų, pvz.: Julija Iciksonaitė, Regina Biržinytė, Teresė Pautieniutė ir daug panašių.

Vertėjas autorėms parinko daugiausia po vieną ar du eilėraščius, tik Janinai Degutytei skyrė net 16. Ir Salomėja Nėris, skaudaus svyravimo bei dilgėlinio blaškymosi moteris pažymėta devyniais eilėraščiais. Būtų sunku apie šias ar kitas gausiau žymėtas poetes iš rinkinio susidaryti ryškesnį vaizdą, nes jų eilėraščiai nėra sugretinti, bet išmėtyti po skyrelius, kurių knygoje yra 12. Nelengva įspėti, kokiais pagrindais vyko šis skirstymas. Atrodo, kad nei tematikos, nei nuotaikų bendrumas čia nevyravo. Skyreliai įvardinti simbolinėmis frazėmis, imtomis iš autorių tekstų, kaip *Medus ir meilė, Pamiršti tave, Dainuoją vyrai* ir panašiai. Be to, leidinys neturi nei turinio, nei autorių sąrašo. Norint kurią nors autorę surasti arba sužinoti, ar ji rinkiny yra, tenka versti puslapį po puslapio. Tai apsunkinimas skaitytojo.

Autorių įvardijime yra likę keletas neaiškumų. Pvz., yra rašoma Ginta Remeikis ir Ginta Remeikytė; Alė Nakaitė ir Alė Rūta Nakaitė; Danguolė Sadūnaitė ir Danguolė Sadunaitė-Sealey. Ar tai vienas ar du asmenys?

Šis Franckaičio darbas yra milžiniškas ir lietuvėms poetėms bei mums visiems labai reikšmingas. Leidinys nėra prabangus, daugiau "vienuoliškos" išvaizdos. Tačiau tokios formos poezijos leidinių Vokietijoje teko matyti daug. Leidinio pradžioje, įvado vietoje, randame Janinos Degutytės pamąstymus apie jos pačios kūrybos procesą, apie didelį muzikos pomėgį, apie poezijos pašaukimą būti laikotarpio kūnu ir krauju.

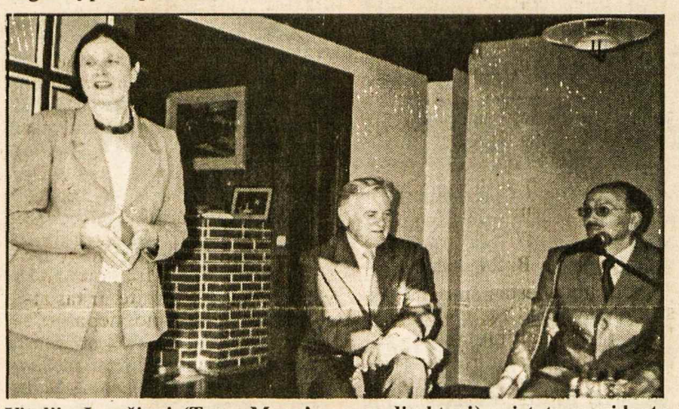

Vitalija Jonušienė (Tomo Mann'o namų direktorė) pristato prezidentą VALDĄ ADAMKŲ Tomo Mann'o festivalyje pokalbiui su Andriumi Butrimu. Prezidentas kalbėjo apie savo gyvenimą užsienyje

Nuotr. A. Šimonėlienės

Lietuvių vaikų rašytojai

Jono Linkevičiaus "Iš gintarų vėrinio"

SES. ONA MIKAILAITĖ

Šįmet Vilniuje išėjusi Jono Linkevičiaus knyga *Iš gintarų vėrinio* aptaria dešimties iškilių vaikų rašytojų gyvenimą bei kūrybą. Knygos įžangoje autorius pasako savo tikslą: "Šią knygą skiriu visiems, kuriems brangi vaikų literatūra".

Pasirinkęs dešimtį vaikų rašytojų, J. Linkevičius norėjo duoti panoramišką vaikų literatūros bei jos kūrėjų vaizdą, apimantį kone visą XX-jį šimtmetį. Taigi nuo šio žanro pradininkų, kaip Pranas Mašiotas, kurį Linkevičius vadina "vaikų literatūros tėvu", jis nagrinėja tuos rašytojus, kurie yra padarę nemažą įtaką ne vien savo laikotarpiu, bet ir lietuvių vaikų literatūros tolimesnei raidai. Pasirinko jis kūrybiškai produktyvias ir žmogiškai įdomias asmenybes. Norėdamas iškelti ir ankstyvesnių rašytojų nuopelnus, Linkevičius prisipažįsta: "Man norėjosi sugrąžinti skaitytojus prie tų, kurie šiandien atrodo gal kiek archajiški, bet dėl savo nuopelnų vaikų literatūros raidai prisimintini, ir tiesiog sąžinė neleido praeiti pro juos, tarsi jų nebūtų buvę..." (psl. 6).

Sustatydamas šias vaikų rašytojų apybraižas, autorius seka tam tikrą savo sukurtą metodiką. Pirmiausia apibūdina tai, kas paskiram rašytojui būdingiausia. Paskui įterpia pasakojimą apie rašytojo vaikystę, ne vien pažintiniu tikslu, bet ir nušviesdamas jo kūrybos gilius šaltinius. Šie pasakojimai itin įdomūs: surinkta tikrai vertingos medžiagos. Galop apžvelgiamas kiekvieno rašytojo-os kūrybos kelias ir nagrinėjami paskiri kūriniai.

Visa tai J. Linkevičiui pavyksta: kiekviena apybraiža savita ir turininga. Į savo "vėrinį" įjungdamas ir mums išeivijoje gerai žinomus asmenis, kaip Antaną Giedrių, neseniai mirusį Brazdžionį – Vytę Nemunėlį, Vytautą Tamulaitį (kurį gerai pamenu iš vaikystės dienų), Linkevičius jungia prieškaryje Lietuvoje išleistus darbus su vėlyvesniais darbais egzodo laikotarpiu. Tai itin reikšminga mums išeivijoj užaugusiems, nes užgydomas tam tikras suskilimas, įvykęs dėl nelemtų politinių aplinkybių. Štai dabar, ką tik mirus B. Brazdžioniui, gera žinoti, jog jo kūriniai vaikams yra vertinami ne vien užsienio lietuvių, bet ir Lietuvoje esančių, kurie sovietmečiu negalėjo prie jo veikalų prieiti. Mes gi, nors ir gaudavom ir pasiskaitydavom gražiai išleistus vaikų literatūros kūrinius sovietinėje Lietuvoje, taip pat negalėjome pilnai jų įvertinti nei jais pasinaudoti dėl politinių aplinkybių.

Vartant šia kompaktišką 255 psl. knygelę, iliustruotą minimų rašytojų nuotraukomis ir svarbiausių jų veikalų viršelių piešiniais, buvo didžiai malonu vėl susitikti su savo vaikystėje mylėtais rašytojais bei apsišviesti naujomis žiniomis apie tuos, kuriuos pamėgau jau užaugusi. Labai sujaudino apybraiža apie Janiną Degutytę, kurią nuo seno gerbiau ypač dėl jos siaubingai skaudžios vaikystės.

Taigi, jeigu jums į rankas paklius ši knyga, praleisite ne vieną malonią valandėlę besidalindami išgyvenimais ir pasiekimais tų asmenų, kurie ne vien kilniai nešė ir išnešė visiems tekusius gyvenimo vargus ir mūsų tautos skaudų istorinį etapą, bet ir drauge sugebėjo per savo kūrybą vaikams perduoti lietuvių kultūros lobius. Autorius sveikintinas įvykdęs šį užmojį.

Šimtametė širdis

Nualinta, neapdainuota,
Į purvą kritusi prie vartų
Širdis pakilo – Ruošias puotai
Per šimtą metų pirmą kartą!..

Jauna kai buvo, ji žavėjo
Aukštuomenę ir karininkus.
Keli karai ir šiaurūs vėjai,
Prasiautę šalimais, aplinkui,

Ją trypė, žemino ir murkdė;
Patyčių daugelį ištverti
Reikėjo, ir patirti skurdo.
Bet šiandien ji – jau turi vertę!

Pakilusi, apvainikuota.
Per šimtą metų didžiai šventei!..–
Džiaugsmingai ruošiasi į puotą.
Bet kaip šį mirksnį išgyventi?

Kaip nepravirkti, nesuklupti,
Iš jaudulio kaip nevirpėti? –
O tai – sunkiau už sunkią būtį,
Kai reiks prieš daug svečių stovėti.

Prapliupo liaupsės, žodžiai graudūs
Iš kai kurių niekingų lūpų...
Širdis pajuto – į ją šaudo...
Ir iškilmių metu suklupo...

Irena Vaičiulytė-Bradaitienė

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Režisierius Eimuntas Nekrošius sutiko kitąmet Maskvoje statyti Anton Čechovo pjesę *Vyšnių sodas*. Šį pastatymą užsakė K. Stanislavskio fondas paminėti *Vyšnių sodo* 100-metį ir žymaus rusų teatro sistemos kūrėjo Konstantino Stanislavskio gimimo 140 metų sukaktį. Režisieriaus teigimu, spektaklyje turėtų vaidinti Maskvos aktoriai; jau įvyko pirmoji jų atranka ir kiekvienam vaidmeniui yra numatyti du-trys kandidatai, tačiau jų pavardžių dar kol kas neskelbia. Žurnalistai pastebėjo, kad Vilniaus teatro "Meno fortas" steigėjas ir meno vadovas E. Nekrošius dažniausiai atsisako kurti už Lietuvos ribų, repetuoja su savo aktoriais gimtąja kalba. Tik neseniai jis sulaužė savo taisyklę ir išimties tvarka pastatė spektaklį *Žuvėdra* su italų studentais. Jau anksčiau sukūręs A. Čechovo *Dėdę Vanią, Tris seseris* ir *Žuvėdrą, Vyšnių sodu* E. Nekrošius užbaigtų didžiųjų A. Čechovo pjesių teatrologiją. Šiuo metu režisierius Vilniuje kuria spektaklį pagal Kristijono Donelaičio poemą *Metai.*

Klaipėdos 750 metų jubiliejaus iškilmėje Teatro aikštėje rugpjūčio 1 d. dalyvavo net keturių valstybių prezidentai: Lietuvos Valdas Adamkus, Latvijos Vaira Vykė-Freiberga, Estijos Arnoldas Ruutelis ir Lenkijos Aleksandras Kwasniewskis. Pasveikinę gausiai susirinkusius miestiečius ir paragavę jubiliejui išvirto "gyvo" *Švyturio* alaus, jie sraigtasparniu išvyko į Nidą. Jubiliejaus renginiai, kurių priskaičiuota 130, truko keturias dienas: aikštėse ir gatvelėse vyko vaidinimai, tautodailės mugės, specialiai sumontuotose scenose vyko daugybė koncertų, o senamiestyje pastatytoje pilyje buvo surengta viduramžių puota. Rugpjūčio 3 d. vakarą Klaipėdos dangų nušvietė 750 sekundžių trukęs fejerverkas, kuriam akompanavo klaipėdiečio V. Konstantinovo specialiai sukurtas kūrinys, o užbaigė neoficialus Klaipėdos himnas, daina *Mano mieste*, kurį atliko grupė "Studija".

Lietuvos moksleiviai, dalyvavę XXXIV Tarptautinėje chemijos olimpiadoje Groningen (Olandija), kur varžėsi 227 moksleiviai iš 57 pasaulio valstybių, visi užėmė prizines vietas. Dvyliktą kartą olimpiadoje dalyvavusiai Lietuvos grupei atstovavo Paulius Tamošiūnas (Biržų Saulės gimnazija), Jonas Bačelis ir Jonas Kubilius (Vilniaus tiksliųjų gamtos ir technikos mokslų licėjus), Gintautas Bagdžiūnas (Alytaus Volungės vidurinė mokykla). "Olimpiados užduotys buvo nelengvos, – sakė grupės vadovas, Vilniaus universiteto profesorius Eugenijus Butkus: – reikėjo atlikti tris chemijos eksperimentus ir išspręsti 10 teoretinių uždavinių." P. Tamošiūnas ir J. Bačelis olimpiadoje laimėjo sidabro medalius, J. Kubilius ir G. Bagdžiūnas – bronzos. Moksleivius olimpiadai paruošė Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto dėstytojai, vadovaujami prof. E. Butkaus ir doc. R. Raudonio.

Petro Klimo, tarpukario Lietuvos diplomato ir Vasario 16 Akto signataro, archyvinių dokumentų rinkinys, kurį išsaugojo jo sūnus, buvo persiųstas į Lietuvą. Rinkinyje Lietuvos diplomatinės atstovybės Paryžiuje 1935-1940 m. pasų registracijos bylos, surinkta medžiaga knygai *Mūsų senovės bruožai* ir kiti dokumentai. Šie dokumentai papildys Lietuvos centriniame valstybės archyve saugomą Užsienio reikalų ministerijos fondą ir diplomato Petro Klimo archyvą.

Vilniaus kamerinis choras *Brevis* tarptautiniame chorų konkurse Goricijoje (Italija) laimėjo *Grand Prix* apdovanojimą. Choras laimėjo aukščiausius įvertinimus keturiose kategorijose: tris pirmąsias vietas už skirtingas mišraus choro programas ir antrąją vietą (pirmoji nebuvo skiriama) tarp vokalinių ansamblių; choro vadovas Gintautas Venislovas buvo pripažintas geriausiu konkurso dirigentu. "Tai puikus profesionalų lygio kolektyvas. Mane labiausiai žavėjo tai, kad choro vadovas turi aiškų muzikinės estetikos supratimą ir per dainininkus pateikia jį klausytojui, – sakė po konkurso vertinimo komisijos pirmininkas Carlo Florindo Semini, – be to, choras sėkmingai interpretuoja įvairių epochų ir stilių muziką." Konkurse dalyvavo 20 chorų iš Italijos, Filipinų, Islandijos, Švedijos, Slovėnijos, Šveicarijos, Ukrainos, Vengrijos ir Turkijos. *Brevis* jau ketvirtą kartą tapo absoliučiu chorų konkursų laimėtoju: 1996 m. laimėjo *Grand Prix* Maribore (Slovėnija), 1998 m. Pasaulio lietuvių dainų šventės konkurse Vilniuje ir 2000 m. – Arezzo (Italija).

Skulptoriaus Antano Mončio (1921-1993) kūrinių paroda įvyko liepos mėnesį Vilniaus dailės galerijoje "O 11": apie 20 jo darbų paskolino A. Mončio namai-muziejus Palangoje. Gimęs Žemaitijoje, Kretingos rajono Mončių kaime, didesnę gyvenimo dalį skulptorius praleido Paryžiuje, kur jo kūrinių plastiką formavo margas Paryžiaus meninis pasaulis ir jame besimaišanti gausybė pavyzdžių, vardų, idėjų, madų, iš kurių jis galėjo rinktis, žavėtis, bet nekopijavo. "Be abejonės, tai, ką aš darau, šaknis turi Lietuvos dirvonuose. Vysčiau toliau, ką mūsų protėviai darė sąmoningai ar nesąmoningai. Manau, kad kitos kultūros mane praturtino. Paryžiuje galima sekti, kas buvo padaryta ir kas dabar darosi visame pasaulyje. Priimti ar nepriimti" – rašė A. Mončys 1985 metais. Skulptorius paliko daug skulptūrų, piešinių, koliažų, tapybos, kaukių, švilpių, mozaikos, taikomojo meno darbų, antkapių, iliustracijų, net velykinių margučių. Visa ta kūryba atsiradusi, pasak menotyrininko Viktoro Liutkaus, "iš po pasiutusiai neramios, nuolat medyje, akmenyje banguojančias linijas ar kilpas sukusios rankos." Galerija šia paroda paminėjo skulptoriaus devintąsias mirties metines ir jo namo-muziejaus Palangoje atidarymo trečiąsias metines.

G.K.

(ELTOS, *Lietuvos ryto*, BNS, *7 meno dienos*, LGTIC informacija)

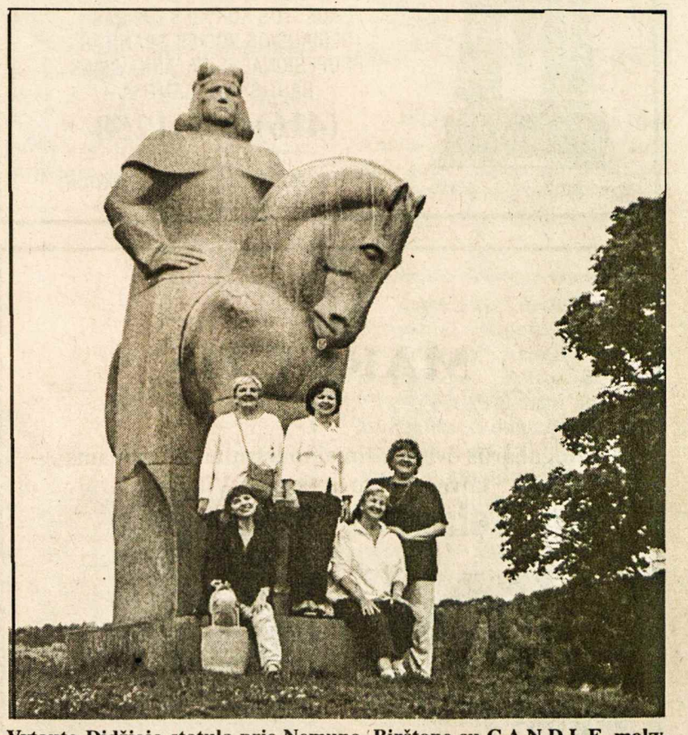

Vytauto Didžiojo statula prie Nemuno. Birštone su C.A.N.D.L.E. mokytojomis – Nijole Benotiene, Aušra Baršauskiene, Giedra Paulioniene, Aušra Karkiene, Aldona Šimonėliene

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.15%
180-364 d. term.ind.	1.25%
1 metų term. indėlius	2.00%
2 metų term. indėlius	2.75%
3 metų term. indėlius	3.00%
4 metų term. indėlius	3.55%
5 metų term. indėlius	4.00%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%
2 metų GIC-met. palūk.	3.00%
3 metų GIC-met. palūk.	3.25%
4 metų GIC-met. palūk.	4.00%
5 metų GIC-met. palūk.	4.25%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.50%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.50%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	5.50%
Sutarties paskolas nuo	4.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	4.25%
2 metų	4.85%
3 metų	5.15%
4 metų	5.60%
5 metų	5.80%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.50%

Duodame komercinius mortgičius

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27John Street, Toronto

MLS
JUMS TIK KAINUOS 3½% IŠ VISO +GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594
27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

KIPLING & DIXON RD., 1 miegamojo butas – "condo"; dideli kambariai, balkonas, rytų vaizdas, arti prie susisiekimo, apsipirkimo ir mokyklų. Prašo $77,900.

SKAMBINKITE
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616; namų 416-231-4937

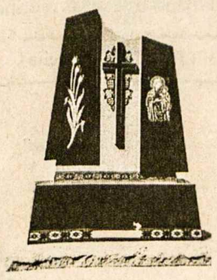

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių
Tel: (416) 233-4601

$20.00* off for 1 parcel $20.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Brazilijos lietuviai skautai "Lituanikos" sodyboje su kun. A. Saulaičiu, SJ, 2002 m. sausio mėnesį. Ši organizacija įsteigta kun. H. Šulco
Nuotr. E. Bacevičienės

Skautų veikla

"Romuvos" sukaktuvinė 40 metų stovykla "Šiaurės žvaigždynas" š.m. rugpjūčio 10 d. jau buvo įpusėjusi, kai po vakarienės vadovai su stovyklos komendantu s. fil. Algiu Simonavičiumi ruošėsi sukakties minėjimui, kurio laukė nemažas būrys svečių, atvykusių iš Toronto ir kitų vietovių, ir LSS tarybos pirmininkė v.s. B. Banaitienė su savo vyru, atvykusi iš Bostono, Mass.

Šalia vėliavos aikštės atšlaitėje susėdus stovyklautojams ir svečiams, komendantas vedė minėjimą. Po trumpų paaiškinimų išklausyti sveikinimai – žodžiu v.s. B. Banaitienės, raštu – brolijos Vyriausiojo skautininko v.s. R. Otto, seserijos Vyriausios skautininkės v.s. R. Penčylienės ir jos pavaduotojos, Kanados rajono vadės v.s. fil. R. Žilinskienės, "Romuvos" k-to pirm. j.s. R. Sriubiškio ir "Romuvos" suradėjo bei užpirkėjo v.s. F. Mockaus. Įteiktos dovanėlės – "Romuvai" skirta sesės B. Banaitienės ir iš "Romuvos" akmenų sukurtos ir įteiktos – kun. v.s. fil. A. Saulaičiui, SJ, j.s. R. Sriubiškiui ir sesei B. Banaitienei. Skautai-vyčiai atnešė didžiulį 40 metų šventinį pyragą, kuriuo visi vaišinosi po iškilmių.

Draugininkams perėmus draugoves, jos išsirikiavo vėliavų nuleidimui. Komendantė s. A. Puzerytė, pasveikindama LSS tarybos pirmininkę v.s. B. Banaitienę, pranešė, kad išsirikiavo 195 stovyklautojaijos. Istorinėmis, jau seniai br. A. Saulaičio atvežtomis, vėliavomis papuoštoje aikštėje vyko paukštyčių ir skaučių įžodžiai. Skautų-vyčių, vyr. skaučių bei akademikų įžodžiai, laikantis senos tradicijos, įvyko nakties metu. Nuleidus vėliavas visi nužygiavo į ežero prieplauką, kur įvyko jūrų skautų įžodis.

Sukaktuvinis laužas dalyvių gausumu buvo toks pat kaip ir prieš 40 metų. Džiugu, kad trečios ar ketvirtos kartos skautiškas jaunimas atliko programą, kurią gražia malda užbaigė br. Ant. Saulaitis, SJ. Sugiedota *Ateina naktis* ir sk.-vyčių bei vyr. skaučių tradicinės. Antrosios minėjimo dienos rytmetį pasipuošusios vyr. skaučių kaklaraiščiais po įžodžio grįžo kandidatės, kurioms salėje vyko trumpas priėmimas. Iškilmingos Mišios, giedant tradicines bei naujas giesmes, buvo aukojamos laužavietėje. Jaunimui pritaikytu būdu švenčiama Eucharistija visiems paliko prisimintiną įspūdį, kaip ir gyvas, įdomiais pavyzdžiais perpintas, kun. v.s. fil. A. Saulaičio, SJ, pamokslas. (Aprašymas sutrumpintas. Red.) **F.M.**

"Romuvos" stovyklavietės suradėjas v.s. Feliksas Mockus (dešinėje) ir v.s. Č. Senkevičius, susitikę sukaktuvinėje "Šiaurės žvaigždyno" stovykloje š.m. rugpjūčio 11 d.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pažadėjo Niagara kolegijos abiturientai. Donald Ziraldo, vienas iš *Inniskillin Wines* vyno daryklos steigėjų, ir dabartinis jos vedėjas, pirmininkaus statybos fondo komitetui surinkti likusius $3 mln. Kolegijos rektorius Don Patterson tikisi, kad naujasis Kulinarijos institutas sėkmingai konkuruos su žymiuoju JAV Kulinarijos institutu Niujorko valstijoje, kuris jau ilgai ruošia virėjus-specialistus visai Šiaurės Amerikai. Turizmas Niagaros pusiasalyje yra $1.2 bln. metinės vertės verslas.

Speciali komisija Toronto susisiekimo problemoms studijuoti, kuriai pirmininkavo Mississaugos burmistrė Hazel McCallion, paskelbė savo rekomendacijas. Toronto viešojo transporto tinklui patobulinti komisija siūlė: automobilių aikštelių praplėtimą prie požeminio susisiekimo galutinių stočių (Kipling, Kennedy, Finch ir Downsview), naujų automobilių aikštelių konstrukciją prie 407 greitkelio ir autobusų tinklo praplėtimą 407-ju, 403-ju ir 427-ju greitkeliais; naujų autobusų linijų pravedimą tarp Finch ir Downsview požeminio stotelių ir autobusų kursuojančių 407-ju greitkeliu stočių. Tuo norima skatinti vairuotojus palikti savo automobilius užmiestyje ir naudotis viešuoju transportu Toronto mieste.

Tarp kitų komisijos pasiūlymų paminėtini: tiesioginės viešojo transporto linijos į didesnes darbovietes, skatinti darbdavius sumokėti dalį tarnautojų viešojo transporto išlaidų, patobulinti *Union* geležinkelio stotį, kad galėtų geriau aptarnauti keleivių srautą, praplėsti GO traukinių tinklą į Peterborough, Kitchener-Waterloo ir Barrie miestus, paskubinti autobusų judėjimą suteikiant jiems specialias privilegijas gatvėse ir t.t. Komisija pripažįsta, kad truks keletą metų ir kainuos keli šimtai milijonų dolerių, kol Toronto susisiekimo problemos bus sutvarkytos arba bent sumažintos. Ontario provincija yra jau paskyrusi $25 mln. daliai pasiūlymų (kaip automobilių aikštelių prie viešojo transporto stočių praplėtimui) įgyvendinti. **G.K.**

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 15 metų

MARGIS PHARMACY
Aptarnauja Toronto gyventojus daugiau kaip 50 metų!
"IR TAI NE TAS, KĄ MES MOKAM, BET KAIP JUMIS RŪPINAMĖS!"
♦ sąžiningas ir profesionalus aptarnavimas
♦ nemokamas vaistų pristatymas į namus
PRISIJUNKITE PRIE MŪSŲ KLIENTŲ ŠEIMOS!
Tel.: (416) 535-1944 Faksas: (416) 536-6268

Sporto žinios

Šaudymas

Baltiečių sportinio šaudymo varžybos, šiemet vykdomos estų, vyks Kanadoje šia tvarka: rugsėjo 7 d. – stendinio šaudymo (*trap*), rugsėjo 14 d. – smulkaus kalibro šautuvų ir rugsėjo 21 d. – pistoletų. Lietuviams informaciją teikia Kazys Deksnys, 1257 Royal Dr., Burlington, Ont. L7P 2G2, Canada. Tel. 905-332-6006; faksas 905-332-7696; E-paštas: kdeksnys@sprint.ca **Inf.**

Pirmenybės

Šiaurės Amerikos ŠALFASSgos rengiamos lengvosios atletikos pirmenybės įvyks š.m. rugsėjo 14, šeštadienį, Parma, OH (Cuyahoga Community College, Western Campus, 11000 West Pleasant Valley Rd.). Žaidynes vykdo Klyvlando "Žaibas" ir jomis bus paminėta 50 metų sukaktis nuo pirmųjų leng. atletikos pirmenybių, įvykusių 1952 m. Klyvlande. Dalyvauti kviečiami vyrai, moterys, jauniai, berniukai bei mergaitės įvairių amžių ir sporto šakų. Išankstinė registracija iki rugsėjo 3 d. šiuo adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122, USA; tel. 216-486-0889; faksas 216-481-6064; E-paštas: Vyts VPAcct.com. Ten teikiama ir platesnė informacija. **Inf.**

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Garsusis Lietuvos krepšininkas A. Sabonis vėl sugrįžta žaisti į NBA "Portland Trail Blazers" komandą. Jo naujos vienerių metų sutarties vertė – 7 mln. JAV dolerių. Žymusis Lietuvos krepšininkas ir buvęs šalies sporto vadovas Rimas Kurtinaitis tapo Azarbaidžano vyrų rinktinės treneriu.

LENGVOJI ATLETIKA: Ispanijoje vykusiose tarptautinės lengvosios atletikos federacijos (IAAF) varžybose Europos vicečempionas vilnietis V. Alekna diską nusviedė 66 m 73 cm ir užėmė antrąją vietą. Jis vengrui R. Fazek pralaimėjo 1 m 40 cm. Trečias liko estas A. Tammert (65 m 12 cm). Lietuvos lengvosios atletikos federacijos (LLAF) paskelbtame geriausių šalies sportininkų įvertinime tebepirmauja daugiakovininkė Austra Skujytė (232,331 taško).

BURIAVIMAS: G. Volungevičiūtė Gdansk (Lenkija) vykusiose olimpinių klasių jachtų varžybose "Sailing Days", kuriose dalyvavo 450 buriuotojų iš 15 šalių, užėmė antrąją vietą. "Europa" klasės jachta Baltijos jūroje lenktyniavusi 19-metė kaunietė laimėjo penkis iš 12 plaukimų. Ją po atkaklios kovos vos aplenkė olimpijietė gudė T. Drazdovskaja.

AUTOMOBILIAI: Sekmadienį Vilniuje užsibaigė dešimtos tradicinės automobilių "Aplink Lietuvą" lenktynės dėl Prezidento taurės. Laimėtoju tapo Rokas Lipeikis, kuris automobiliu "Mitsubishi Lancer" greičiausiai nuvažiavo 16 greičio ruožų per 1 val. 18 min. 8 sek., kurių bendras ilgis siekė 148.45 km. Antroji vieta atiteko 1 min. 25 sek. atsilikusiam A. Simaškai, važiavusiam "Ford Escort". Trečia – A. Strumskiui – "Subaru Impreza", atsilik. 6 min. 17 sek.

TINKLINIS: Zagreb (Kroatia) surengtose Europos paplūdimio tinklinio čempionato II tarpsnio varžybose geriausia Lietuvos tinklininkių pora J. Dubakaitė ir J. Tulailaitė tarp 28 komandų pasidalijo 7-8 vietas.

GALIŪNAI: Jubiliejinių, dešimtųjų varžybų "Suvalkijos galiūnas" laimėtojo – Galiūno diržas – atiteko biržiečiui Vidui Blekaičiui, surinkusiam daugiausia taškų (50). Antras – S. Brusokas (48 t.), trečias – A. Kirkliauskas (46.5 t.). A. Kirkliauskas 5 metrus nustūmė 1310 kilogramų vežimuką ir 1350 kilogramų svorį nurideno 2.6 metro. Tai naujas Lietuvos ir net galbūt pasaulio rekordas. Antroje rungtyje – platformos su merginomis kėlime marijampolietis S. Brusokas pasiekė naują Lietuvos rekordą, iškėlęs 12 merginų ant platformos, svėrusių 873.7 kilogramo.

FUTBOLAS: UEFA kvalifikacijos rungtynėse Marijampolės "Sūduva" futbolininkai 3:2 įveikė Bergen *Brann* (Norvegija) klubą, bet Klaipėdos "Atlantas" skaudžiai 0:5 pralaimėjo Loveč *Litex* (Bulgarija) klubui. **V.P.**

• Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.00% už 30-89 d.	term. indėlius
1.15% už 90-179 d.	term. indėlius
1.25% už 180-364 d.	term. indėlius
2.00% už 1 m. term.	indėlius
2.80% už 2 m. term.	indėlius
3.00% už 3 m. term.	indėlius
4.00% už 4 m. term.	indėlius
4.30% už 5 m. term.	indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
2.25% už 1 m. GIC invest.	pažym.
3.00% už 2 m. GIC invest.	pažym.
3.25% už 3 m. GIC invest.	pažym.
4.00% už 4 m. GIC invest.	pažym.
4.25% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind.	(var. rate)
2.50% už RRSP 1 m. term.	ind.
3.05% už RRSP 2 m. term.	ind.
3.25% už RRSP 3 m. term.	ind.
4.05% už RRSP 4 m. term.	ind.
4.50% už RRSP 5 m. term.	ind.
1.00% už OHOSP	(variable rate)
1.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
1.35% už JAV dolerių 1 metų GIC	
1.00% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME

už asmenines paskolas nuo	5.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	4.25%
2 metų	4.85%
3 metų	5.15%
4 metų	5.60%
5 metų	5.80%
– su keičiamu nuošimčiu	4.50%

DUODAME
- *asmenines paskolas*
- *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca
KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR
IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktadieniais nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:
* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Iškvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.
Dėmesio! Organizuojama kelionė į Lietuvą rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d.
Tel: 416 538-1748 1-866-566-1336 (nemokamas) FAX: 416 538-4390

ROYAL LEPAGE

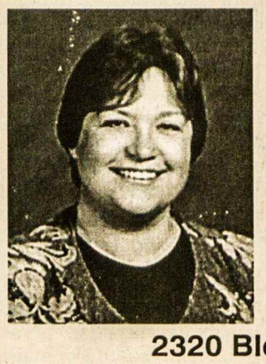

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

TŽ BENDRADARBIŲ IR SKELBĖJŲ DĖMESIUI!
Siunčiantys pranešimus ir žinias faksu yra prašomi įsidėmėti, kad NAUJAS *TŽ* FAKSO NUMERIS YRA 905 290-9802.

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!
Į Lietuvą – turiu naujas, geras rudens ir žiemos kainas –
pvz. rugsėjo ir spalio mėn. – geriausia kaina – $765+mokesčiai
pvz. lapkričio ir gruodžio geriausia kaina – $656+mokesčiai
Užsisakykite dabar – pigieji bilietai greitai išperkami!
Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!
TURIU DAR VIETŲ TURISTINĖSE/MALDININKŲ KELIONĖSE:
27 rugsėjo, 13 dienų – Austrija, Šveicarija, Prancūzija-Liurdas, Monte Carlo
20 spalio – 12 dienų Italija ir Vatikanas
28 spalio, 15 dienų – Italija, Prancūzija, Ispanija, Portugalija-Liurdas, Fatima
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.
ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena Travel
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ *MEDELIS CONSULTING*
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

SKAITYTOJAI PASISAKO

SKAITYTOJO BALSAS

Jau daug metų skaitau Jūsų savaitraštį ir visad džiaugiuosi jo turiniu. O ypatingai džiugu, kad paskutiniais metais Jūs susilaukėte naujų bendradarbių, kurie labai paspalvina Jūsų laikraštį. Ir tuo pačiu šiandien jis yra pats geriausias periodinis leidinys už Lietuvos ribų.

Tad siunčiu savo metinės prenumeratos mokestį ir šia proga linkiu *Tėviškės žiburių* leidėjams ir redaktoriams ištekti kūrybinės energijos ir jėgų dar ilgus metus vesti *Tėviškės žiburius* nuolatinės pažangos keliais.

Jonas Daugėla,
Florida

LIETUVIŲ POEZIJOS VERTĖJAS

Senatvė kartais truputį spaudžia – todėl laiškų rašymas retėja... *Tėviškės žiburius* skaitau gan atidžiai. Tas laikraštis man suteikia labai naudingų ir įdomių naujienų. Kad jis Vokietijon atsibasto tik po kelių mėnesių, ne taip jau svarbu. Jei kas būtino svarbaus atsitinka, tai gaunu žinių ir iš pačios Lietuvos (juk esu Lietuvos rašytojų sąjungos Vilniuje senas narys).

Apie anos Sąjungos renginį būčiau galėjęs Jums pranešti, kai jie ten pat su manim atšventė didelėje sueigoje mano 80-tą gimtadienį... Bet manau, kad tatai Kanadoje nedaug ką domins. Buvo mane gerokai jaudinantis vakaras, vadovautas paties mūsų pirmininko Sventicko. Susilaukiau gerų žodelių iš savo gerbiamo draugo poeto Marcinkevičiaus, be to, dar iš man gan artimų – Baltakio ir Juškaičio. Miniu jų vardus, nes jie man labai brangūs.

Nedaug laiko praslinko: dabar liūdime Bernardo Brazdžionio; man rašė, kad Kaunas jo, amžinatilsio, sugrįžtančio labai laukia... Jis buvo įspūdingas žodžio ir minčių "meistras". Man kuris dvi kalbas myli, jo poezija daug davė. (Mano tėvų tėvai dar buvo Rytprūsių "lietuvninkai", o motinos – nuo 18 amžiaus vis vokietės arba austrės). Gal dėl to pastarojo ir tapau vertėju!

Frankfurto didžiojoje mugėje pasirodys gan kukli knygelė, kurią kaip tik baigiau išleisti: *Aus dem Rautengärtchen* (Iš rūtų darželio) atranka iš mano vertimų. Bet kas man svarbu: vien tik moterų, poečių eilėraščiai! Tokio rinkinio, berods, dar neturėjome! O vertimas man šiek tiek pavyko. O kadangi pats nesu moteris, tai net įžangai pasinaudojau moters rašytu straipsniu iš savo rinkinio *Poezijos pavasario* knygų.

Netėkau gero ir artimo bičiulio Kazio Barono. Jis dažnai rašydavo straipsnius (ir mano raštus liečiančius) Jūsų laikraščiui. – Nuliūdęs save patį apklausiau: kas galės jo darbus tęsti? Kas Kanadai praneš, kas Europoj ir Vokietijoj Lietuvą liečiančio atsitinka? Ar surasite tokį gabų žmogų?

Alfredas Franzkaitis,
Vokietija

"SUDIEV" ir "VISO GERO"

Prieš karą Lietuvoje turėjome labai gražų atsisveikinimo žodį "Sudiev", kurį atvykę į Š. Ameriką ir toliau jį vartojame. Sovietams okupavus Lietuvą, žodis "Dievas" buvo uždraustas, ir žodis "Sudiev" pavirto į komunistinį "Viso gero". Tai grynas vertimas iš rusiško *Vsivo charošavo*. Ir laba nuostabu, kad Lietuva jau 11 metų nepriklausoma, bet vis dar girdisi Lietuvos okupaciją primenantis "Viso gero". Malonu girdėti, kad nors jau Lietuvos radijas pagaliau atsikratė to komunistinio atsisveikinimo ir dabar baigdamas savo programą sako "Sudiev".

Labai gerai, kad nors žodis "draugas" jau nuo pirmų Lietuvos nepriklausomybės dienų buvo pakeistas į "ponas, ponia, panelė".

Prisimenu, okupacijos metais vieną Amerikos lietuvį Lietuvoje pavadino "draugu". Jisai įsižeidęs pasakė: "Aš tau joks draugas, su tavim kiaulių neganiau".

Mus, iš Š. Amerikos besilankančius okupuotoje Lietuvoje, tada vadino ne "draugais", bet "ponais". Aš irgi visus ir visada vadindavau ponais. Net ateidamas į parduotuves tyčia garsiai šaukdavau pardavėją "panele".

Kartą atvežiau jaunimo ekskursiją iš Montrealio į Lietuvą. Mus pakvietė pasirodyti televizijoje. Ten mūsų jaunimas labai gražiai sudainavo lietuviškas dainas, kaip antai *Augo girioj ąžuolėlis* ir kitas.

Lietuvos televizijos žiūrovai tai stebėjo su ašaromis akyse ir labai nustebo, kad mūsų jaunimas taip gražiai kalba lietuviškai, kadangi komunistinė propaganda skelbė, kad užsienyje gimęs lietuvių jaunimas jau nekalba lietuviškai. Tai mes atlikome labai didelę misiją ir tuo sugriovėme komunistinį melą. Kai man sėdint kartu su žmona, televizijos pranešėja turėjo kreiptis į mus, sumišo, susinervino, nes nežinojo kaip kreiptis į mus. Ponais mus vadinti buvo nepatogu, o draugais netinka, bet staiga jos veidas nušvito ir pagaliau surado išeitį: kreipėsti sakydama "Gerbiamieji Stankevičiai".

L. Stankevičius,
Montreal, Que.

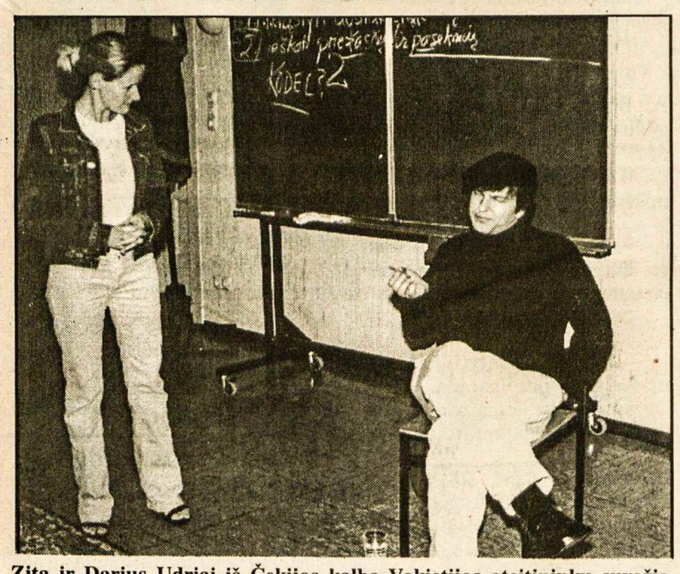

Zita ir Darius Udriai iš Čekijos kalba Vokietijos ateitininkų suvažiavime apie inteligentus Nuotr. M. Šmitienės

Lietuvių slaugos namų "Labdara" apžiūrėjimas, skirtas platesnei visuomenei, įvyko š.m. liepos 21 d. Nuotraukoje – susirinkimų salė, kurioje lankytojams kalba tų namų pareigūnė Branda Braganca
Nuotr. T. Stanulio

Kaimynė iš didžiosios raidės

Rekomendacija tautiečių slaugai

ANTANINA GARMUTĖ

Gelbėtoja. Bičiulė. Draugė. Kaimynų vadinama "greitąja pagalba", o darbovietės gydytojų tiesiog – "mūsų Stasele"... Ji kalba nedaug ir tik tai, kas reikia. Rūpestinga ir kukli. Lietuviškai darbšti ir vokiškai punktuali. Mažlietuvė iš Klaipėdos krašto.

Susipažinome ir susidraugavome daugiau kaip prieš tris dešimtis metų, atsidūrusios greta pastatytuose kooperatiniuose namuose. Kaimynystėje. Tuo pat įsitikinau liaudiško posakio tiesa: geras kaimynas ir už geriausią giminę vertesnis. Nes jis čia pat, "po ranka". Kai sunkiai susirgo mano Motinėlė, Staselė atsirasdavo greičiau negu bet kuri "greitoji". Būdavo šaltą žiemos naktį, vos grįžusi iš naktinio budėjimo ligoninėje, Staselė, įžengusi kambarin, čia pat, ant grindų kilimo išsinerdavo iš kailinių ir puldavo prie ligonės. O ir dabar – pareina ji iš "valdiško" darbo, užvalgo ir pradeda savo "promenadas" pas rajono ligonius: senukui, gyvenančiam kitapus Ąžuolyno, po infarkto reikia pastatyti lašelinę, kitoje gatvėje gelbėti moteriškę nuo kažkelinto insulto, suteikti pagalbą negaluojančiai profesorei, padėti dar kažkam ir t.t. Sukasi kaip voverė rate.

Gimė Staselė jau nugriaudėjus karo pabūklams Klaipėdos krašte, Žemaičių Naumiesčio valsčiuje, Užtenenės kaime, pasiturinčių ūkininkų Zuzanos Kinčiūtės ir Aleksandro Freitakų šeimoje. Be jos tėvai dar augino broliuką ir sesutę. Deja, okupacijos sąlygomis normalus šeimos gyvenimas buvo neįmanomas. Teko palikti ūkį. Besislapstanti nuo išvežimų susirgo ir mirė mama. Šeima išsklido kas sau. Staselę užugino tėvelio sesuo su savo vyru – Gardamo bažnyčios zakristijonu (Barbora ir Stanislovas Nausėdai). Gražiai, krikščioniškai jiedu išauklėjo mergaitę, kuri irgi nepamiršo savo geradarių – kiek galėdama jais rūpinosi, o neperseniausiai ir akis jiems užspaudė.

Mergaitės vaikystę ženklino laiko negandos. Staselę pašalino iš Gardamo pradinės mokyklos už antisovietinę veiklą. O veiklos iš tiesų būta. 1957 metų gruodžio pradžia. Artėjo Stalino konstitucijos metinės. Nesėniai žuvo paskutinis Šilutės partizanas Juozas Urbonas. Jokių laisvės prošvaisčių! Ilgai mąstė Staselė, kaip ji galėtų kovoti su okupantais. Ir sugalvojo: spausdintomis raidėmis rašė ir pakelėse barstė atsišaukimus: "Mirtis komunistams! OKUPANTAI LAUK IŠ LIETUVOS!"

Karjeristė mokytoja surinko sąsiuvinius ir greitai nustatė, kas rašė. Areštuoti klasėje, visiems mokiniams matant, buvo nepatogu. Todėl, viską suderinusi su KGB, mokytoja suvaidino spektaklį. "Pakelkite rankas – pasakė ji mokiniams, – kas galėtumėt nunešti mano laiškelį lentpjūvės vedėjui". Vaikai pakėlė rankas. Su laiškeliu pasiuntė Staselę. Mergaitė nunešė. "Aha, – tepasakė lentpjūvės vedėjas, perskaitęs, – mokykla prašo pjuvenų. Nuvešiu". Kai mergaitė išėjo iš lentpjūvės, netoliese stovėjo rusiškos markės "Pobeda" automobilis. Iš jo išlipo dviese – odiniais paltais apsivilkę vyriškiai. Jie sugriebė moksleivę už parankių. Nuvežė į Šilutės saugumą. Tardė 2 dienas. Norėjo išgauti kitus organizacijos (kurios nebuvo!) narius. Enkavedistai niekaip negalėjo patikėti, kad atsišaukimus rašė viena pati, be niekieno pagalbos, 12-kos metų kaimo mokyklos moksleiviukė.

Paskui nuvežė Staselę į Vilnių. Uždarė Lukiškėse. Pralaikė savaitę. Nieko nepešę paleido. Tačiau tardytojas į protokolus turbūt įrašė "antitarybinės organizacijos" buvimą, nes šių eilučių autorė viename dabarties istorikų straipsnyje pastebėjo nurodytą tos mokyklos antisovietinės organizacijos neišaiškintą veiklą... Staselė nekaltai šypsosi: "Nesigailiu to poelgio. Taip mano vaikiškam protui Dievas liepė. Nors užsitrenkiau sau duris į aukštąjį mokslą. Negalėjau tapti gydytoja. Ir dėl medicinos mokyklos teko gerokai galvą pasukti. Išvažiavau toliau nuo namų – įstojau ir baigiau medicinos mokyklą Kaune".

Pirmoji Staselės darbovietė – Didvyžių senelių invalidų namai Vilkaviškio rajone. Turbūt ir iki šiol ten darbuotųsi, bet po poros metų atvyko komandiruotėn inžinierius iš Kauno linksmas štukorius aukštaitis Algis Guogis. "Aš tai jau Pelenės pelenuose nepaliksiu!" – nusprendė ir parsivežė sau nuotaką į Žaliakalnį. Užaugino jiedu sūnų ir dukrą, kurie turi specialybes ir darbus. Auga 2 anūkėlės.

Nepriklausomoje Lietuvoje Staselė baigė slaugytojų kursus, gavo pirmąją specialybės kategoriją. Jos darbo stažas – 37 metai, iš kurių net 35-eri gailestingoji sesuo Kauno Raudonojo kryžiaus ligoninėje. Ligoninės centro poliklinikos procedūriniame kabinete ji tebedirba ir šiandien.

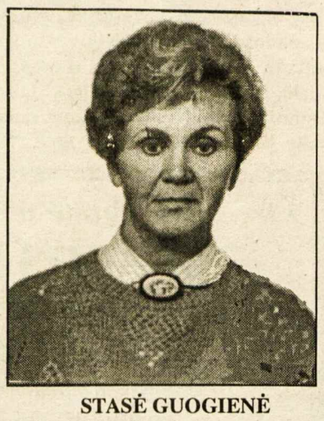

STASĖ GUOGIENĖ

Neseniai geroji bičiulė džiugiai tarė:

– Gavau licenciją privačiai veiklai!

– Ką tai reiškia? – pasitikslinau.

– Baigsiu vadinamą valdišką darbą ir atsidarysiu privatų kabinetą. Namuose.

– Ar verta?

– Manau, kad taip. Turėsiu daugiau laiko rajono ligoniams aptarnauti. Sergančiųjų apstu.

Čia aš prisiminiau *Tėviškės žiburiuose* paskelbtą informaciją apie Toronte pastatytus slaugos namus, kuriems trūksta kvalifikuotų specialistų. Nežinau, gerai ar blogai, bet kaip sakoma kipšas truktelėjo už liežuvio, ir Staselei pasiūliau: "Ten kaip tik tavęs trūksta! Rašyk Joanai Ciupek".

–Pjauni šaką, ant kurios sėdi! – susizgribo Staselės vyras Algis. – O kas tave čia gelbės: Ir man kavą į lovą atneš kai susirgsiu? – įprastai pajuokavo. Paskui pakraipė galvą: "O gal ir nieko?" Ir kreipėsi į žmoną: "Simboliška! Pradėjai darbus senelių namuose, tai ir panašiuose užbaigtum. Parsivežiau tave iš Vilkaviškio, tai ir iš užatlantės parsigabenčiau", – nurimo Algis.

– Mano mintyse suskambo Suvalkijos poeto Prano Vaičaičio eilės apie tai, kokie "Kilnūs jausmai, atminimai gyvena tų mūsų žmonelių širdies vidury – kaip brangūs žemčiūgai giliam vandeny..."

Iš tikrųjų, gyvena!

Ar ne tuos širdies perlus mes gauname iš užsienio lietuvių? Kiek jie – organizuotai ir pavieniui – padeda, gelbsti Lietuvėlę – vaikus, pensininkus, sunkius ligonius! Kodėl gi mūsų puikūs žmonės negalėtų padėti JIEMS? Abipusiai.

Staselė neparašė J. Ciupek. Per darbus ir rūpesčius. Kuklumą. Gal ir nesitikėdama tokios galimybės. Tačiau toks žmogus – Ji – yra. Todėl prašau gerb. *TŽ* redakcijų išpausdinti šią informaciją, atkreipti suinteresuotų asmenų dėmesį adresu: Stasė Guogienė, A. Baranausko g. 13-30, 3009 Kaunas. Lithuania.

Pagerėjimo krašte belaukiant

(Atkelta iš 5-to psl.)

Maža paguoda lietuviams, kad ir su slovakais taip elgiamasi. Gal ne tiek su pačia Slovakija, kiek su negausia slovakų mažuma Lenkijoje Karpatų Spišuje ir Oravoje. Kelios parapijos. Visą pusamžį kovojo dėl pamaldų slovakų kalba, o viena slovakų šventovė dar negavusi tos teisės. Faktas iškeltas ir paskelbtas spaudoje praeitais metais, paminėtas viename iš *Aušros* numerių 2001 m.

Tokia padėtis. Yra gerėjimo pragiedrulių, bet tvirtai laikosi seni ir nauji blogiai, kad ir tas, kad Lenkijos valstybininkai ir politikai yra dar labiau linkę pasitelkti sau rinkėjų, negu apsispręsti kūrybinei laikysenai ir veikai valstybėje.

Ir Lietuvoje negalima toleruoti vidaus ir išorės blogių. Tylėjimas ir nuolaidžiavimas yra nusikaltimas savo tautai. Kiek galima kęsti nuožmaus kaimyno melagingus, išsigalvotus kaltinimus, nuolaidžiauti įžūliems, absurdiškiems reikalavimams. Tuo pažeidžiamas lietuvių orumas. Bet blogiausiai, kad sunkioje Lietuvos ūkio padėtyje veliamasi į nemažus finansinius nuostolius. Gal ir gerai, kad iki tokių viršūnių iškilo blogis – gal pasitvirtins posakis, kad kartais blogis išeina į gerą. Jau yra to ženklų Lietuvoje. Atsiliepė protestu gana garsus Lietuvoje, bet nepopuliarus sąmoningoje, doroje visuomenės dalyje istorikas, atsiliepė ryžtingu pasisakymu Lietuvos dienraštis, neveikęs iki šiol Lietuvos atgimimui.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

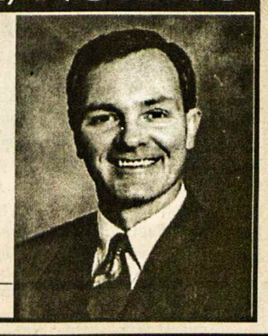

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Tony Genys
Sutton GROUP

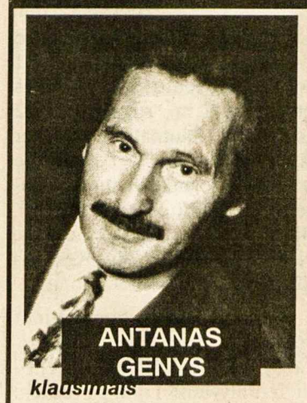

ANTANAS GENYS
klausimais
PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Naujas raštinės adresas ir darbo valandos:
1 Resurrection Road
Toronto ON M9A 5G1
pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Tel. 416 889-5531
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

MARLATT FUNERAL HOMES
Marlatt laidotuvių namai jau daug metų teikia aukštos kokybės paslaugas erdviose patalpose
Mes jaučiamės naudingi galėdami ir toliau teikti paslaugas HAMILTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

615 Main Street East
Hamilton 528-6303
195 King Street West
Dundas 627-7452

Alan D. Macdonald
Manager

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Tuoktis ruošiasi Adomas Maksimavičius su Julija Tumelyte.

– "Angeliukų" choras, vadovaujamas Lilijos Turūtaitės, po vasaros atostogų pradės savo veiklą rugsėjo 8, sekmadienį, ir jau tą dieną giedos Lietuvos kankinių šventovėje 9.30 v.r. Mišiose. Vadovė kviečia kuo daugiau vaikučių įsijungti į "Angeliukų" gretas.

– *Žodis tarp mūsų* rugsėjo-spalio knygelių laidą jau platina Albina Augaitienė sekmadieniais parapijos salėje.

– Lietuvos kankinių šventė – Anapilio parapijos atlaidai šiais metais bus rugsėjo 29, sekmadienį. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje Mišios rytą bus tik 9.30 val. (Mišių 11 val. tą rytą nebus). Iškilmingos Mišios tą dieną bus 3 v.p.p. Po Mišių bus eisena su Švenčiausiuoju, o po eisenos – vaišės Anapilio salėje. Bilietai į vaišes bus pradėti platinti ateinantį mėnesį.

– Anapilio knygyne gautas naujas numeris žurnalo *Lithuanian Heritage*. Taipgi galima įsigyti knygų: *Poetas Bernardas Brazdžionis grįžta į Lietuvą*, S. Vaitiekaus *Tuskulėnai: egzekucijų aukos ir budeliai*, Arvydo Vilkaičio *Gyvensim*, Jono Rudoko *Prarastieji Lietuvos talentai*, Nijolės Gaškaitės-Žemaitienės *Dabar ir visados* ir naujų lietuviškos muzikos garsaplokščių (CD).

– Lietuvoje vedamos beatifikacijos bylos kankinių: arkiv. Teofiliaus Matulionio, arkiv. Mečislovo Reinio, vysk. Vincento Borisevičiaus, Adelės Dirsytės ir Elenos Spirgevičiūtės. Melskime Dievą, kad Lietuva greitai susilauktų naujų šventųjų paskelbimo.

– Mišios rugsėjo 1, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Stasę Ročienę (III metinės); 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10.30 v.r. už a.a. Oną-Mariją Lapavičienę; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje rugpjūčio 31, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Juozą Aleliūną.

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį, rugsėjo 1, pamaldos 9.30 v.r. su Šv. Komunija.

– Praeitą šeštadienį, rugpjūčio 24, Žemaičių Naumiesčio liuteronų šventovėje buvo įšventintas kunigu diak. Liudas Miliauskas. Apeigas atliko vyskupas Jonas Kalvanas. Sveikinimų metu Rūta Žilinskienė įteikė jaunajam kunigui Išganytojo parapijos padovanotą kunigo kryžių.

– Praeitą sekmadienį pamaldų metu maldose buvo prisiminti amžiname atilsyje esanti: Ida Paškuvienė, Alfredas Paškus ir Augustė Manšienė. Ta proga velionės vyras Lionginas Paškus paaukojo parapijai $300.

– Sekmadienį, rugsėjo 8, po pamaldų numatytas Moterų draugijos susirinkimas šventovės patalpose.

Maironio mokyklos žinios

– Po ilgų šiltų atostogų jau vėl ruošiamės grįžti prie knygų. Rugsėjo 14 d. prasidės pamokos darželinukams ir nuo 1 sk. iki 8 sk. mokiniams. Bus galima registruotis nuo 8.45 v.r. iki 9.30 v.r.

– Mūsų mokyklos adresas – Our Lady of Peace Catholic School, 70 Mattice Avenue, netoli Kipling ir Bloor gatvių.

– Rugsėjo 14 (pirmą mokslo dieną) pianistas Daumantas Kiriliauskas žada koncertuoti mokyklos auditorijoj 11.15 v.r. vyresniems mokiniams. Maloniai kviečiame ir tėvelius.

– Aukštesnieji lituanistiniai kursai prasidės vėliau, jiems ir toliau vadovaus Nijolė Benotienė. **Živilė**

Lietuvių Namų žinios

– Praeitą sekmadienį, rugpjūčio 25, Lietuvių Namų svetainėje pietavo 227 svečiai. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN Moterų būrelio narė Aldona B. Svečių knygoje pasirašė Eva Bronska iš Lenkijos.

– LN valdybos posėdis – rugsėjo 4, trečiadienį, 7 v.v.

– Lietuvių Namai baigia ruošti Jubiliejinį 50-mečio leidinį. Galintys prisidėti finansiškai arba norintys tapti leidinio mecenatais prašomi kreiptis į LN raštinę arba skambinti tel. 416 532-3311.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose galima skaniai papietauti ir pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto tinklapiu.

Quality Laminate Flooring

Medžiagos ir darbas
Didelis medžiagų ir spalvų pasirinkimas

"Kliento patenkinimas – pirmaujantis tikslas"

Įkainavimas nemokamas. Skambinti:
Jonui
416.825.3732

Prisikėlimo parapijos žinios

– Religinė sekcija renkasi aptarti šių metų veiklos tvarkaraštį rugpjūčio 29 d., 9 v.r. po rytinių šv. Mišių.

– Parapijos muzikinė veikla prasidės rugsėjo mėn. šia tvarka: ketvirtadienį, rugsėjo 5, parapijos choras; penktadienį, rugsėjo 6, "Volungė"; sekmadienį, rugsėjo 8 po 10.30 Mišių,Jaunimo choras.

– Santuokos sakramentą priėmė Amilija Mikelėnaitė ir Dan Fratnik.

– Penktadienį, rugpjūčio 23 palaidotas a.a. Jonas Jasinskas, 95 m. Giminių Kanadoje neturėjo.

– "Kretingos" stovyklavietės 20 m. jubiliejiniai šokiai vyks parapijos salėje rugsėjo 21 d., 6 – 8 v.v. vaikams, nuo 8 v.v. jaunimui. Bus pica, gėrimai, loterija. DJ muzika.

– Rugpjūčio 26 d. į Lietuvą išvyko 40 žmonių maldininkų grupė. Juos lydi kun. E. Putrimas ir kun. E. Jurgutis, OFM.

– Mišios sekmadienį, rugsėjo 1: 8 v.r. už a.a. Stasę Ročienę; 9.15 v.r. už Bronę ir Praną Dicevičius (2 m. met.); 10.30 v.r. už a.a. Algirdą Strumilą, už a.a. Alfonsą Balnį, už a.a. Juozą Benetį (5 m. met.); 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Kanados lituanistinių mokyklų mokytojų suvažiavimas įvyks Hamiltone, šeštadienį, rugsėjo 7, nuo 10 v.r. iki 3.30 v.p.p. *St. Charles Adult Education Centre* patalpose, 150 East 5th Street. Kviečiame visus mokytojus ir talkininkus. Važiuojant iš Toronto: QEW, 403, Lincoln Alexander Espressway – East, Upper James į kairę (North), Brucedale Street į dešinę (pravažiavus Fennel Avenue). Daugiau informacijų teikia Vida Stanevičienė, tel. 905 331-0303.

Metinis Anapilio sodybos korporacijos (*Anapilis Christian Community Centre*) narių susirinkimas įvyks rugsėjo 12, ketvirtadienį, 7 v.v. Anapilio parapijos salėje. Nesusirinkus kvorumui, po pusės valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas, nepaisant susirinkusių skaičiaus. **Valdyba**

Toronto vyrų choras "Aras" pradės repeticijas rugsėjo 16, pirmadienį, 6.30 v.v. Toronto Lietuvių Namuose. Pradedamas 25-tasis veiklos sezonas. 25-čio koncertas įvyks 2003 m. vasario 2 d. Sukakčiai pažymėti išleidžiama kompaktinė plokštelė ir garsajuostė. Kviečiami choristai sugrįžti ir laukiame naujų.

Choro valdyba

Kauno "Aušros" berniukų ir mergaičių gimnazijų 1941 metų abiturientų suvažiavimas rengiamas š.m. rugsėjo 21-22 d.d. Kaune. Numatoma plati ir įdomi programa. Amerikoje daugiau informacijų teikia: Dana Neveravičiūtė-Anužienė, tel. 248-344-0782; Jurgis Bobelis, tel. 860 521-8973 ir Kęstutis Miklas, tel. 561 863-8030.

Gimnazistinio (gimnazijos) amžiaus jaunimas, norintis priklausyti Kanados jaunimo chorui ir dalyvauti Dainų šventėje Vilniuje 2003 m. liepos mėnesį, prašomas skambinti iki š.m. rugsėjo 13 dienos choro administratorėms: N. Simonavičienei tel. 416 239-7226 arba R. Stravinskienei tel. 416 767-9306. Choro repeticijos, kurioms vadovaus N. Benotienė ir D. Viskontienė, prasidės rugsėjo 15 d.

Kauno arkivyskupijos *Vaikų dienos centrams* $100 aukojo V. B. Biretos.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 – I. P. Girniai, E. Pusvaškienė.

Kanados-Lietuvos policijos "Community Policing" seminarui Trakuose š. m. rugsėjo 4-6 d.d. surengti suaukota $23,000. Parama rūpinosi specialus komitetas, kurio dalis šioje nuotraukoje: (iš k.) KLB valdybos pirm. Rūta Žilinskienė, Algis Malinauskas, Juozas Gataveckas, Toronto apylinkės ir paramos komiteto pirm. Danutė Garbaliauskienė, bendradarbiavimo projekto koordinatorius Ted Price, Toronto apylinkės valdybos sekr. Virginija Ruškienė

Kviečiame visus vaikus, tėvus, senelius, draugus į

KANADOS LIETUVIŲ ŠEIMOS ŠVENTĘ!

LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ MOKSLO METŲ PRADŽIOS SAVAITGALIS!

2002 m. rugsėjo 15, sekmadienį

"Bronte Creek Conservation" parke, QEW/Burloak Drive į šiaurę (tarp Oakville ir Burlington), Breckon Shelter (uždara pastogė), autoaikštė "F"

PROGRAMA
10.00 v.r – registracija
11.00 v.r. – Šv. Mišios pastogėje
12.00 val. – susipažinimo žaidimai, pietūs, organizuoti žaidimai, "frizbee" varžybos
3.30 v.p.p. – premijos ir atsisveikinimas

Puikioje gamtoje galima toliau viešėti pvz. "Trillium trail, 2 km Half Moon Valley Trail, lookout, rollerblading trail"

Įvažiavimas: suaug. 18 m. ir vyresniems – 4 dol., jaun. nuo 4 iki 17 m. – 2 dol., suaug. nuo 65 m. – 3 dol., automobiliui visam laikui – 12 dol.

Informacija tel. 905-331-0303 vakarais.

Rengia KLB švietimo k-ja, KLJS ir PLJS valdybos

Skautų sukaktuvinės stovyklos "Šiaurės žvaigždynas", įvykusios š.m. rugpjūčio 4-17 d.d., vaizdus galima pasižiūrėti interneto puslapyje www.torontoskautai.com. Šį gražų nuotraukų rinkinį sudarė ir techniškai parengė Rimas Pečiulis, jam talkino Andrius Šeštokas.

Jurgis Račkus, žinomas Mississaugos lietuvis menininkas, kartu su Heather Grindley ir Jiri Ustohal dalyvauja parodoje "Profile 3" Mississaugos meno galerijoje iki rugsėjo 8 d. *The Mississauga News* (rugpjūčio 2 d.) aprašė J. Račkaus trijų dešimtmečių veiklą meno srityje Mississaugoje, į kurią jis vėliau perkėlė *Colour and Form Society*, pirmąją ir ilgiausiai veikusią to miesto dailininkų organizaciją, neseniai atšventusią savo gyvavimo 50 metų sukaktį, dalyvavo ir kitose meno tarybose. Jis reiškėsi įvairia technika atliekamoje tapyboje, netgi kūrė gobelenus. Originali buvo jo kūryba vartojant aluminijų (*anodized aluminum*), įrėžiant plokštėse geometrines formas naujoviška technika, apie kurią jis net yra parengęs vaizdajuostę. Parodą galima lankyti šiokiadieniais nuo 9 v.r. iki 5 v.p.p., savaitgaliais nuo 12 v.d. iki 4 v.p.p.

A. a. Zitai Sakalienei mirus, užjausdama vyrą Praną ir liūdinčią šeimą, M. Vaitonienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $20.

A. a. Zitai Sakalienei mirus, reikšdami užuojautą jos vyrui Pranui, sūnui Rimui, dukrai Audrai ir visiems vaikaičiams, Ramutė ir Jeronimas Pleiniai *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

Atitaisymas. *TŽ* 32-33 nr. aprašyme apie lietuvių pamaldas Midlande įsivėlė netikslumas. Lietuvos kariuomenės karininkas pulk. ltn. Valdas Kiveris studijuoja Kanados karo kolegijoje Toronte, o ne Camp Borden bazėje, kaip paskelbta. Už klaidą atsiprašome.

A. a. Veronika Paulionienė mirė rugpjūčio 26, pirmadienį, "Labdaros" slaugos namuose, sulaukusi 96 m. amžiaus. Paliko sūnus Vytautą ir Rimą su šeima. Laidojama iš Lietuvos kankinių šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse. Laidotuvių Mišios – trečiadienį 11 val. ryto.

Lietuvos karininkas plk. ltn. Valdas Kiveris atvyko vienerių metų kursui į Kanados karinių pajėgų mokyklą. Mokslas tęsis iki 2003 m. birželio 28 d.

Torontiečio Stasio Prakapo pastabas, liečiančias Lietuvos valdymą ir gyvenimą, dažnai spausdina dienraštis *Lietuvos aidas*. Neseniai jis rašė apie išparduodamą Lietuvą, kritikavo valstybinių pensijų skyrimą kagėbistams.

Gautas laiškas iš Lietuvos, kuriame tarp kitko rašoma: "Aš gyvenu Kaune, man 60 metų, aukštesnysis išsilavinimas, mėgstu gamtą, daug skaitau laisvalaikiu, mėgstu daryti įvairius darbelius iš keramikos, metalo." Norėtų susirašinėti su Kanadoje gyvenančiais lietuviais. Adresas: Stasys Paškauskas, Varnių 34-59, LT 3026 Kaunas, Lithuania.

Tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių namai" Vilniuje aukojo: $300 – S. M. Petrylos; $200 – V. Montvilas, R. Žiogarys; $100 – V. Naras; $35 – A. Mašalas; $20 – E. Bersėnienė, V. Jasinevičienė, O. Juodišienė, A. Kavaliauskienė, B. Vilkienė; $10 – E. Puodžiukienė, M. Tarvydienė, V. Gudaitis, S. Pranckevičius, M. Vaškevičienė, B. Ragauskienė, M. Jasionytė, A. Duobienė, Z. Didžbalienė, M. Bartuškienė, E. Fieravičienė, E. S. Kuzmickai; $5 – G. Venckaitienė, E. Šeškienė, M. Dirmantienė. **A.S.**

A. a. Zitos Sakalienės atminimui Algis Aušrotas *Tėviškės žiburiams* aukojo $20.

Atitaisymas. Gavus klaidingą informaciją, *TŽ* 32-33 nr. buvo paskelbta, kad L. Urbonienė, prisimindama savo mirusį brolį a.a. Vytautą Albėną, įrašė KLF nariu. Turi būti **Vytautą Augėną.**

KLB muziejus-archyvas š.m. liepos 25 d. sulaukė Pasaulio lietuvių dienų dalyvių. Iš Lietuvos į šventę buvo atvykę daugiau kaip 150 jaunuolių. Viduryje – muziejaus vedėja dr. Rasa Mažeikaitė Nuotr. K. Baliūnaitės

MUZIKOS ANSAMBLIS vestuvėms arba kitoms progoms. Skambinti Pauliui tel. 416 231-5915.

DIRBANTIS VYRAS ieško buto ar kambario vakarų Toronte; norėtų naudotis virtuve ir gal vieta automobiliui. Skambinti tel. 416 604-1098 vakarais arba palikti žinutę.

"BALTIC TREE SERVICE" – Nupjaunam, genėjam ir tręšiam (fertilize) visų rūšių medžius bei krūmus. Darbas garantuotas. Skambinti Daniui Leliui: Hamiltone 905 692-9741 (iki 9 v.v.); Toronte 416 753-0790.

MONTREAL QUE

Po baltiečių pavasarį surengtos menininkų parodos lietuviai pasijuto pajėgūs ir patys vieni veikti. Tad šių metų rugpjūčio 14 d. Aldonos Morkūnienės namuose buvo sušauktas lietuvių menininkų susirinkimas, į kurį atvyko gausus būrys aktyvių įvairių meno sričių atstovų. Buvo aptarta ateinančio sezono veikla. Numatyta ateinantį pavasarį suruošti parodą. Išrinkta valdyba – pirmininkė Alvyra Povilaitienė, sekretorė A. Morkūnienė, iždininkas Petras Brikis ir korespondentas Petras Ibianskas. Baltiečių menininkų sąjungoje ir toliau lietuviams atstovaus Romas Verbyla.

Montrealio ir apylinkės lietuviai menininkai maloniai yra kviečiami prisijungti prie šios organizacijos. Kreipkitės į pirmininkę ar sekretorę.

Meškeriotojai-medžiotojai rugpjūčio 18 d. surengė gegužinę Montrealio šaulių sklype, Rigaud Bay, Que. Ta diena buvo paskutinė iš aštuonių karštų dienų bangos, kada temperatūra laikėsi 32-34° C. Suvažiavo gražus būrys poilsiautojų. Jie, susėdę po medžiais, galėjo vaišintis ir stebėti bežaidžiančius tinklinį ar užsiimančius kitu sportu. Vakarop, kada pradėjo pūsti šaltesnis vėjas, teko grįžti į namučius. Išvyka liko visi patenkinti – ir rengėjai, ir gegužinės dalyviai.

A.a. Stefanija Pusarauskienė mirė 2002 m. rugpjūčio 16 d. Po gedulinių Mišių iš Aušros Vartų šventovės rugpjūčio 19 d. palaidota Cote des Neiges kapinėse. Liūdi duktė, sūnūs, septyni vaikaičiai ir kiti artimieji. **B.S.**

"Montrealio Aušros Vartų parapija gieda" – tai nauja CD plokštelė, kurioje taip pat dalyvauja A. Stankevičiaus oktetas ir "Aušros" dainininkų grupė.

Montrealio Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas Lavrenti Djintcharadze, gieda įvairias lietuvių kompozitorių parašytas giesmes. Dauguma jų girdėtos ir giedamos lietuvių telkiniuose. Iš viso vienuolika giesmių.

Aleksandro Stankevičiaus diriguojamas oktetas atlieka *Jezu Rex Admirabilis* (G.P. Palestrina), *Tėve mūsų* (St. Sodeika) ir *Sancta Maria* (Ch. Gounod). "Aušra" atlieka penkias giesmes – Bruckner, Mozart ir Verdi kompozicijas. Plokštelę įsigyti galima kreipiantis į Montrealio Aušros Vartų parapiją. **S.Ž.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL.: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 *FAX: 766-1349*

Šypsokimės

– Kada žuvys ima savo atostogas?

Tuo pačiu laiku kaip ir žvejai.

– Kas turi dvi akis ir 40 dantų?

Krokodilas.

– Koks yra būsimasis laikas nuo žodžio vogti?

Kalėjimas.

– Ką reikia daryti, kad kalbant tavęs nepertrauktų?

Rašyti.

– Kodėl Lietuvos premjeras A. Brazauskas, sulaukęs tokio gilaus amžiaus, antrą kartą vedė?

Todėl, kad nenorėjo turėti uošvės.

– Aš norėčiau vaidinti teatre, bet neturiu balso. Ką turėčiau daryti?

Šokti balete.

– Ką reikia daryti, kai ateina svečiai ir per ilgai užsisėdi?

Pradėkite jiems rodyti savo vaikų ir vaikaičių nuotraukas.

– Ką reikia daryti, kad paplūdimyje neįdegtum saulėje?

Sėdėti namuose.

– Kaip atskirti, ar į viešbutį ateina jaunavedžiai, ar jau seniai susituokusi porelė?

Seniai susituokusios porelės žmona pati neša savo lagaminą.

– Aš esu persišaldęs ir turiu didelę slogą. Ką turėčiau daryti?

Paimti nosinę.

– Mano dantys yra pageltę. Ką turėčiau daryti?

Dėvėti rudą kaklaraišį.

– Aš dažnai prarandu atmintį. Ką turėčiau daryti?

Už viską mokėti iš anksto.

– Koks skirtumas tarp televizoriaus ir radijo imtuvo?

Per radiją girdite parazitus, o per televizorių juos matote.

– Kuri yra pati pavojingiausia automobilio dalis?

Vairuotojas.

L. Stankevičius

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ
Skambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628
nešiojamas (416) 560-0122

AUKOKIME LIETUVAI per
TAUTOS FONDĄ KANADOJE
Mūsų aukos stiprins Lietuvos nepriklausomybę.
Siųskite aukas bei palikimus šiuo adresu:
Tautos fondas Kanadoje,
1573 Bloor St.W., Toronto, ON M6P 1A6

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue,Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

* * *

Nuotraukos, spausdinamos *Tėviškės žiburiuose* yra negrąžinamos, nebent siuntėjai paruošia voką su savo adresu ir atitinkamu pašto ženklu, arba susitarę su administracija patys nuotraukas atsiima iš redakcijos ne vėliau kaip per mėnesį po spausdinimo datos.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.